Mae'r ddogfen hon ar gael yn Gymraeg

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

Cynhelir **cyfarfod o'r** PANEL GWEITHREDOL
DYDD LLUN 15 MEHEFIN 2026 am **14:00 o'r gloch**.
rhithwir **trwy Zoom**

Yn gywir
Gareth Owens
Clerc

AGENDA

1. **Ymddiheuriadau**

2. **Datgan Buddiannau**

3. **Hysbysiad o Faterion Brys**
   Hysbysiad o eitemau y dylid eu hystyried yn y cyfarfod ym marn y Cadeirydd fel mater o frys yn unol ag Adran 100B (4) o Ddeddf Llywodraeth Leol, 1972.

4. **Cofnodion y Cyfarfod a gynhaliwyd ar 16 Mawrth 2026**

5. **Risgiau a Lliniaru o amgylch Prosiect Canolfan Hyfforddi Hwb Awen, er gwybodaeth**

6. **Datganiad Llywodraethu Blynyddol Drafft 2025/26, i'w argymell**

7. **Datganiad Cyfrifon Blynyddol Drafft o 2025/26, i'w argymell**

8. **Rheoli Cofrestr Risg Strategol, er sicrwydd**

9. **Adroddiad Asesu Perfformiad EDI Blynyddol 2025/26, er gwybodaeth**

10. **Materion Brys**
    Ystyried unrhyw eitemau y mae'r Cadeirydd wedi penderfynu eu bod ar frys (yn unol ag Adran 100B (4) o Ddeddf Llywodraeth Leol, 1972) ac y datganwyd sylwedd ohonynt o dan eitem 3 uchod.

RHAN II

Argymhellir yn unol ag Adran 100A (4) o Ddeddf Llywodraeth Leol, 1972 y dylid gwahardd y Wasg a'r Cyhoedd o'r cyfarfod wrth ystyried yr eitem(au) busnes canlynol oherwydd ei bod yn debygol y byddai gwybodaeth esempt yn cael ei datgelu iddynt fel y'i diffinnir ym mharagraff(au) 12 i 18 o Ran 4 o Atodlen 12A i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU
PANEL GWEITHREDOL

Cofnodion **Panel Gweithredol** Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a gynhaliwyd ddydd Llun 16 Mawrth 2026 yn rhithwir dros Zoom. Dechreuodd y cyfarfod am 14.00 o'r gloch.

Cynghorydd	**Yn cynrychioli**
Dylan Rees (Cadeirydd)	Cyngor Sir Ynys Môn
Mark Young (Dirprwy Gadeirydd)	Cyngor Sir Ddinbych
Carol Beard	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Paul Cunningham	Cyngor Sir y Fflint
Chris Hughes	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
John Ifan Jones	Cyngor Sir Ynys Môn
Charlie McCoubrey	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Gareth A Roberts	Cyngor Sir Gwynedd
Gareth Williams	Cyngor Sir Gwynedd
Antony Wren	Cyngor Sir y Fflint

Hefyd yn bresennol:

Dawn Docx	Prif Swyddog Tân
Helen MacArthur	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol
Anthony Jones	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol
Llinos Evans	Pennaeth Cyfathrebu Corfforaethol
Dafydd Edwards	Trysorydd
Gareth Owens	Clerc a Swyddog Monitro
Dan Stephens	Prif Gynghorydd ac Arolygydd Tân ac Achub Cymru
Ros Thomas	Pennaeth yr Ystafell Reoli
Steve Morris	Pennaeth TGCh
Heledd Davies	Atebol - Cyfieithydd
Lisa Allington	Cynorthwyydd Gweithredol

1.0 YMDDIHEURIADAU

Cynghorydd	**Yn cynrychioli**
Alan Hughes	Cyngor Sir Ddinbych
Paul Rogers	Cyngor Sir Wrecsam
Dale Selvester	Cyngor Sir y Fflint
Justin Evans	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol
Elgan Roberts	Pennaeth Cyllid a Chaffael

YN ABSENNOL

Cynghorydd	**Yn cynrychioli**
Rondo Roberts	Cyngor Sir Wrecsam

2.0 DATGANIADAU O FUDDIANT

2.1 Nid oedd unrhyw ddatganiadau o fuddiant.

3.0 HYSBYSIAD O FATERION BRYS

3.1 Nid oedd unrhyw hysbysiadau o faterion brys.

4.0 COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWYD AR 15 RHAGFYR 2025

4.1 Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 15 Rhagfyr 2025 i'w cymeradwyo. Cynigiwyd eu bod yn gofnod gwir a chywir o'r trafodion. Eiliwyd hyn a'i basio gyda phawb o blaid.

4.2 Cynghorodd y Cadeirydd fod y trefniadau llywodraethiant newydd bellach wedi'u cadarnhau a bod llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Dai a Llywodraeth Leol wedi'i anfon at yr Aelodau yn amlinellu'r trefniadau hyn.

4.3 Cynghorodd y PST fod yr ymateb i'r ymgynghoriad i Lywodraeth Cymru ar gyfer y Fframwaith Cenedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Tân ac Achub wedi'i gyflwyno, a bod Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau'r fframwaith newydd a fyddai'n cael ei weithredu o ddiwedd mis Mawrth 2026.

4.4 **PENDERFYNWYD:**

i) cymeradwyo bod y cofnodion yn gofnod gwir a chywir o'r cyfarfod a gynhaliwyd.

5.0 AROLYGIAD PRIF GYNGHORYDD AC AROLYGYDD TÂN AC ACHUB CYMRU O YSTAFELL RHEOLI TÂN AR Y CYD DE CYMRU A CHANOLBARTH A GORLLEWIN CYMRU AC YSTAFELL RHEOLI TÂN GOGLEDD CYMRU MEWN YMATEB I ARGYMHELLIAD 31 YMCHWILIAD TŴR GRENFELL CAM 2

5.1 Croesawyd Dan Stephens, Prif Gynghorydd ac Arolygydd Tân ac Achub Cymru, i'r cyfarfod a chyflwynodd ei Arolygiad o Ystafell Rheoli Tân ar y Cyd De Cymru a Chanolbarth a Gorllewin Cymru ac Ystafell Rheoli Tân Gogledd Cymru mewn ymateb i Argymhelliad 31 Cam 2 Ymchwiliad Tŵr Grenfell.

5.2 Roedd yr adroddiad hwn yn cyflwyno diweddariad yn dilyn cyhoeddi adroddiad arolygu’r Prif Gynghorydd ac Adolygydd o'r enw "Arolygiad o Ystafell Rheoli Tân ar y Cyd De Cymru a Chanolbarth a Gorllewin Cymru ac Ystafell Rheoli Tân Gogledd Cymru mewn ymateb i Argymhelliad 31 Ymchwiliad Tŵr Grenfell Cam 2".

5.3 Diolchodd y Cadeirydd i'r Prif Gynghorydd ac Arolygydd am ei adroddiad cynhwysfawr a chroesawodd y cyfle i wella cyfleusterau Ystafell reoli yng Ngogledd Cymru o ganlyniad.

5.4 Gofynnodd Aelod a ellid cadarnhau bod yr argymhellion yn yr adroddiad yn deillio o'r angen i gryfhau gwydnwch a gallu hyfforddi yn yr Ystafell Reoli, yn hytrach na mynd i'r afael ag unrhyw fethiannau gweithredol. Cadarnhaodd y Prif Gynghorydd ac Arolygydd fod Argymhelliad 3 wedi'i greu o amgylch yr angen i ddarparu'r cyfleoedd gorau i Dîm Rheoli'r Ystafell Reoli, ac yn enwedig i'r Swyddog Hyfforddi, i ddarparu hyfforddiant o safon. Gan fod gweithgarwch yr ochr weithredol yn tueddu i fod yn is yn ystod y dydd, byddai cael mwy o bobl ar ddyletswydd yn ystod y dydd wedyn yn ei gwneud hi'n haws i Ddiffoddwyr Tân yr Ystafell Reoli gael mynediad at hyfforddiant.

5.5 **PENDERFYNWYD:**

- **i) Nodi cynnwys yr adroddiad; a**
- **ii) Nodi bod cynllun gweithredu wedi'i roi ar waith i ystyried argymhellion arolygiad y Prif Gynghorydd ac Arolygydd.**

6.0 MONITRO PERFFORMIAD, EBRILL 2025 – RHAGFYR 2025

6.1 Cyflwynodd y PSTC Anthony Jones bapur Monitro Perfformiad, Ebrill 2025 – Rhagfyr 2025 i'r Aelodau gan roi'r wybodaeth ddiweddaraf am berfformiad ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2025 – 31 Rhagfyr 2025 (chwarter 1 - 3 blwyddyn ariannol 2025/26). Mae'r mesurau perfformiad yn adlewyrchu'r pum egwyddor allweddol a amlinellir yn y Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol (CGRhRC) ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26 ac maent yn cynnwys sylwebaeth ar dueddiadau sy'n dod i'r amlwg a chamau gweithredu ar gyfer y dyfodol.

6.2 Gofynnwyd a oedd y Gwasanaeth yn defnyddio'r tueddiadau clir mewn data yn yr adroddiad hwn i lywio ei gynllunio a'i gyflawni, a chadarnhaodd y PSTC Jones ei fod wedi gwneud hynny, ynghyd â gweithio mewn partneriaeth ar sail Cymru gyfan.

6.3 Gofynnwyd ymhellach a oedd y mecanweithiau cofnodi gofynnol ar waith i nodi tueddiadau mewn technolegau sy'n dod i'r amlwg, a chadarnhaodd y PSTC Jones fod aelodau Tîm yr ystafell reoli yn rhan o waith cydweithredol cenedlaethol yn datblygu platfform data Tân ac Achub i sicrhau bod y data a adroddwyd mor gywir â phosibl. Roedd yn parhau i fod yn faes ffocws allweddol i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth).

6.4 Cadarnhaodd y PST y byddai cyflwyniad ynghylch gwaith atal yn cael ei gynnal cyn cyfarfod llawn nesaf Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) i roi mwy o wybodaeth i'r Aelodau mewn perthynas â'r gwaith a wnaed o amgylch atal a gweithio mewn partneriaeth. Byddai'r fersiwn nesaf o'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol hefyd yn dangos ble y dylid canolbwyntio adnoddau i ddelio ag unrhyw dueddiadau.

6.5 Nododd Aelod fod cyllideb 2026/27 eisoes wedi'i gosod a gofynnodd a oedd y Gwasanaeth wedi'i ariannu'n briodol i ddelio â'r cynnydd cyffredinol mewn tanau yr aethpwyd atynt, gan gynnwys tanau gwyllt. Cadarnhaodd y PST fod y Gwasanaeth wedi gosod cyllideb a fyddai'n galluogi darparu adnoddau ar gyfer blwyddyn gyffredin; fodd bynnag, byddai cyfathrebu'n digwydd â chynghorau cyfansoddol mewn perthynas â blynyddoedd dilynol i dynnu sylw at y cynnydd mewn tueddiadau a'r cyllid y byddai ei angen i ymdrin â'r cynnydd hwnnw. Eglurwyd bod swyddogion yn fodlon â'r gyllideb ar gyfer 2026/27.

6.6 **PENDERFYNWYD:**

- **i) Nodi cynnwys yr Adroddiad Monitro Perfformiad.**

7.0 CYNLLUN GWEITHREDU RHEOLI RISG CYMUNEDOL 2026/27

7.1 Cafwyd trosolwg gan y PSTC Anthony Jones o'r adborth a gafwyd o'r ymgynghoriad cyhoeddus ar Gynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol 2026-2027 a'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb cysylltiedig, ac i geisio cymeradwyaeth i'r fersiwn derfynol o'r dogfennau uchod.

7.2 Gofynnwyd a oedd helpu cymunedau i ddod yn fwy gwydn yn faes ffocws i'r Gwasanaeth. Cadarnhaodd y PSTC Jones y byddai, a bod fforwm gwydnwch lleol Gogledd Cymru yn ymwybodol iawn o'r angen i gefnogi cymunedau lleol i ddatblygu eu gwydnwch sifil, a'i fod yn rhan annatod o'r broses gynllunio ar gyfer y Gwasanaeth.

7.3 **PENDERFYNWYD:**

- **i) Nodi cynnwys yr adroddiad adborth; a**
- **ii) Cymeradwyo Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol 2025–26 sydd wedi'i atodi a'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb cysylltiedig i'w cyhoeddi.**

8.0 DATGANIAD POLISI TÂL 2026/27

8.1 Cyflwynodd y PSTC Helen MacArthur y Datganiad Polisi Tâl ar gyfer 2026/27 a oedd yn ceisio hysbysu Aelodau'r Awdurdod o'u cyfrifoldebau yn deillio o Ddeddf Lleoliaeth 2011 (y Ddeddf).

8.2 Nodwyd bod y Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad Polisi Tâl blynyddol i'w gymeradwyo cyn dechrau'r flwyddyn ariannol dan sylw.

8.3 Roedd y papur hefyd yn nodi'r Datganiad Polisi Tâl arfaethedig ar gyfer 2026/27 oedd yn gyson â blynyddoedd blaenorol.

8.4 Cadarnhaodd y PSTC MacArthur, ers i'r adroddiad gael ei ddrafftio, fod cadarnhad o achrediad y Gwasanaeth fel cyflogwr Cyflog Byw Gwirioneddol wedi'i gadarnhau.

8.5 Nododd Aelod fod yr adroddiad Bwlch Cyflog Rhywedd wedi cael ei gyflwyno i'r Aelodau yn ddiweddar a gofynnodd a oedd cydraddoldeb cyflog rhwng y rhyweddau. Cadarnhaodd y PSTC MacArthur fod yna gydraddoldeb cyflog, a bod y rheswm dros y bwlch rhwng rhywedd yn ymwneud â nifer y personél o wahanol ryweddau mewn rolau gwahanol yn hytrach na diffyg cydraddoldeb cyflog. Fodd bynnag, wrth i fwy o ddiffoddwyr tân benywaidd ymuno â'r gwasanaeth a symud ymlaen trwy'r rhengoedd, byddai'r bwlch hwn yn lleihau yn unol â hynny.

8.6 **PENDERFYNWYD:**

i) Nodi gofynion Deddf Lleoliaeth 2011; a

ii) Cymeradwyo'r Datganiad Polisi Tâl ar gyfer blwyddyn ariannol 2026/27.

9.0 MATERION BRYS

9.1 Nid oedd unrhyw faterion brys i'w trafod.

Cynigiwyd y dylai'r cyfarfod symud ymlaen i Ran II a chynigiwyd ac eiliwyd hyn gyda phawb o blaid. Daeth y ffrwd fyw i ben.

Daeth Rhan I i ben am 14:45

RHAN II

10.0 RÔL Y TRYSORYDD (ADRAN 151)

10.1 Cyflwynodd y Trysorydd Ran II y papur i'r Aelodau ynghylch newidiadau arfaethedig i rôl Trysorydd yr Awdurdod (Swyddog Adran 151), sef rôl statudol sy'n gyfrifol am weinyddu materion ariannol yr Awdurdod yn briodol.

10.2 Gofynnwyd i'r rhai a oedd yn bresennol yr effeithir arnynt gan y penderfyniadau i'w gwneud o dan Ran II adael y cyfarfod.

10.3 Eglurodd y PST Docx fod y Gwasanaeth mewn sefyllfa dda mewn perthynas â sefydlogrwydd ac arbenigedd yn ei adran gyllid, ac y byddai hwn yn amser da i ddod â dyletswyddau'r Swyddog Adran 151 yn fewnol.

10.4 Gofynnodd Aelod sut y byddai'r Awdurdod yn ymwneud â phenderfynu ar gydnabyddiaeth ar gyfer y Swyddog Adran 151, ac a fyddai trosglwyddiad effeithlon cyn i Dafydd adael.

10.5 Eglurodd y PST mai'r bwriad oedd i'r trefniant newydd aros yn niwtral o ran cost i'r Awdurdod ac y byddai ffigurau'n cael eu darparu pe bai aelodau'r Panel Gweithredol yn argymell y dylid bwrw ymlaen â'r cynnig.

10.6 O ran trosglwyddo, roedd Llywodraeth Cymru wedi cynghori y byddent yn debygol o recriwtio'r Aelodau ychwanegol mewn perthynas â'r trefniadau llywodraethiant newydd ym mis Medi 2026. Felly, dylid gwybod mewn da bryd pwy fyddai'n ymgymryd â dyletswyddau cyllid ac felly byddent yn gallu gweithio ochr yn ochr â'r deiliad presennol i sicrhau trosglwyddiad effeithlon cyn i'w contract ddod i ben.

10.7 **PENDERFYNWYD:**

i) Cefnogi'r trefniadau arfaethedig ar gyfer mewnoli rôl statudol Swyddog Adran 151 ac argymell cymeradwyo'r penodiadau gan yr Awdurdod llawn ar 20 Ebrill 2026; a

ii) Caniatáu i'r Clerc gael ei awdurdodi i ddiweddaru cyfeiriadau at y Trysorydd o fewn y Cyfansoddiad yn unol â hynny

Daeth Rhan II i ben am 14:55 o'r gloch

This document is available in English **Eitem Agenda 5**

Adroddiad i	**Y Panel Gweithredol**
Dyddiad	**15 Mehefin 2026**
Swyddog Arweiniol	**Justin Evans, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol**
Swyddog Cyswllt	
Pwnc	**Risgiau a Mesurau Lliniaru Prosiect Canolfan Hyfforddi Hwb Awen**

PWRPAS YR ADRODDIAD

1 Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am y risgiau allweddol sy'n gysylltiedig â phrosiect Canolfan Hyfforddi Hwb Awen, y mesurau lliniaru sydd ar waith, a'r camau sydd ar y gweill i sicrhau cyllid a chynnal rheolaeth briodol ar y rhaglen.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Mae Canolfan Hyfforddi Hwb Awen yn parhau i fod yn elfen hanfodol o strategaeth weithredol, y gweithlu a llesiant hirdymor Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth). Cafwyd cymeradwyaeth i fwrw ymlaen â'r prosiect i Gam 4 RIBA; fodd bynnag, mae absenoldeb ariannu cyfalaf wedi'i sicrhau yn cynrychioli risg sylweddol a pharhaus sy'n gofyn am reoli gofalus.

3 Mewn ymateb, mae'r Tîm Prosiect yn parhau i chwilio am gyfleoedd ariannu allanol, gan ail-ymgysylltu â Llywodraeth Cymru a budd-ddeiliaid allweddol, a chryfhau'r Achos Busnes Amlinellol i sicrhau ei fod yn cyd-fynd gymaint ag y bo modd â blaenoriaethau cenedlaethol a gwerth cymdeithasol ehangach.

4 Er mwyn lliniaru'r risg o gadarnhau ymrwymiadau dylunio a chostau yn gynamserol, mae Bwrdd y Prosiect wedi cynnig arafu byr, rheoledig o'r rhaglen i alluogi ymgysylltu â budd-ddeiliaid a gweithgarwch cyllido pellach. Nid oes gofyn i aelodau ymrwymo i benderfyniadau cyllido ar hyn o bryd ond dylent ragweld efallai y bydd opsiynau sy'n cynnwys cymorth gan awdurdodau lleol yn cael eu cyflwyno i'w hystyried yn y dyfodol os na ellir sicrhau'r holl gyllid o ffynonellau allanol.

ARGYMHELLIAD

5 Argymhellir bod yr Aelodau yn:

i) Nodi’r risgiau a'r mesurau lliniaru presennol sy'n gysylltiedig â phrosiect Canolfan Hyfforddi Hwb Awen;
ii) Nodi’r addasiad arfaethedig i'r rhaglen i ganiatáu amser ychwanegol ar gyfer cyllid ac ymgysylltu â budd-ddeiliaid; a
iii) Nodi nad oes unrhyw ofyniad i ymrwymo i gyllid ar hyn o bryd, ond efallai y bydd cynigion yn y dyfodol yn cael eu cyflwyno i'r Aelodau eu hystyried os na ellir sicrhau llwybrau cyllido allanol.

CEFNDIR

6 Cychwynnwyd prosiect Canolfan Hyfforddi Hwb Awen i fynd i'r afael â critigol hirsefydlog yn ystâd hyfforddi'r Gwasanaeth ac i ddarparu cyfleuster modern, diogel a chynaliadwy sy'n gallu bodloni gofynion gweithredol presennol ac yn y dyfodol. Mae'r prosiect yn cefnogi amcanion strategol y Gwasanaeth mewn perthynas â chymhwysedd gweithredol, iechyd a llesiant diffoddwyr tân, a gwydnwch sefydliadol, ac mae wedi'i ddatblygu trwy drefniadau llywodraethiant sefydledig.

7 Mae Achos Busnes Amlinellol wedi'i ddatblygu ac mae'n parhau i fod yn fyw. Mae hyn yn nodi'r angen strategol am fuddsoddiad, yr opsiwn a ffafrir ar gyfer cyflawni a'r manteision a ragwelir i'r Gwasanaeth a phartneriaid ehangach. Mae'r Achos Busnes yn parhau i gael ei fireinio wrth i gyfleoedd pellach ar gyfer gweithio mewn partneriaeth, rhannu defnydd a gwerth cymdeithasol gael eu nodi.

GWYBODAETH

8 Mae prosiect Canolfan Hyfforddi Hwb Awen yn parhau i fod yn fuddsoddiad strategol bwysig i'r Gwasanaeth, gan gefnogi gallu gweithredol, iechyd a llesiant diffoddwyr tân, a gwydnwch sefydliadol tymor hwy. Mae cymeradwyaeth Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) wedi'i rhoi yn flaenorol i fwrw ymlaen â'r prosiect i Gam 4 RIBA. Bydd yr aelodau yn ymwybodol bod y cam hwn yn cynrychioli pwynt arwyddocaol mewn ymrwymiad, gan ei fod yn cadarnhau i bob pwrpas atebion dylunio a pharamedrau cost cysylltiedig. Yn absenoldeb ariannu cyfalaf wedi’i sicrhau ar gyfer datblygu'r safle, mae'r sefyllfa hon bellach yn cael ei hadolygu'n weithredol drwy Fwrdd y Prosiect a threfniadau llywodraethiant sefydledig i reoli amlygiad a chynnal rheolaeth raglenni briodol. Mae'r sefyllfa hon yn adlewyrchu'r risg bresennol o fwrw ymlaen â’r dylunio heb gyllid wedi'i gadarnhau.

9 Mae'r gwaith i archwilio opsiynau cyllido yn weithgar ac yn parhau. Mae'r Gwasanaeth yn mynd ar drywydd cyfleoedd ar draws nifer o feysydd, gan gydnabod bod graddfa a chymhlethdod y prosiect yn annhebygol o gael ei gefnogi gan un ffynhonnell gyllid. Cynhaliwyd sgyrsiau cychwynnol gyda Llywodraeth Cymru, ac mae llythyrau briffio wedi'u cyhoeddi i fudd-ddeiliaid allweddol sydd â diddordeb mewn buddsoddiad cyfalaf, sgiliau, gwydnwch ac iechyd diffoddwyr tân, gan amlinellu cyfarwyddyd sefydliadol a chynlluniau'r Gwasanaeth ar gyfer y datblygiad. Bydd y trafodaethau hyn nawr yn cael eu hadnewyddu gyda gweinyddiaeth newydd Llywodraeth Cymru, gyda chanolbwynt mwy eglur ar gyd-fynd â blaenoriaethau polisi presennol a blaenoriaethau polisi sy'n dod i'r amlwg.

10 Mae iechyd diffoddwyr tân, gan gynnwys risgiau sy'n gysylltiedig â dod i gysylltiad â halogyddion, yn parhau i dderbyn sylw cenedlaethol cynyddol, gan gynnwys ymrwymiadau gwleidyddol diweddar yn y maes hwn. Byddai dyluniad a swyddogaeth arfaethedig Hwb Awen yn cefnogi'r agenda hwn yn uniongyrchol trwy amgylcheddau hyfforddi gwell, cyfleusterau modern a rheolaethau uwch i leihau risgiau dod i gysylltiad â halogyddion. Mae hyn yn cryfhau'r achos strategol dros y prosiect a bydd yn cael ei adlewyrchu'n fwy penodol mewn diweddariadau ymgysylltu ac achosion busnes yn y dyfodol.

11 Mae'r Achos Busnes Amlinellol ar gyfer y Ganolfan Hyfforddi yn parhau i fod yn fyw a bydd yn parhau i gael ei ddatblygu. Bydd yn cael ei ddiweddaru i adlewyrchu unrhyw newidiadau y cytunwyd arnynt mewn defnydd neu ddyluniad, yn ogystal â chyfleoedd ar gyfer rhannu defnydd a dangos gwerth cymdeithasol ehangach. Mae trafodaethau wedi cael eu cynnal gydag ymatebwyr Categori 1 eraill i archwilio sut y gellir defnyddio'r safle ar y cyd. Mae'r gwaith hwn yn parhau i fod yn y camau cynnar ond ystyrir ei fod yn bwysig wrth gryfhau'r achos cyffredinol dros fuddsoddi a chynaliadwyedd hirdymor, heb wanhau gofynion hyfforddi craidd y Gwasanaeth.

12 Ochr yn ochr â hyn, mae'r Gwasanaeth yn archwilio sut y gallai safle Hwb Awen gyfrannu mwy at wydnwch cymunedol yn ystod cyfnod o ansicrwydd cynyddol. Mae hyn yn cynnwys ymgysylltu ag arweinwyr gwirfoddol, ffydd a chymunedol, ynghyd â'r Fforwm Gwydnwch Lleol, i ystyried sut y gallai'r safle weithredu fel ased meithrin gwytnwch i gymunedau ledled Gogledd Cymru. Mae dysgu o ddatblygiadau eraill sydd â gwerth cymunedol cryf wedi tynnu sylw at gyfleoedd a allai wella effaith y prosiect yn sylweddol. Mae'r syniadau hyn bellach yn cael eu cofnodi a byddant yn cael eu hymgorffori mewn cynlluniau diwygiedig a dogfennaeth ategol lle bo hynny'n briodol.

13 Mae Bwrdd y Prosiect wedi adolygu'r proffil risg presennol a'r cerrig milltir allweddol ar gyfer y rhaglen. Yng ngoleuni ansicrwydd cyllido, mae Tîm Cyflawni'r Prosiect wedi cynnig arafu rheoledig o'r rhaglen o tua phedwar mis. Bwriad hyn yw darparu amser ychwanegol ar gyfer ymgysylltu â budd-ddeiliaid, trafodaethau cyllido a mireinio'r Achos Busnes Amlinellol, wrth osgoi ymrwymiad diangen i benderfyniadau dylunio a chostau ar hyn o bryd. Ystyrir bod y dull hwn yn fesur lliniaru darbodus a chymesur ar gyfer y risgiau sy'n wynebu'r prosiect ar hyn o bryd.

14 Er bod yr Achos Busnes Amlinellol yn parhau i gyflwyno achos cymhellol dros newid, cydnabyddir efallai na fyddai, ar ei ben ei hun, yn ddigonol i sicrhau cyllid o un ffynhonnell. Mae'r Gwasanaeth felly yn ystyried sut y gellid datblygu dull cyfunol, sydd o bosibl yn cyfuno benthyciadau llog isel, ariannu cyfalaf uniongyrchol a chymorth cyfalaf gan bartneriaid. Er bod y Gwasanaeth wedi datgan o'r blaen na fyddai'n ceisio hunan-ariannu'r prosiect, mae'r risgiau a nodwyd yn flaenorol yn parhau. Gan nad yw gwneud dim byd yn opsiwn, mae'n ymddangos bellach bod rhyw lefel o fuddsoddiad uniongyrchol gan awdurdodau lleol yn fwy tebygol. Mae hyn yn parhau i fod yn faes archwilio gweithgar, a bydd yr Aelodau yn cael eu hysbysu wrth i opsiynau ddatblygu.

15 Ar hyn o bryd, nid oes unrhyw ymrwymiad yn cael ei geisio gan Aelodau mewn perthynas â chyllid gan awdurdodau lleol. Fodd bynnag, dylai Aelodau ddisgwyl yn rhesymol y gellir cyflwyno cynigion ar sail tystiolaeth a chymesur i'w hystyried yn y dyfodol os na ellir sicrhau llwybrau cyllido amgen. Trwy gydol y cyfnod hwn, mae'r Gwasanaeth yn parhau i fod yn ymrwymedig i raddfa ac uchelgais gyffredinol y prosiect, ac ar hyn o bryd nid oes unrhyw ddadl gymhellol i beiriannu gwerth neu leihau'r dyluniadau arfaethedig yn sylweddol. Mae Strategaeth Ystadau ddrafft yn cael ei datblygu a bydd yn cyd-fynd ag amcanion adeilad Hwb Awen, gan gefnogi ymhellach yr achos strategol dros newid a buddsoddi.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r prosiect yn cefnogi iechyd diffoddwyr tân, llesiant y gweithlu a gwydnwch cymunedol, gan gyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
Cyllideb	Nid oes ariannu cyfalaf wedi'i sicrhau eto. Mae ansicrwydd cyllido yn parhau i fod yn risg sylweddol, wedi'i reoli trwy wneud penderfyniadau fesul cam ac archwilio gweithgar o lwybrau cyllido lluosog.
Cyfreithiol	Bwrw ymlaen i RIBA Cam 4 heb sicrwydd cyllido, wedi'i liniaru trwy adolygu gweithredol o'r rhaglen ac arafu rheoledig y cytunwyd arno trwy lywodraethiant Bwrdd y Prosiect.
Staffio	Dim goblygiadau staffio uniongyrchol ar hyn o bryd. Mae'r prosiect yn cefnogi gallu a diogelwch hirdymor y gweithlu.
Cydraddoldeb/ Hawliau Dynol/ Y Gymraeg	Bydd dyluniad a gweithrediad y Ganolfan Hyfforddi yn parhau i gefnogi mynediad cynhwysol a darpariaeth y Gymraeg, yn unol ag ymrwymiadau'r Gwasanaeth.

This document is available in English **Eitem Agenda 6**

Adroddiad i	**Y Pwyllgor Archwilio**
Dyddiad	**15 Mehefin 2026**
Swyddog Arweiniol	**Anthony Jones, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol**
Swyddog Cyswllt	**Mike Plant, Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid**
Pwnc	**Datganiad Llywodraethiant Blynyddol Drafft 2025/26**

PWRPAS YR ADRODDIAD

1. Darparu fersiwn ddrafft o Ddatganiad Llywodraethiant Blynyddol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) sy'n ymwneud â blwyddyn ariannol 2025-26 i'r Aelodau.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2. Mae'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol yn rhoi sicrwydd bod gan yr Awdurdod drefniadau llywodraethiant, rheoli risg a rheolaeth fewnol effeithiol ar waith, yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, Fframwaith Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA)/Cymdeithas Prif Weithredwyr ac Uwch-reolwyr Awdurdodau Lleol Cymru (SOLACE), a deddfwriaeth berthnasol Cymru gan gynnwys Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

3. Yn ystod 2025–26, mae llywodraethiant wedi'i gryfhau ymhellach, gan gynnwys goruchwyliaeth uwch o risg, perfformiad a chyflawni rhaglenni, a sefydlu Bwrdd Diwylliant mewn ymateb i'r adolygiad gan Crest Advisory.

4. Mae set ganolbwyntiedig o gamau gwella ar gyfer 2026–27 wedi'u nodi i sicrhau parhau i gyd-fynd â disgwyliadau Llywodraeth Cymru sy'n dod i'r amlwg, gofynion arolygu a'r Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub

ARGYMHELLIAD

5. Argymhellir bod yr Aelodau yn:

   i) **Nodi cynnwys y Datganiad Llywodraethiant Blynyddol 2025-26; ac**

   ii) **Yn cymeradwyo darparu Datganiad Llywodraethiant Blynyddol 2025-26 i Archwilio Cymru yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014**

CEFNDIR

6. Ers 2010/11 mae wedi bod yn ofynnol i bob corff llywodraeth leol, gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, baratoi Datganiad Llywodraethiant Blynyddol a gyhoeddir fel rhan o'r cyfrifon statudol.

7. Pwrpas y Datganiad Llywodraethiant Blynyddol yw asesu a dangos bod system gadarn o lywodraethiant corfforaethol ledled y sefydliad.

GWYBODAETH

8. Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gyhoeddi Datganiad Llywodraethiant Blynyddol i ddangos;

    i. Bod busnes yn cael ei gynnal yn unol â'r holl gyfreithiau a rheoliadau perthnasol
    ii. Bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu ac y cyfrifir amdano yn briodol;
    iii. Bod adnoddau'n cael eu defnyddio mewn modd diwastraff, effeithlon ac effeithiol er mwyn cyflawni'r blaenoriaethau y cytunwyd arnynt sydd er budd pobl leol

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol yn cefnogi amcanion llesiant yr Awdurdod drwy sicrhau bod trefniadau llywodraethiant, rheoli risg a gwneud penderfyniadau yn cyd-fynd â'r egwyddor datblygu cynaliadwy a chyflawni canlyniadau hirdymor.
Cyllideb	Dim goblygiadau cyllidebol uniongyrchol. Fodd bynnag, mae adrodd yn caniatáu i'r Awdurdod ystyried unrhyw effeithiau posibl ar y gyllideb oherwydd gweithgarwch annisgwyl o ran digwyddiadau.
Cyfreithiol	Mae'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol yn rhoi sicrwydd bod gan yr Awdurdod drefniadau llywodraethiant, rheoli risg a rheolaeth fewnol effeithiol ar waith, yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, Fframwaith Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA)/Cymdeithas Prif Weithredwyr ac Uwch-reolwyr Awdurdodau Lleol Cymru (SOLACE), a deddfwriaeth berthnasol Cymru gan gynnwys Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
Staffio	Dim goblygiadau staffio.
Cydraddoldeb/ Hawliau Dynol/ Y Gymraeg	Dim goblygiadau wedi'u nodi.
Risgiau	Mae'r holl fesurau rheolaeth uchod yn cyfrannu at reoli, a lleihau'r risgiau a nodwyd, a llywodraethiant y rheolaethau sydd ar waith.

Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru

Datganiad Llywodraethiant Blynyddol DRAFFT 2025-26

ATAL AMDDIFFYN YMATEB
PREVENTING PROTECTING RESPONDING

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

DATGANIAD LLYWODRAETHIANT BLYNYDDOL AR REOLAETH FEWNOL

Ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026

Mae'r Datganiad hwn wedi'i baratoi yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 a'r canllawiau a gynhyrchwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) a Chymdeithas Prif Weithredwyr ac Uwch-reolwyr Awdurdodau Lleol Cymru (SOLACE), 'Cyflawni Llywodraethu Da mewn Fframwaith Llywodraeth Leol' 2016, gan gynnwys Atodiad 2025 ar yr Adolygiad Blynyddol o Lywodraethiant a'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol.

Mae'r berthynas rhwng y saith egwyddor ar gyfer llywodraethiant da yn y sector cyhoeddus i'w gweld isod.

Delivering Good Governance in Local Government (CIPFA and Solace, 2016)

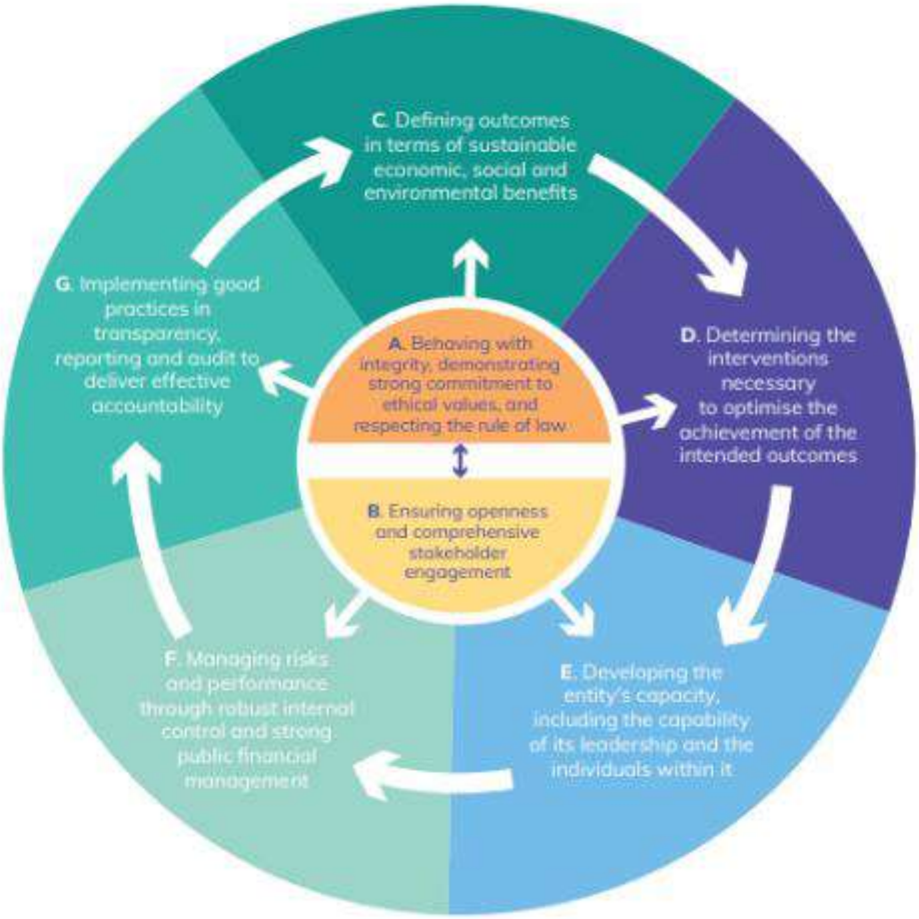

Ffig. 1 Sut mae Egwyddorion llywodraethiant da yn berthnasol i'w gilydd.

Ffynhonnell: international Framework-Good Governance in the Public Sector

Mae'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol hwn yn esbonio sut mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) wedi cydymffurfio â'r fframwaith a'i saith egwyddor graidd llywodraethiant da er mwyn sicrhau bod adnoddau'n cael eu cyfeirio yn unol â pholisïau a blaenoriaethau y cytunwyd arnynt.

Cwmpas y Cyfrifoldeb

Mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn gyfrifol am sicrhau:

- bod busnes yn cael ei gynnal yn unol â'r holl gyfreithiau a rheoliadau perthnasol
- bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu ac y cyfrifir amdano'n briodol
- bod adnoddau'n cael eu defnyddio mewn modd diwastraff, effeithlon, effeithiol a theg er mwyn cyflawni'r blaenoriaethau y cytunwyd arnynt, sydd er budd pobl leol.

Wrth gyflawni ei gyfrifoldeb cyffredinol, mae Aelodau a'r Uwch-swyddogion yn gyfrifol am roi trefniadau priodol ar waith ar gyfer llywodraethiant materion yr Awdurdod, ynghyd â stiwardiaeth o'r adnoddau sydd ar gael iddo, sy'n cynnwys trefniadau ar gyfer rheoli risg.

Mae'r Awdurdod, ynghyd â'i amrywiol Bwyllgorau, paneli a gweithgorau, yn rhoi ac yn cyflawni arweinyddiaeth strategol, sy'n galluogi Aelodau i benderfynu ar y materion sy'n effeithio ar y gwaith o gynnal yr Awdurdod, yn unol ag egwyddorion atebolrwydd democrataidd a bod yn agored.

Diben y System o Reolaeth Fewnol

Er mwyn cyflawni ei ystod eang o swyddogaethau, rhaid i'r Awdurdod fodloni amcanion gwleidyddol, economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol yn y tymor byr, y tymor canolig a'r tymor hwy. Golyga hyn fod y cyfyngiadau a'r cymhellion allanol a mewnol sydd arno yn wahanol i'r rhai a geir yn y sector preifat, ac mae pob un ohonynt yn effeithio ar ei drefniadau llywodraethiant.

Un darn allweddol o ddeddfwriaeth yng Nghymru yw Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod ystyried y tymor hwy wrth wneud ei benderfyniadau, ac i gydweithio â chyrff cyhoeddus eraill i wella llesiant yng Nghymru.

Felly, mae gan fudd-ddeiliaid ddiddordeb mewn materion megis:

- a yw'r allbynnau a gynlluniwyd gan yr Awdurdod wedi'u cyflawni a'r canlyniadau wedi'u sicrhau, ac
- a yw hyn wedi'i wneud mewn modd effeithlon, diwastraff, effeithiol a theg.

Er mwyn sicrhau llywodraethiant da yn y sector cyhoeddus, mae angen i gyrff llywodraethu yn ogystal ag unigolion sy'n gweithio i sefydliadau'r sector cyhoeddus weithredu er budd y cyhoedd trwy'r adeg pan fyddant yn ceisio cyflawni eu hamcanion, sy'n awgrymu mai'r flaenoriaeth yw'r budd i gymdeithas, a dylai hynny arwain at ganlyniadau cadarnhaol i'r rhai sy'n defnyddio gwasanaethau a budd-ddeiliaid eraill.

Mae'r Datganiad hwn yn rhoi sicrwydd bod Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi cydymffurfio â'r fframwaith llywodraethiant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2026.

Y Fframwaith Llywodraethiant

Mae Awdurdod Tân Gogledd Cymru ar hyn o bryd yn cynnwys 28 o gynghorwyr etholedig o chwe awdurdod unedol Gogledd Cymru, gyda nifer y cynrychiolwyr wedi'i bennu gan boblogaeth yr ardal. Mae mwy o wybodaeth am yr Awdurdod, ei aelodau a'i gyfrifoldebau ar gael yma.

Rhaid i'r Awdurdod adolygu effeithiolrwydd ei drefniadau bob blwyddyn er mwyn sicrhau bod y system lywodraethiant yn gadarn. Dyma rai o'r prif bethau sy'n cyfrannu at y broses hon:

Bod â strwythur Awdurdod a phwyllgorau sydd:

- yn monitro effeithiolrwydd trefniadau rheoli risg
- yn adolygu'r trefniadau llywodraethiant yn rheolaidd
- yn ystyried ac yn adolygu strategaethau, cynlluniau ac adroddiadau archwilio mewnol ac allanol
- yn adolygu, yn craffu ar ac yn cymeradwyo'r datganiad cyfrifon blynyddol.

Bod â Phanel Gweithredol sydd:

- yn rhoi arweiniad o ran llywodraethiant
- yn cyfrannu at gwblhau ac at adolygu'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol
- yn darparu arweiniad clir i'r Gwasanaeth a'r uwch reolwyr.

Y defnydd o wybodaeth o wahanol ffynonellau i lywio'r trefniadau llywodraethiant, er enghraifft:

- adroddiadau byrddau gwella a pherfformiad
- trefniadau rheoli risg
- adroddiadau gan reoleiddwyr allanol
- adroddiadau archwilio mewnol

Mae cyfarfodydd arferol yr Awdurdod yn cael eu mynychu o bell. Mae cyfarfodydd yr Awdurdod Tân ac Achub llawn yn cael eu gweddarlledu yn y Gymraeg a'r Saesneg ar yr un pryd. Mae pob cyfarfod ar gael i'r cyhoedd arsylwi arno, os ydynt yn gwneud cais i wneud hynny.

Mae'r Awdurdod yn cydnabod Datganiad Ysgrifenedig ar Lywodraethiant Gwasanaethau Tân ac Achub Llywodraeth Cymru, sy'n nodi newidiadau posibl i drefniadau llywodraethiant ledled Cymru yn y dyfodol. Er nad yw'r cynigion hyn wedi'u hymgorffori yn y Gwasanaeth eto, mae'r Awdurdod yn eu hystyried fel rhan o'i asesiad parhaus o effeithiolrwydd llywodraethiant a pharodrwydd at y dyfodol.

Yn gynnar yn 2023, sefydlodd yr Awdurdod ddau weithgor er mwyn cefnogi datblygiad dwy flaenoriaeth sefydliadol allweddol:

- Gweithgor yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys, sydd bellach wedi'i ddisodli gan Grŵp Gorchwyl a Gorffen Cytundeb ar y Cyd, gyda chynrychiolaeth gan yr Undebau Llafur, ond heb unrhyw gynrychiolaeth gan yr Awdurdod Tân bellach.
- Gweithgor newydd y Ganolfan Hyfforddi a Datblygu.

Yn ogystal, mae aelod o'r Awdurdod Tân ac Achub yn eistedd ar y Pwyllgor Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant fel aelod sy'n hyrwyddwr, ac yn dilyn adroddiad adolygiad o ddiwylliant CREST mae'r Prif Swyddog Tân bellach yn cadeirio Bwrdd Diwylliannol i reoli'r gwaith o weithredu'r Cynllun Gwella Diwylliannol Strategol, sydd wedi'i gyhoeddi ar wefan yr Awdurdod Tân, 06i-cynllun-gwella-diwylliannol-strategol.pdf

Yn ystod 2025-26, datblygodd yr Awdurdod ei drydydd Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol (CRhRC 2026/27), a gymeradwywyd ym mis Ebrill 2026, i gyflawni yn erbyn yr amcanion a amlinellwyd yn y Cynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRhRC) 2024-2029 pum mlynedd

Nod Cynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRhRC) yw nodi'r risgiau sy'n wynebu'r gymuned ac mae'n disgrifio sut y bydd yr Awdurdod Tân ac Achub yn rheoli'r risgiau hynny, ac yn parhau i atal ac ymateb i danau ac argyfyngau eraill.

Mae'r Awdurdod wedi datblygu pum egwyddor er mwyn cadw cymunedau'n ddiogel, ac mae’r CRhRC:

- Yn cydnabod gofynion deddfwriaeth allweddol
- Yn ystyried gwaith parhaus y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus
- Yn nodi'r risgiau sy'n wynebu ein cymunedau
- Yn amlinellu gweithgarwch yr Awdurdod i fynd i'r afael â'r risgiau hyn
- Yn egluro pa gamau y bydd yr Awdurdod yn eu cymryd dros y pum mlynedd nesaf i liniaru'r risgiau hynny
- Yn cyd-fynd â chyllideb refeniw yr Awdurdod, ei gynllun cyfalaf a’i gynllun ariannol tymor canolig.

Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru – Diagram Adrodd Sicrwydd (Diweddarwyd 03 Mehefin 2025)

Ffig 2. Pwyllgorau'r Awdurdod Tân ac Achub

Mae'r Awdurdod wedi dirprwyo cyfrifoldeb am weithrediad y Gwasanaeth Tân ac Achub (y Gwasanaeth) o ddydd i ddydd i'r Prif Swyddog Tân.

Mae’r Prif Swyddog Tân yn cael ei gefnogi gan y Grŵp Gweithredol, sy'n cynnwys y Prif Swyddogion (y Prif Swyddog Tân a’r Swyddogion Tân Cynorthwyol), ac sy'n gyfrifol am arweinyddiaeth strategol.

Mae Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth, yn cynnwys y Prif Swyddogion, y Rheolwyr Ardal a’r Penaethiaid Adran. Mae'n cyfarfod fel Bwrdd Perfformiad er mwyn craffu ar berfformiad, ac fel Bwrdd Gwella er mwyn herio ac i oruchwylio rhaglenni, prosiectau a pholisïau ar lefel uchel. Mae Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth yn rhoi arweinyddiaeth sefydliadol ac yn cyflwyno’r gwasanaethau.

Mae Strwythur Llywodraethiant a Sicrwydd y Gwasanaeth, sef y pwyllgorau a’r grwpiau, sy'n adrodd i Dîm Arweinyddol y Gwasanaeth, wedi'i ymgorffori ar draws y sefydliad, gan ddangos bod y llywodraethiant yn gadarn o ran adrodd, monitro, craffu a gwneud penderfyniadau ym mhob rhan o'r sefydliad. Yn ystod 2025–26, adolygwyd effeithiolrwydd y strwythur llywodraethiant presennol a nodwyd gwelliannau i gryfhau goruchwyliaeth, eglurder atebolrwydd a sicrwydd ar draws y sefydliad ymhellach.

Ffig 3. Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth

Cyfranwyr Allweddol at Ddatblygu a Chynnal y Fframwaith Llywodraethiant

Cyfansoddiad	Diben y Cyfansoddiad yw nodi sut mae'r Awdurdod Tân yn gweithio a'r ffordd y mae'n gwneud penderfyniadau, a hynny mewn iaith glir
Yr Awdurdod Tân	Mae'n darparu'r arweinyddiaeth strategol, yr atebolrwydd democrataidd a'r her gorfforaethol mewn perthynas â darparu gwasanaethau tân ac achub ledled Gogledd Cymru, gan annog cyfranogiad y cyhoedd a chan gynnal ei faterion mewn modd agored a thryloyw. Mae'n cytuno ar y Cynllun Gwella a Llesiant, a'r cyllidebau refeniw a chyfalaf.
Y Panel Gweithredol	Mae'n monitro perfformiad y Gwasanaeth ac yn gwneud argymhellion i'r Awdurdod ar ei bolisïau allweddol, gan gynnwys y Cynllun Gwella a Llesiant. Mae'r Panel yn adolygu'r gofrestr risg strategol.
Y Pwyllgor Archwilio	Mae'n darparu adolygiad annibynnol o'r fframweithiau llywodraethiant, rheoli risg a rheolaeth, yn ogystal â goruchwylio'r adroddiadau ariannol, gan gynnwys Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a'r cyfrifon blynyddol.
Pwyllgor Safonau	Mae'n hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel gan Aelodau'r Awdurdod ac yn goruchwylio polisi chwythu'r chwiban ar gyfer cwynion yn erbyn Aelodau'r Awdurdod. Hefyd, pan fo hynny'n bosibl yn statudol, mae'n cael adroddiadau a chwynion am Aelodau ac yn cynnal neu oruchwylio ymchwiliadau a gwneud argymhellion i'r Awdurdod.
Gweithgorau'r Awdurdod Tân	Maent yn ymgymryd â gwaith manwl sy'n gysylltiedig â phroses cynllunio a phennu cyllidebau'r Awdurdod. Mae'n cyflwyno ei sylwadau i'r Panel Gweithredol sydd yn ei dro'n gwneud argymhellion ar gyfer gwella/lleihau risg/amcanion llesiant i'r Awdurdod.
Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth	Mae'n gosod safonau llywodraethiant ar draws y Gwasanaeth ac yn arwain y gwaith o'u gweithredu. Mae'n cael y cynllun gwella blynyddol ac yn cyfrannu at yr hunanasesiad blynyddol.
Swyddog Adran 151	Mae'n sicrhau bod penderfyniadau'n gyfreithlon ac yn ddarbodus yn ariannol. Mae'n gweinyddu materion ariannol. Mae'n atebol am ddatblygu a chynnal fframwaith llywodraethiant, risg a rheolaeth yr Awdurdod Tân. Mae'n cyfrannu at reoli a llywodraethiant corfforaethol effeithiol yr Awdurdod Tân
Swyddog Monitro	Mae'n adrodd ar achosion o fynd yn groes i unrhyw ddeddfiad neu reolaeth y gyfraith. Mae'n adrodd ar unrhyw gamweinyddu neu anghyfiawnder pan fo'r Ombwdsmon Llywodraeth Leol wedi cynnal ymchwiliad. Mae'n cynnal a diweddaru'r Cyfansoddiad. Mae'n cynnal cofrestrau o fuddiannau aelodau yn ogystal â rhoddion a lletygarwch. Mae'n cynghori Aelodau ar sut i ddehongli'r Cod Ymddygiad.
Archwilio Mewnol	Mae'n darparu sicrwydd annibynnol a barn flynyddol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd fframwaith llywodraethiant, rheoli risg a rheolaeth yr Awdurdod Tân. Mae'n cyflawni rhaglen flynyddol o weithgarwch archwilio ar sail risg, gan gynnwys gweithgaredd gwrth-dwyll ac ymchwilio. Mae'n gwneud argymhellion ar gyfer gwelliannau mewn rheoli risg.

Archwilio Allanol	Mae'n darparu sicrwydd annibynnol i'r Awdurdod Tân ar adrodd ariannol, trefniadau llywodraethiant a defnyddio adnoddau, gan gynnwys barn ar y datganiad o gyfrifon blynyddol a chasgliad ar werth am arian. Mae'n ymgymryd â gweithgarwch archwilio statudol yn unol â Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru, gan gynnwys ystyried trefniadau'r Gwasanaeth ar gyfer sicrhau diwastraff, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd. Mae'n nodi ac yn adrodd materion llywodraethiant, ariannol neu werth am arian arwyddocaol, ac yn gwneud argymhellion i gefnogi gwella ac atebolrwydd.

Egwyddorion CIPFA - Sicrwydd Llywodraethiant

Egwyddor A: Ymddwyn ag uniondeb, gan ddangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth y gyfraith.

Cyhoeddir Cenadaethau a Gwerthoedd yr Awdurdod o fewn y Cynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRhRC) ac ar wefan yr Awdurdod, gan ddarparu fframwaith a rennir sy'n sail gwneud penderfyniadau, ymddygiad a diwylliant sefydliadol.

Mae'r gwerthoedd hyn yn cael eu cefnogi gan fframwaith cyfansoddiadol cadarn. Mae Cyfansoddiad yr Awdurdod yn nodi rolau a chyfrifoldebau'r Awdurdod Tân ac Achub, ei Bwyllgorau a'i Swyddogion, gan gynnwys y Cynllun Dirprwyo i Swyddogion. Mae'r Swyddog Monitro yn cefnogi cydymffurfiaeth â'r Cyfansoddiad ac yn rhoi sicrwydd y gwneir penderfyniadau yn briodol, ac yn gyfreithiol. Lle bo angen, ceisir cyngor cyfreithiol i lywio gwneud penderfyniadau a rheoli risg gyfreithiol. Mae'r Cyfansoddiad hefyd yn ymgorffori'r Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau, sy'n cael ei fonitro gan y Pwyllgor Safonau, gan atgyfnerthu arweinyddiaeth ac atebolrwydd moesegol.

Er mwyn cefnogi tryloywder ac atal gwrthdaro buddiannau, datgan buddiannau personol a busnes a chofnodi rhoddion a lletygarwch os oes angen. Mae cofrestrau'n cael eu cynnal a'u cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod fel rhan o broffil personol pob Aelod, gan alluogi goruchwylio gan y cyhoedd ac atebolrwydd i'r cyhoedd.

Atgyfnerthir llywodraethiant moesegol ymhellach trwy bolisïau. Mae'r rhain yn cynnwys Polisi Chwythu'r Chwiban, Polisi Gwrth-dwyll, Llwgrwobrwyo a Llygredigaeth, Rheoliadau Ariannol a Rheolau Gweithdrefn Contractau. Pan nodir pryderon neu afreoleidd-dra, mae trefniadau clir ar waith i sicrhau bod materion yn cael eu hymchwilio'n drylwyr ac yn briodol. Mae argaeledd Safecall, gwasanaeth adrodd cyfrinachol, annibynnol sy'n gweithredu 24/7, yn cefnogi diwylliant lle gellir codi pryderon yn ddiogel, gan gynnwys yn ddienw lle bo hynny'n briodol.

Ochr yn ochr â rheolaethau ffurfiol, mae'r Awdurdod yn ceisio ymgorffori gwerthoedd moesegol trwy ei drefniadau rheoli pobl. Mae prosesau recriwtio, cynefino a hyfforddi yn pwysleisio ymddygiadau disgwyliedig a chyd-fynd â gwerthoedd craidd.

Mae cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant yn rhan allweddol o fframwaith moesegol yr Awdurdod. Darperir goruchwylio trwy'r Pwyllgor Llywio Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant, a sefydlwyd yn 2022, a thrwy Strategaeth Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant 2024-2029 bum mlynedd a gyhoeddwyd. Mae gweithredu'r Strategaeth yn cael ei arwain gan gynllun gweithredu blynyddol manwl y mae ei berfformiad yn cael ei reoli a'i adolygu bob chwarter, ac mae'n ymgorffori monitro Siarter Hawliau Dynol Ewrop (EHCR) newydd, sy'n darparu sicrwydd bod ystyriaethau cydraddoldeb wedi'u hymgorffori mewn llywodraethiant a gwneud penderfyniadau.

Mae'r Gwasanaeth hefyd yn cynnal trefniadau cadarn i gynnal safonau proffesiynol a mynd i'r afael â chamymddwyn. Rheolir achosion o ddisgyblu a honiadau o gamymddwyn yn unol â pholisi a gweithdrefnau Disgyblu'r Gwasanaeth, gyda dau Swyddog Disgyblaeth a Chwynion Cyflogaeth wedi'u neilltuo gan sicrhau bod mynd i'r afael â materion mewn modd prydlon, cyson a phroffesiynol.

Mae'r Awdurdod yn cydnabod ei gyfrifoldebau mewn perthynas â'r Gymraeg fel rhan annatod o gyflwyno'r gwasanaethau mewn modd moesegol a chyfreithlon. Dangosir cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg drwy gyhoeddi Adroddiad Monitro Safonau'r Gymraeg 2024-25 ar wefan yr Awdurdod. Yn ogystal, cefnogir gallu'r gweithlu gan ofynion i bob gweithiwr newydd gyflawni o leiaf sgiliau Cymraeg Lefel 2, gan symud ymlaen i Lefel 3 ar ôl dyrchafiad.

Cefnogir gosod a chyflawni amcanion moesegol, cyfreithlon drwy'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024-29, sy'n nodi Amcanion Gwella ac Amcanion Llesiant yr Awdurdod. Mae'r Cynllun wedi bod yn destun ymgynghori â'r cyhoedd a budd-ddeiliaid, gyda'r Cynllun pum mlynedd wedi'i gadarnhau a'r Cynllun Gweithredu 2026-27 wedi'i gyhoeddi ar wefan yr Awdurdod. Mae'r trefniadau hyn yn sicrhau cydymffurfiaeth â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Mae cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn cael ei adlewyrchu ymhellach ar draws cynlluniau a pholisïau adrannol lle bo hynny'n berthnasol.

Defnyddir polisïau a gweithdrefnau clir i fynd i'r afael â chyfrifoldebau diogelu er mwyn sicrhau bod unigolion agored i niwed y mae'r Gwasanaeth yn dod ar eu traws yn cael eu cyfeirio'n briodol at asiantaethau partner. Mae'r trefniadau hyn yn cael eu goruchwylio gan Reolwr Diogelu wedi'i neilltuo, sy'n darparu goruchwyliaeth a sicrwydd arbenigol.

Mae'r Awdurdod hefyd wedi mabwysiadu'r Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol, gan adeiladu ar drefniadau sefydledig gyda chyrff cynrychioliadol staff cydnabyddedig i gefnogi ymgysylltu ar amcanion a phenderfyniadau strategol. Cymeradwywyd yr Adroddiad Blynyddol cyntaf ar y Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol i'w gyhoeddi a'i gyflwyno i'r Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol ym mis Ebrill 2025, gan ddarparu sicrwydd allanol o gydymffurfiaeth â gofynion statudol.

Yn dilyn cyhoeddi adolygiad annibynnol o ddiwylliant Crest Advisory ym mis Ionawr 2025, cryfhaodd yr Awdurdod ei drefniadau llywodraethiant ymhellach trwy sefydlu Bwrdd Diwylliant a phenodi hyrwyddwyr diwylliant pwrpasol. Mae'r trefniadau hyn yn cefnogi goruchwylio a chyflawni camau gwella diwylliant y cytunwyd arnynt.

Mae'r Awdurdod hefyd yn cydnabod Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026 Llywodraeth Cymru, gan gynnwys ei argymhellion mewn perthynas ag arweinyddiaeth a diwylliant sefydliadol, ac mae'r ystyriaethau hyn yn parhau i lywio fframwaith llywodraethiant a sicrwydd parhaus yr Awdurdod.

Egwyddor B: Sicrhau ein bod yn agored a bod gennym ymgysylltiad cynhwysfawr â budd-ddeiliaid.

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i dryloywder, ymgysylltu ystyrlon a bod yn agored, fel rhan greiddiol o'i fframwaith llywodraethiant. Mae cyfarfodydd yr Awdurdod a'r Pwyllgor yn cael eu hysbysebu'n gyhoeddus, gydag agendâu a phapurau ategol yn cael eu cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod. Mae cyfarfodydd yr Awdurdod Llawn yn cael eu gweddarlledu, gan alluogi mynediad i'r cyhoedd at wneud penderfyniadau a chraffu.

Cefnogir tryloywder ymhellach drwy Gynllun Cyhoeddi'r Awdurdod, gyda gwybodaeth yn cael ei chyhoeddi ar y wefan. Mae dogfennau ar gael yn Gymraeg a Saesneg, gyda fersiynau Darllen/Siarad yn cael eu darparu lle bo hynny'n briodol i gefnogi hygyrchedd a chynhwysiant.

Mae ymgysylltu â budd-ddeiliaid wedi'i ymgorffori mewn prosesau gwneud penderfyniadau, yn enwedig lle mae newid sylweddol yn cael ei gynnig. Mae trefniadau ymgynghori cyhoeddus ar waith i wahodd barn cyn i newidiadau allweddol gael eu datblygu a'u gweithredu. Roedd hyn yn cynnwys ymgynghori ar yr amcanion sydd wedi'u cynnwys yng Nghynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol 2026-27, a gynhaliwyd rhwng mis Hydref a mis Rhagfyr 2025. Adolygwyd ymatebion i'r ymgynghoriad yn unol â'r Egwyddorion Gunning i sicrhau bod ymgysylltu yn ystyrlon, yn deg ac yn dryloyw. Cyflwynwyd adroddiad i'r Awdurdod yn crynhoi'r adborth a dderbyniwyd ac yn esbonio sut y llywiodd y cynllun terfynol. Cwblhawyd Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb llawn hefyd ac, ochr yn ochr â

chanfyddiadau'r ymgynghoriad, cafodd ei ystyried gan yr Awdurdod cyn cymeradwyo'r cynllun.

Mae'r Sefydliad Ymgynghori wedi cydnabod yn y gorffennol bod gan yr Awdurdod 'Arfer Da', gan gynnwys ar gyfer yr ymgynghoriad cyhoeddus a gynhaliwyd mewn cysylltiad â'r Adolygiad parhaus o'r Ddarpariaeth Frys. Mae hyn yn darparu sicrwydd annibynnol mewn perthynas ag ansawdd a chadernid trefniadau ymgysylltu.

Mae bod yn agored ac ymgysylltu hefyd yn cael eu cefnogi trwy ystod ehangach o drefniadau llywodraethiant a chyfathrebu. Mae'r rhain yn cynnwys:

- cwblhau asesiadau effaith ar gyfer pob penderfyniad allweddol,
- Gweithdrefn Cwynion a Chanmol sy'n darparu llwybrau uwchgyfeirio clir ar gyfer materion arwyddocaol i achwynwyr allanol, a pholisi a gweithdrefn cwyn gyflogaeth ar gyfer cwynion mewnol.
- Strategaeth Ymgysylltu ac Ymgynghori â'r Cyhoedd sy'n llywio arfer cyson.

Mae'r Awdurdod hefyd yn ymgysylltu â Chyrff Cynrychioliadol Gweithwyr cydnabyddedig drwy drefniadau anffurfiol a strwythurau ffurfiol, gan gynnwys y Cyd-bwyllgor Ymgynghori a Negodi, ac mae'r trefniadau hyn yn cael eu cryfhau ymhellach drwy fabwysiadu'r Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol.

Mae ymgysylltu'n rheolaidd â staff hefyd yn cael ei gefnogi drwy arolwg staff 'Teulu Tân' bob dwy flynedd. Yn ogystal, mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn amrywiaeth o rwydweithiau a fforymau allanol, gan gynnwys Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru, Fforwm Arweinwyr Cydraddoldeb Gogledd Cymru, Cyngor Hil Cymru a Fforwm Rhyng-Ffydd Gogledd Cymru.

Defnyddir ystod eang a chynhwysol o ddulliau ymgysylltu i gyrraedd cymunedau, staff a budd-ddeiliaid. Mae'r rhain yn cynnwys cyfathrebu cyfeiriedig trwy sianeli cyfryngau cymdeithasol corfforaethol, gan gynnwys Facebook ac X, ochr yn ochr â chyfrifon gorsafoedd tân a reolir yn lleol i gefnogi ymgysylltu o fewn cymunedau. Gall budd-ddeiliaid gofrestru ar y wefan yr Awdurdod i gael diweddariadau e-bost ar faterion penodol. Cefnogir ymgysylltu â phlant a phobl ifanc drwy raglenni megis Ffenics, Cadetiaid Tân ac ymweliadau ag ysgolion, ochr yn ochr â gwaith diogelwch cymunedol gyda deiliaid tai a busnesau.

Mae ymgysylltu wedi'i dargedu hefyd yn cefnogi gweithgarwch recriwtio ac atal cynhwysol. Mae hyn yn cynnwys gweithgareddau wedi'u cydgysylltu drwy Grŵp Gweithredu Cadarnhaol, gyda'r Rheolwr Datblygu Sefydliadol yn gadeirydd, yn ogystal â mynychu diwrnodau agored a digwyddiadau cymunedol, megis yr Eisteddfod a digwyddiadau a arweinir gan orsafoedd tân.

Cefnogir cyfathrebu mewnol drwy'r cylchlythyr electronig Crynodeb Wythnosol i staff, ac mae ymgyrchoedd cyfathrebu allanol yn cael eu harwain gan Reolwyr Diogelwch Cymunedol.

Trwy weithgareddau Atal a Recriwtio, mae'r Gwasanaeth yn ymgysylltu â phobl o bob oedran ac o gefndiroedd amrywiol.

Mae'r Awdurdod hefyd yn cydnabod pwysigrwydd gweithio mewn partneriaeth wrth gefnogi bod yn agored, rhannu atebolrwydd a chyflwyno'r gwasanaethau mewn modd effeithiol. Mae trefniadau partneriaeth ar waith ar draws ystod o fforymau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol, gan gynnwys Cyd-grŵp Gwasanaethau Brys Cymru Gyfan, Fforymau Gwydnwch Lleol, y tri Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus lleol, y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol, y Bwrdd Strategol Lleihau Tanau Bwriadol, a Byrddau Lleol ar gyfer Diogelu Oedolion a Phlant, ochr yn ochr â chydweithio â gwasanaethau brys eraill.

Yn unol â Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026 Llywodraeth Cymru, mae'r Awdurdod yn cydnabod pwysigrwydd cydweithio effeithiol ac atebolrwydd clir. Mae'r egwyddorion hyn yn parhau i fod yn sail i fframwaith llywodraethiant, trefniadau ymgysylltu a gweithio mewn partneriaeth yr Awdurdod.

Egwyddor C: Diffinio canlyniadau o ran buddion cynaliadwy economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol.

Mae'r Awdurdod yn diffinio ei ganlyniadau strategol trwy fframwaith cynllunio clir a hirdymor. Mae'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol (CRhRC) pum mlynedd yn pennu cyfeiriad strategol yr Awdurdod ac yn nodi Amcanion Gwella yn unol â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, ochr yn ochr ag Amcanion Llesiant yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Gyda'i gilydd, mae'r amcanion hyn yn darparu datganiad clir o'r canlyniadau economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol a fwriadwyd i'w cyflawni.

Mae polisïau a threfniadau gwneud penderfyniadau'r Awdurdod yn adlewyrchu'r egwyddor datblygu cynaliadwy a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, gan sicrhau bod effeithiau hirdymor, atal, integreiddio, cydweithio a chyfranogiad yn cael eu hystyried wrth osod blaenoriaethau a phenderfynu sut mae gwasanaethau'n cael eu cyflwyno. Mae'r holl strategaethau, cynlluniau a pholisïau perthnasol yn cyd-fynd â'r dull hwn.

Wrth ddiffinio a chyflawni ei ganlyniadau, mae'r Awdurdod hefyd yn ystyried ei gyfrifoldebau amgylcheddol o dan ddeddfwriaeth ehangach Cymru, gan gynnwys Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016. Mae'r dyletswyddau hyn wedi'u hadlewyrchu o fewn trefniadau llywodraethiant, cynllunio a sicrwydd, gan gefnogi rheoli adnoddau yn gynaliadwy a stiwardiaeth amgylcheddol.

Mae cynaliadwyedd ariannol yn sail i allu'r Awdurdod i gyflawni canlyniadau hirdymor. Yn ystod y flwyddyn, adolygwyd a diweddarwyd y Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig ar gyfer y cyfnod 2026–30, gan gefnogi cynllunio ariannol hirdymor a llywio gwneud penderfyniadau fel rhan o fframwaith llywodraethiant a sicrwydd yr Awdurdod. Nod y Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig, sy'n cynnwys Cynllun Cyfalaf deng mlynedd, ochr yn ochr â'r broses pennu cyllideb flynyddol, yw sicrhau bod adnoddau ariannol yn cyd-fynd â blaenoriaethau a chanlyniadau a fwriadwyd yr Awdurdod.

Mae'r Awdurdod hefyd yn cydnabod bod canlyniadau cynaliadwy yn dibynnu ar gyfrifoldeb cymdeithasol, tegwch a llesiant y gweithlu. Mae e-ddysgu gorfodol mewn perthynas â'r Ddeddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol yn parhau i gael ei gwblhau gan yr holl staff. Fel cyflogwr Hyderus o ran Anabledd, mae'r Gwasanaeth wedi ymrwymo i recriwtio a chadw pobl anabl a'r sawl sydd â chyflyrau iechyd, ac mae wedi llofnodi Cyfamod y Lluoedd Arfog wedi'i ategu gan Bolisi Lluoedd Arfog, Milwyr Wrth Gefn a Chyn-filwyr, er mwyn sicrhau triniaeth deg i'r sawl sy'n gwasanaethu neu sydd wedi gwasanaethu yn y lluoedd arfog a'u teuluoedd. Yn ogystal, mae'r Gwasanaeth yn talu mwy na'r cyflog byw gwirioneddol, gan gefnogi cyflog teg a sefydlogrwydd y gweithlu.

Mae trefniadau diogelu yn elfen arall o ymrwymiad yr Awdurdod i gynaliadwyedd cymdeithasol. Mae polisïau a gweithdrefnau diogelu clir ar waith er mwyn sicrhau bod unigolion agored i niwed y mae'r Gwasanaeth yn dod ar eu traws yn cael eu cyfeirio'n briodol at asiantaethau partner. Mae diogelu'r gweithlu a'r cyhoedd yn cael ei gefnogi ymhellach trwy drefniadau cadarn gwirio cofnodion troseddol. Yn dilyn newidiadau i ddeddfwriaeth, rhestrir Awdurdodau Tân ac Achub yn Atodlen 1 i Ddeddf Adsefydlu Troseddwyr 1974 (Eithriadau), sy'n galluogi pob gweithiwr i fod yn destun gwiriad Y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd, lefel Safonol o leiaf, wedi'i adnewyddu bob tair blynedd.

Er mwyn cryfhau trefniadau Diogelu ymhellach, mae'r awdurdod wedi gweithredu polisi atal aflonyddu rhywiol, ac mae asesiadau risg wedi'u cynnal ar gyfer pob adran. Mae'r rhain yn cael eu monitro gan y Rheolwr Diogelu, yn gweithio gyda'r adran Adnoddau Dynol.

Mae'r Awdurdod hefyd yn cynnal trefniadau parhad busnes i gefnogi gwydnwch sefydliadol a pharhad gwasanaethau. Fel rhan o'i ddyletswyddau statudol, mae cynlluniau parhad busnes ar waith ar draws y Gwasanaeth ac yn cael eu hadolygu'n rheolaidd. Mae cydweithio parhaus â Chyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân yn cefnogi gwelliant parhaus mewn cynllunio ac ystyried risgiau sy'n dod i'r amlwg ac sy'n esblygu.

Er mwyn sicrhau bod canlyniadau a fwriadwyd yn cael eu hasesu'n gyfannol, cefnogir penderfyniadau allweddol gan asesiad effaith integredig. Mae hyn yn ystyried goblygiadau cydraddoldeb, diogelu data, iechyd, diogelwch a llesiant, y Gymraeg, cyllid, cynaliadwyedd a'r gweithlu, ochr yn ochr â gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, y ddyletswydd economaidd-gymdeithasol a'r dyletswyddau iechyd statudol a ragwelir.

Mae Strategaeth Amgylcheddol yr Awdurdod yn cryfhau cynaliadwyedd amgylcheddol ymhellach, ac yn nodi targedau perfformiad clir a mesuradwy i leihau allyriadau carbon ac effeithiau amgylcheddol arwyddocaol eraill. Mae cynnydd yn cael ei fonitro drwy drefniadau llywodraethiant, ac mae'r Awdurdod yn adrodd ar ei ddyletswyddau bioamrywiaeth trwy Adroddiadau Bioamrywiaeth rheolaidd, gan ddarparu tryloywder a sicrwydd ynghylch sut mae mynd i'r afael ag ystyriaethau amgylcheddol o fewn cynllunio a gwneud penderfyniadau.

Mae ystyriaethau cynaliadwyedd wedi'u hymgorffori o fewn fframwaith llywodraethiant ehangach yr Awdurdod, gan gynnwys y Rheolau Gweithdrefn Contract, sy'n gofyn am ystyried buddion cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol wrth ymgymryd â gweithgarwch caffael perthnasol, gan gefnogi gwerth am arian a chanlyniadau cymunedol ehangach.

Yn unol â Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026 Llywodraeth Cymru, mae'r Awdurdod yn cydnabod pwysigrwydd cryfhau gallu sefydliadol a chefnogi amcanion cynaliadwyedd a sero net. Mae'r ystyriaethau hyn wedi'u hintegreiddio'n llawn i drefniadau llywodraethiant, cynllunio strategol a dyrannu adnoddau'r Awdurdod, gan sicrhau bod canlyniadau'n parhau i fod yn gynaliadwy ar gyfer cenedlaethau'r presennol a'r dyfodol.

Egwyddor D: Pennu'r ymyriadau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd i'r eithaf.

Mae'r Awdurdod yn defnyddio cyfuniad o ymgynghori, rheoli perfformiad, rheoli risg a goruchwylio llywodraethiant i sicrhau bod ymyriadau'n amserol, yn gymesur ac yn cyd-fynd â chyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd. Cynhelir ymgynghoriad cyhoeddus fel rhan o osod amcanion yr Awdurdod, gan gynnwys y rhai sydd wedi'u cynnwys yn y Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol. Mae hyn yn sicrhau bod amcanion yn cael eu llywio gan farn budd-ddeiliaid ac anghenion y gymuned cyn iddynt gael eu cwblhau a'u cyflawni.

Mae cynnydd yn erbyn amcanion blynyddol yn cael ei fonitro a'i asesu drwy gydol y flwyddyn, gydag asesiad ffurfiol o berfformiad yn cael ei gyhoeddi bob mis Hydref. Mae hyn yn darparu tryloywder ac yn galluogi'r Awdurdod i

werthuso a yw canlyniadau'n cael eu cyflawni neu a oes angen ymyrraeth bellach.

Mae rheoli risg yn elfen graidd o ddull yr Awdurdod o benderfynu a blaenoriaethu ymyrraeth. Mae'r Polisi Rheoli Risg Strategol yn nodi'r broses ar gyfer nodi a rheoli risgiau a allai effeithio ar gyflawni amcanion neu weithgareddau. Mae risgiau strategol yn cael eu hadolygu drwy gydol y flwyddyn drwy'r Pwyllgor Risg Strategol, gan sicrhau bod risgiau sy'n dod i'r amlwg a risgiau sy'n newid yn cael eu nodi, eu lliniaru a'u huwchgyfeirio'n briodol. Mae'r trefniadau hyn yn destun craffu mewnol ac archwilio allanol, gan roi sicrwydd dros eu heffeithiolrwydd.

Mae gwybodaeth perfformiad ac ariannol yn destun craffu strwythuredig drwy drefniadau llywodraethiant yr Awdurdod. Cyflwynir adroddiadau perfformiad ac ariannol i'r Awdurdod a'i bwyllgorau, ar ôl i'r Grŵp Gweithredol eu hystyried yn gyntaf. Mae Adroddiad Monitro Perfformiad chwarterol yn cael ei baratoi ar gyfer y Panel Gweithredol ac mae craffu gweithredol manylach yn digwydd drwy'r Bwrdd Perfformiad, lle mae Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth yn adolygu data sy'n ymwneud â'r galw i ddigwyddiadau, tueddiadau sy'n dod i'r amlwg, ac argaeledd adnoddau. Mae'r trefniadau hyn yn sicrhau bod materion yn cael eu nodi'n brydlon a bod camau cywiro neu liniaru priodol yn cael eu cytuno.

Mae ymyrraeth effeithiol hefyd yn cael ei chefnogi trwy lywodraethiant ariannol cadarn. Mae'r prosesau cynllunio'r gyllideb, sy'n cynnwys arweinwyr y Gwasanaeth ac Aelodau'r Awdurdod, wedi'u cynllunio i sicrhau bod adnoddau yn cyd-fynd ag amcanion sy'n seiliedig ar risg, wrth gydbwyso'r costau parhaus sy'n gysylltiedig â chynnal ystadau, cerbydau ac offer. Mae Pwyllgor y Gyllideb, Monitro a Chaffael yn darparu goruchwyliaeth strategol a llywodraethiant ar gyfer y trefniadau hyn.

Mae dysgu gweithredol a lliniaru risg yn cael eu goruchwylio drwy'r Pwyllgor Dysgu Sefydliadol, sy'n darparu goruchwyliaeth llywodraethiant o Ganllawiau Gweithredol Cenedlaethol, Dysgu Gweithredol Cenedlaethol a Dysgu Sefydliadol ar y Cyd. Mae'r Pwyllgor hefyd yn goruchwylio'r gwaith o gasglu a rheoli Gwybodaeth Risg Penodol i Safle ac yn monitro gweithgarwch sy'n ymwneud â risgiau sy'n dod i'r amlwg, gan gynnwys gwaith mynd i'r afael â'r risg o dân o dechnolegau newydd drwy'r gweithgor System Storio Ynni Batri (Ïon Lithiwm).

Gan gydnabod graddfa a chymhlethdod nifer o fentrau newid arwyddocaol, adolygodd y Gwasanaeth ei ddull o reoli rhaglenni a phrosiectau yn ystod y flwyddyn a nodi'r angen i gryfhau trefniadau Swyddfa Rheoli Rhaglenni a Phrosiectau (PMO). Mae cynlluniau wedi'u rhoi ar waith i ddatblygu gallu Swyddfa Rheoli Rhaglenni ymhellach yn ystod 2026–27, gan wella goruchwyliaeth, cydgysylltu, adrodd a rheoli risg ar gyfer rhaglenni a phrosiectau arwyddocaol. Mae hyn yn cynnwys trefniadau llywodraethiant sy'n cefnogi gwaith megis adolygu trefniadau darpariaeth brys ledled

Gogledd Cymru, adolygu systemau rota, a phrosiectau gweithredu a mudo systemau mawr.

Mae ystyriaethau iechyd, diogelwch a llesiant hefyd yn llywio trefniadau ymyrraeth a sicrwydd. Mae digwyddiadau iechyd a diogelwch yn cael eu hadrodd, eu hadolygu a'u monitro i sicrhau bod risgiau i staff yn cael eu nodi a'u lliniaru, gyda goruchwyliaeth strategol yn cael ei darparu gan y Pwyllgor Iechyd, Diogelwch a Llesiant.

Yn ogystal, mae'r Awdurdod yn monitro cyflawni yn erbyn ymrwymiadau cenedlaethol a rennir. Mae Siarter Ymateb i Danau mewn Anheddau ar gyfer Cymru Gyfan yn nodi saith ymrwymiad lefel uchel sy'n ymwneud ag atal ac ymateb i danau mewn anheddau, gyda pherfformiad yn cael ei adrodd yn flynyddol fel rhan o Asesiad Perfformiad Blynyddol yr Awdurdod.

Yn unol â Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026 Llywodraeth Cymru, mae'r Awdurdod yn cydnabod pwysigrwydd trefniadau cadarn ar gyfer nodi, gwerthuso ac ymateb i risg. Felly, mae rheoli risg a goruchwyliaeth perfformiad yn parhau i fod yn ganolog i fframwaith llywodraethiant a gwneud penderfyniadau'r Awdurdod, gan gefnogi ymyrraeth effeithiol a chyflawni canlyniadau a fwriadwyd.

Egwyddor E: Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinyddiaeth a'r unigolion sy'n rhan o hynny.

Mae'r Awdurdod yn cydnabod bod llywodraethiant effeithiol yn dibynnu ar arweinyddiaeth glir, gallu sefydliadol a gweithlu medrus. Mae Cyfansoddiad yr Awdurdod yn diffinio rolau priodol Aelodau etholedig a Swyddogion dynodedig, gan ddarparu eglurder ynghylch cyfrifoldebau, atebolrwydd ac amcanion. Mae swyddi statudol dynodedig yn cynnwys y Prif Swyddog Tân, y Trysorydd a'r Swyddog Monitro, gan sicrhau arweinyddiaeth broffesiynol a goruchwyliaeth statudol briodol.

Mae cydweithio rhanbarthol a chenedlaethol yn cryfhau gallu sefydliadol ymhellach. Mae’r tri gwasanaeth tân ac achub yng Nghymru yn cymryd rhan mewn amrywiaeth o drefniadau ar y cyd, gan gynnwys y Fforwm Hyfforddiant ar Ymchwilio i Danau ar gyfer Cymru Gyfan, sy’n cefnogi dysgu ar y cyd, safonau proffesiynol a dull cyson ledled Cymru.

Mae'r Awdurdod wedi ysgrifennu a gweithredu Strategaeth Datblygu Pobl a Sefydliadol GTA Cymru Gyfan 2025–2028, sy'n darparu fframwaith strategol ar gyfer datblygu'r gweithlu ac sy'n sail i ymrwymiad yr Awdurdod i ddysgu gydol oes, cymhwysedd proffesiynol a gwydnwch sefydliadol. Mae'r dull strategol hwn o ddatblygu pobl yn cael ei ategu gan gydnabyddiaeth yr Awdurdod o gynlluniau prentisiaeth fel mecanwaith pwysig ar gyfer adeiladu capasiti a gallu yn y dyfodol. Yn ystod 2025–26, recriwtiwyd prentisiaid i rolau diffoddwyr tân a rolau anweithredol, gan gefnogi cynaliadwyedd y gweithlu, datblygu sgiliau a llwybrau talent ar draws y sefydliad.

Wrth gydnabod graddfa a chymhlethdod rhaglenni trawsnewid tymor hwy, gan gynnwys datblygu cyfleusterau hyfforddi diffoddwyr tân, mae'r Gwasanaeth wedi sefydlu gallu rheoli prosiectau pwrpasol. Mae hyn yn cefnogi cyflwyno gwasanaethau yn effeithiol, goruchwylio llywodraethiant a dysgu sefydliadol mewn perthynas â rhaglenni newid arwyddocaol.

Cefnogir gallu sylfaenol trwy drefniadau cynefino strwythuredig ar gyfer Aelodau a gweithwyr. Mae prosesau cynefino yn cyflwyno gwerthoedd craidd y sefydliad, safonau ymddygiad disgwyliedig a gofynion rôl, gan sicrhau dealltwriaeth gyson o gyfrifoldebau o'r cychwyn cyntaf.

Mae'r Awdurdod hefyd yn cydnabod pwysigrwydd cynnal iechyd a llesiant y gweithlu fel elfen allweddol o allu sefydliadol. Darperir cymorth iechyd a llesiant drwy ystod o fesurau, gan gynnwys polisïau a chanllawiau AD, trefniadau gweithio hyblyg, mynediad at wasanaethau iechyd galwedigaethol a rhaglen cymorth gweithwyr. Darperir goruchwyliaeth strategol o'r trefniadau hyn gan y Pwyllgor Datblygu Pobl a Sefydliadol a'r Pwyllgor Iechyd, Diogelwch a Llesiant.

Mae dysgu, hyfforddiant a chymhwysedd proffesiynol yn cael eu cefnogi gan adran hyfforddi bwrpasol a fframweithiau cymhwysedd sefydledig ar gyfer staff gweithredol. Darperir hyfforddiant drwy amrywiaeth o ddulliau, gan gynnwys modiwlau e-ddysgu gorfodol ar gyfer meysydd pwnc allweddol megis diogelu data. Darperir goruchwyliaeth llywodraethiant o drefniadau dysgu a datblygu gan y Pwyllgor Dysgu Sefydliadol, gan sicrhau cyd-fynd â chanllawiau cenedlaethol a risgiau sefydliadol a nodwyd.

Yn ystod y flwyddyn, cymeradwyodd yr Awdurdod Strategaeth Hyfforddi tair blynedd newydd, sy'n cefnogi datblygiad parhaus gallu'r gweithlu, capasiti arweinyddiaeth a chymhwysedd sefydliadol fel rhan o fframwaith llywodraethiant a sicrwydd yr Awdurdod. Yn ogystal, yn ystod 2025–26, parhaodd yr Awdurdod i fuddsoddi mewn datblygu arweinyddiaeth ar bob lefel o'r sefydliad, gyda staff yn cymryd rhan mewn rhaglenni goruchwylio a gydnabyddir yn genedlaethol ar gyfer rheolwyr canol ac uwch arweinwyr. Mae'r buddsoddiad hwn yn cefnogi gallu arweinyddiaeth, cymhwysedd rheoli a gwydnwch sefydliadol.

Mae gallu arweinyddiaeth weithredol hefyd wedi'i gryfhau trwy barhau i ddatblygu sgiliau rheoli digwyddiadau. Cymerodd staff ran mewn hyfforddiant rheoli digwyddiadau Aur, Arian ac Efydd, gan gefnogi arweinyddiaeth effeithiol, gwydnwch rheoli digwyddiadau a gwneud penderfyniadau diogel mewn perthynas â digwyddiadau. Yn fwy cyffredinol, nodir anghenion datblygu gweithwyr trwy broses arfarnu, a nodir datblygu sefydliadol trwy broses Dadansoddi Anghenion Hyfforddi blynyddol. Mae'r Gwasanaeth yn darparu hyfforddiant strwythuredig sy'n cyd-fynd â Lefelau Rheoli Digwyddiadau 1–4 i gefnogi rheoli digwyddiadau mewn modd hyderus, effeithiol mewn cyd-destunau gweithredol a strategol.

Mae safonau proffesiynol yn cael eu hatgyfnerthu trwy aelodaeth o gyrff proffesiynol perthnasol a'r gofyniad am ddatblygiad proffesiynol parhaus. Mae prosesau dyrchafu yn cyd-fynd â Fframwaith Arweinyddiaeth Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân (NFCC), gan gefnogi cysondeb, tegwch a chyd-fynd â disgwyliadau cenedlaethol.

Mae'r Awdurdod hefyd yn cydnabod gwerth sicrwydd annibynnol a chyngor proffesiynol wrth gryfhau gallu sefydliadol. Yn ystod 2025–26, roedd hyn yn cynnwys defnyddio sicrwydd allanol a chymorth ymgynghori gan Mersey Internal Audit Agency (MIAA) i lywio gweithgarwch gwella a chefnogi llywodraethiant effeithiol.

Yn unol â Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026 Llywodraeth Cymru, mae'r Awdurdod yn cydnabod bod rheoli pobl yn effeithiol, datblygu arweinyddiaeth a diwylliant sefydliadol cadarnhaol yn sylfaenol i lywodraethiant da. Mae'r egwyddorion hyn yn parhau i fod yn sail i ddull yr Awdurdod o gynllunio'r gweithlu, dysgu a datblygu sefydliadol.

Egwyddor F: Rheoli risgiau a pherfformiad trwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gref.

Mae'r Awdurdod yn cynnal fframwaith cynhwysfawr o reolaeth a sicrwydd mewnol i gefnogi rheoli risg yn effeithiol, stiwardiaeth ariannol a gwneud penderfyniadau. Y Trysorydd sydd â chyfrifoldeb statudol dros weinyddu materion ariannol yr Awdurdod yn briodol, yn unol ag Adran 151 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1972., ac mae'r Swyddog Monitro yn darparu sicrwydd bod yr Awdurdod yn gweithredu o fewn y gyfraith ac yn cydymffurfio â pholisïau, gweithdrefnau a gofynion rheoleiddiol sefydledig.

Mae'r Polisi Rheoli Risg Strategol yn nodi dull strwythuredig o nodi, asesu a rheoli risgiau a allai effeithio ar gyflawni amcanion. Mae cofrestr risg gorfforaethol yn cael ei chynnal gan yr Adran Cynllunio Corfforaethol a'i hadolygu drwy gydol y flwyddyn gan y Pwyllgor Risg Strategol i sicrhau bod risgiau'n cael eu monitro, eu lliniaru a'u huwchgyfeirio'n briodol lle bo angen.

Cefnogir gwneud penderfyniadau gan drefniadau adrodd a sicrwydd cynhwysfawr. Cyflwynir asesiad effaith integredig ochr yn ochr ag adroddiadau a gyflwynir i'r Awdurdod a'i Bwyllgorau, sy'n galluogi Aelodau i ystyried goblygiadau cyfreithiol, ariannol, cydraddoldeb, llesiant, cynaliadwyedd a gweithredol wrth wneud penderfyniadau. Mae trefniadau parhad busnes hefyd ar waith i sicrhau y gellir parhau i gyflwyno gwasanaethau hanfodol mewn achosion o darfu. Mae'r trefniadau hyn yn cael eu hadolygu'n flynyddol i gynnal gwydnwch sefydliadol.

Mae craffu a sicrwydd annibynnol yn rhan ganolog o fframwaith rheolaeth fewnol yr Awdurdod. Mae'r Pwyllgor Archwilio yn goruchwylio trefniadau

llywodraethiant, rheoli risg a rheolaeth fewnol, gan sicrhau bod argymhellion ar gyfer gwella sy'n deillio o Archwilio Mewnol, Archwilio Cymru ac archwilwyr allanol eraill yn cael eu hystyried, eu cytuno a'u monitro hyd nes eu cwblhau. Rhoddir adroddiadau chwarterol i Aelodau ac uwch reolwyr am welliant a pherfformiad y Gwasanaeth yn erbyn dangosyddion perfformiad a cherrig milltir allweddol, gan gefnogi tryloywder a gwelliant parhaus.

Mae trefniadau ar waith i gadw cofrestrau o fuddiannau personol a busnes yr Aelodau a chofrestr o roddion a lletygarwch. Mae'r rhain yn cael eu cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod fel rhan o broffil personol pob Aelod. Mae polisïau ar gyfer Gwrth-dwyll a Llygredigaeth a Chwythu'r Chwiban yn atgyfnerthu ymhellach ymrwymiad yr Awdurdod i weithredu mewn modd teg, agored a thryloyw.
Mae Rheolau Gweithdrefn Contract yr Awdurdod yn elfen allweddol o'r fframwaith rheolaeth fewnol ac yn cefnogi gweithgarwch caffael cyfreithlon, tryloyw ac atebol. Yn ystod y flwyddyn, gwnaed gwaith pellach i gryfhau cydymffurfiaeth â gofynion caffael ac i ymgorffori egwyddorion gweithio a phartneriaeth teg, gan gynnwys cyd-fynd â'r Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol, fel rhan o drefniadau llywodraethiant a sicrwydd ehangach yr Awdurdod.
Mae trefniadau llywodraethiant gwybodaeth yn cefnogi trin data yn ddiogel ac yn gyfreithlon. Mae'r polisïau sydd ar waith yn cynnwys y Polisi Diogelu Data, y Polisi Rhyddid Gwybodaeth, y Polisi Cadw Data a’r Polisi Diogelu Cyfathrebu a Gwybodaeth. Cefnogir y trefniadau hyn gan hyfforddiant staff, gan gynnwys e-ddysgu diogelu data gorfodol ar gyfer pob gweithiwr, a phrotocolau rhannu gwybodaeth y cytunwyd arnynt yn ffurfiol gyda sefydliadau partner.
Mae trefniadau rheoli ariannol yn cefnogi cyflwyno gwasanaethau a gweithredu newid trawsnewidiol, wrth sicrhau stiwardiaeth gadarn o adnoddau cyhoeddus. Cyflwynir diweddariad ariannol ym mhob cyfarfod yr Awdurdod, gydag adroddiadau ar gael i'r cyhoedd eu gweld ar wefan yr Awdurdod er mwyn cefnogi tryloywder.

Darperir gwasanaethau Archwilio Mewnol gan Mersey Internal Audit Agency (MIAA), sy'n darparu rhaglen o weithgareddau archwilio seiliedig ar risg a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Archwilio. Mae canlyniadau'r gwaith Archwilio Mewnol a wnaed yn ystod 2025–26, gan gynnwys archwiliadau sy'n ymwneud â rheoli asedau, wedi llywio asesiad yr Awdurdod o effeithiolrwydd ei drefniadau llywodraethiant, rheoli risg a rheolaeth fewnol. Mae'r Pennaeth Archwilio Mewnol yn darparu barn annibynnol flynyddol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd y trefniadau hyn, sy'n ffynhonnell allweddol o sicrwydd i'r Awdurdod. Ar gyfer blwyddyn ariannol 2025-26, nododd datganiad barn y Pennaeth Archwilio Mewnol “Gellir rhoi sicrwydd sylweddol bod system dda o

reolaeth fewnol sydd wedi'i chynllunio i gyflawni amcanion y sefydliad, a bod y rheolaethau yn cael eu cymhwyso'n gyson yn gyffredinol". Bydd copi llawn o farn y Pennaeth Archwilio Mewnol yn cael ei gyhoeddi ar wefan yr Awdurdod.

Darperir sicrwydd allanol gan Archwilio Cymru, gan gynnwys gwaith archwilio sy'n ymwneud â Datganiadau Cyfrifon yr Awdurdod ac adolygiadau o gydymffurfio â dyletswyddau statudol o dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009. Mae trefniadau Rheoli Trysorlys yn cael eu gweithredu yn unol ag arfer proffesiynol ac maent yn destun adolygiad blynyddol gan yr Aelodau. Mae Datganiadau Cyfrifon yr Awdurdod a'i berfformiad yn erbyn meysydd risg a blaenoriaeth allweddol yn destun archwilio a chraffu allanol annibynnol.

Yn unol â Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026 Llywodraeth Cymru, mae'r Awdurdod yn cydnabod pwysigrwydd prosesau effeithiol ar gyfer nodi a gwerthuso risg. Felly, mae rheoli risg yn parhau i fod yn elfen ganolog o drefniadau llywodraethiant, rheolaeth fewnol a sicrwydd yr Awdurdod.

Egwyddor G: Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio i ddarparu atebolrwydd effeithiol.

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i dryloywder, craffu effeithiol a gwelliant parhaus, wedi'u hategu gan drefniadau adrodd a sicrwydd cadarn. Fel rhan o'r ymrwymiad hwn, fe wnaeth Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, gan weithio ar y cyd â Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru benodi Crest Advisory i gynnal adolygiad annibynnol o ddiwylliant. Roedd hyn ar ôl i Lywodraeth Cymru dderbyn cynnig gan y ddau Wasanaeth, ym mis Mawrth 2024, i ddeall yn well y cynnydd o ran gwella diwylliant sefydliadol. Roedd y cynnig yn sail i ddatganiad ysgrifenedig gan y Dirprwy Weinidog Partneriaeth Gymdeithasol ar y pryd, Hannah Blythyn AS.

Cynhaliodd Crest Advisory yr adolygiad a chyhoeddi ei adroddiad o'r canfyddiadau ym mis Chwefror 2025, gan nodi 32 o argymhellion i gefnogi gwella diwylliannol. Mewn ymateb, a thrwy gydol 2025–26, cryfhaodd yr Awdurdod ei drefniadau llywodraethiant a sicrwydd trwy sefydlu Bwrdd Diwylliant pwrpasol. Dan gadeiryddiaeth y Prif Swyddog Tân, mae'r Bwrdd yn dwyn ynghyd Aelodau'r Awdurdod, uwch swyddogion, hyrwyddwyr diwylliant a chynrychiolaeth allanol gan Lywodraeth Cymru. Mae Cadeirydd yr Awdurdod Tân ac Achub ac Arweinydd Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant y Gwasanaeth yn aelodau o'r Bwrdd. Mae'r trefniadau hyn yn darparu craffu strwythuredig, herio allanol a sicrwydd dros gyflawni camau gwella diwylliannol y cytunwyd arnynt. Mae cynllun gwella strategol wedi'i ddatblygu a'i gyhoeddi, sy'n nodi sut y bydd yr argymhellion yn cael eu gweithredu a'u monitro.

Yn fwy cyffredinol, mae'r Awdurdod, gyda chymorth y Swyddog Monitro, yn adolygu digonolrwydd ac effeithiolrwydd ei drefniadau llywodraethiant a'i amgylchedd rheolaeth fewnol yn rheolaidd. Cynhelir cyfarfodydd yr Awdurdod Tân ac Achub yn gyhoeddus, gydag agendâu a chofnodion yn cael eu cyhoeddi ar wefan yr Awdurdod. Mae cyfarfodydd yr Awdurdod Llawn yn cael eu gweddarlledu, gan gefnogi bod yn agored a mynediad i'r cyhoedd at wneud penderfyniadau a chraffu. Mae adroddiadau a gyflwynir i'r Awdurdod yn dilyn fformat strwythuredig, gan sicrhau bod gwybodaeth allweddol yn cael ei chyflwyno'n glir ac yn gyson i gefnogi gwneud penderfyniadau ar sail gwybodaeth.

Mae'r Awdurdod yn cydymffurfio â gofynion Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000, gan gyhoeddi gwybodaeth yn unol â'i gynllun cyhoeddi ac ymateb yn briodol i geisiadau gan aelodau o'r cyhoedd. Cefnogir tryloywder cynllunio a pherfformiad ymhellach drwy gyhoeddi'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol, sy'n nodi Amcanion Gwella a Llesiant yr Awdurdod ac sy'n destun adolygiad gan Archwilio Cymru mewn cysylltiad â chyhoeddi Tystysgrif Cydymffurfiaeth.

Cefnogir tryloywder ariannol ac atebolrwydd trwy gynhyrchu a chyhoeddi'r Datganiad Cyfrifon Blynyddol yn amserol. Mae'r cyfrifon yn cael eu cyflwyno mewn fformat clir, hawdd ei ddefnyddio, gan ddarparu gwybodaeth dryloyw am incwm, gwariant a stiwardiaeth arian cyhoeddus, ac fe'u cyflwynir i'w harchwilio yn unol â therfynau amser statudol. Mae'r Awdurdod hefyd yn cyhoeddi Datganiad Polisi Cyflogau Blynyddol yn unol â Deddf Lleoliaeth 2011, ac mae cyflogau Aelodau'n cael eu talu a'u hadrodd yn unol â phenderfyniadau a wneir gan Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol.

Mae trefniadau ar waith i sicrhau tryloywder mewn perthynas â buddiannau a pherthnasoedd. Mae'n ofynnol i Aelodau ac uwch swyddogion ddatgan buddiannau perthnasol yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y DU. Mae'r datganiadau hyn yn cefnogi nodi a datgelu trafodion partïon cysylltiedig lle bo angen.

Mae'r Awdurdod yn darparu tryloywder allanol drwy adrodd yn rheolaidd i Lywodraeth Cymru. Cyflwynir adroddiadau bob mis Ionawr a mis Gorffennaf sy'n cynnwys manylion materion sy'n ymwneud â disgyblaeth, cwynion cyflogaeth a chwynion allanol, gan gynnwys achosion o gamymddwyn honedig neu gamymddwyn difrifol lle gall ymddygiadau godi pryderon am ddiwylliant a gwerthoedd sefydliadol.

Mae'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol ei hun yn chwarae rôl allweddol mewn atebolrwydd, gan ddarparu cyfrif tryloyw o drefniadau llywodraethiant yr Awdurdod, yr adolygiad o effeithiolrwydd llywodraethiant a chamau gwella llywodraethiant arfaethedig ar gyfer y flwyddyn i ddod.

Darperir sicrwydd annibynnol trwy archwilio allanol a mewnol. Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru, a benodir drwy statud, yn rhoi barn ar Ddatganiad o Gyfrifon yr Awdurdod, a gyhoeddir ar wefan yr Awdurdod. Mae'r Awdurdod yn ymateb i argymhellion archwilio ac yn cymryd camau cywiro lle bo angen. Mae Archwilio Mewnol yn gweithredu ar ddull sy'n seiliedig ar risg, gan ddarparu sicrwydd bod risgiau a rheolaethau allweddol yn cael eu rheoli'n effeithiol. Yn dilyn adolygiad o'r trefniadau mewnol, penodwyd Archwilydd Mewnol newydd ym mis Mehefin 2023, a hynny er mwyn cryfhau'r trefniadau sicrwydd ymhellach. Mae prosesau hefyd ar waith i sicrhau bod argymhellion gan gyrff arolygu a rheoleiddio yn cael eu holrhain a'u gweithredu.

Yn unol â Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026 Llywodraeth Cymru, mae'r Awdurdod yn cydnabod pwysigrwydd atebolrwydd cryf, cydweithio effeithiol a chraffu cadarn. Mae'r egwyddorion hyn yn parhau i fod yn sail i ddull yr Awdurdod o ymdrin â thryloywder, adrodd a sicrwydd, gan gefnogi hyder gan y cyhoedd a llywodraethiant da.

Casgliad

Yn ystod y flwyddyn, mae'r Awdurdod wedi adolygu effeithiolrwydd ei drefniadau llywodraethiant yn unol â'r egwyddorion a nodir yn Fframwaith CIPFA/SOLACE Cyflawni Llywodraethu Da mewn Llywodraeth Leol, gan gynnwys y gofynion a'r disgwyliadau a nodir yn atodiad mis Mai 2025. Mae'r adolygiad hwn wedi ystyried gweithrediad fframwaith llywodraethiant yr Awdurdod, trefniadau rheoli risg a rheolaeth fewnol, ochr yn ochr â sicrwydd sy'n deillio o archwilio mewnol ac allanol, adrodd ar berfformiad, gweithgarwch rheoleiddio ac ymgysylltu gweinidogol.

Mae'r adolygiad wedi tynnu ar ystod eang o ffynonellau sicrwydd, gan gynnwys gwaith y Pwyllgor Archwilio, canlyniadau'r Archwiliad Mewnol a gyflwynwyd gan Mersey Internal Audit Agency, sicrwydd allanol a ddarparwyd gan Archwilio Cymru, adrodd ar berfformiad a risg i Aelodau, a chanfyddiadau sy'n deillio o adolygiadau annibynnol, gan gynnwys adolygiad o ddiwylliant Crest Advisory. Mae'r Awdurdod hefyd wedi ystyried cydymffurfiaeth â dyletswyddau statudol, gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud â chyllid, llywodraethiant, ymgynghori, cydraddoldeb, safonau'r Gymraeg a phartneriaeth gymdeithasol.

Yn seiliedig ar yr adolygiad hwn, mae'r Awdurdod wedi dod i'r casgliad bod ganddo fframwaith effeithiol o lywodraethiant, rheoli risg a rheolaeth fewnol ar waith sy'n gweithredu fel y bwriadwyd ac yn cefnogi'r gwaith o gyflawni ei amcanion. Mae'r trefniadau a ddisgrifir yn y Datganiad Llywodraethiant Blynyddol hwn yn dangos bod yr Awdurdod yn parhau i ymddwyn gydag uniondeb, yn parhau i fod yn agored ac yn atebol, yn rheoli risg a

pherfformiad yn briodol, ac yn darparu arweinyddiaeth a goruchwyliaeth effeithiol.

Mae'r adolygiad hefyd wedi nodi meysydd lle gellid cryfhau trefniadau llywodraethiant ymhellach. Yn benodol, yn ystod 2025–26 cydnabu'r Awdurdod yr angen i wella trefniadau llywodraethiant a sicrwydd mewn perthynas â diwylliant sefydliadol a goruchwyliaeth rhaglenni a phrosiectau arwyddocaol. Mewn ymateb, mae'r Awdurdod wedi cymryd camau rhagweithiol i gryfhau trefniadau, gan gynnwys sefydlu Bwrdd Diwylliant yn dilyn adolygiad annibynnol Crest Advisory, a'r datblygiad pellach arfaethedig o lywodraethiant rheoli rhaglenni a phrosiectau yn ystod 2026–27.

Mae'r Awdurdod yn fodlon bod y camau hyn yn cynrychioli ymatebion cymesur a phriodol ac mae wedi nodi camau gwella clir i gryfhau trefniadau llywodraethiant a sicrwydd ymhellach. Bydd y camau hyn yn cael eu monitro drwy fecanweithiau llywodraethiant presennol, gan gynnwys Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth, y Pwyllgor Archwilio a'r Awdurdod ei hun, a bydd cynnydd yn cael ei adrodd fel rhan o fframwaith perfformiad a sicrwydd parhaus yr Awdurdod.

Gan ystyried hyn i gyd, mae'r Awdurdod o'r farn bod y trefniadau llywodraethiant a oedd ar waith yn ystod y flwyddyn yn effeithiol, a bod cynlluniau priodol ar waith i fynd i'r afael â meysydd a nodwyd i'w gwella ac i barhau i wella trefniadau llywodraethiant yn unol ag arferion da a disgwyliadau cenedlaethol.

Sut aeth yr Awdurdod i'r afael â Chamau Gwella Llywodraethiant 2025/26

Maes Gwella Llywodraethiant	Cam Gweithredu a Gynlluniwyd	Fforwm	Cyfrifoldeb	Cynnydd erbyn mis Ebrill 2026
Effeithiolrwydd Gweithgareddau Atal	Ystyried y canfyddiadau a'r argymhellion sy'n deillio o adolygiad Archwilio Cymru o waith Atal.	Yr Awdurdod Tân ac Achub	Pennaeth Atal a Diogelu	Yn ystod 2025-26, fe wnaeth yr Awdurdod ymateb i adolygiad Archwilio Cymru o weithgarwch atal drwy gryfhau llywodraethiant, goruchwyliaeth a sicrwydd, a bwrw ymlaen â newid tuag at fodel atal wedi'i dargedu mwy, a arweinir gan ddata, ystyriol o risg, wedi'i ategu gan adrodd gwell ar berfformiad a chydweithio cenedlaethol.
Pennu'r Amcanion Llesiant	Ystyried y canfyddiadau a'r argymhellion sy'n deillio o adolygiad Archwilio Cymru o bennu amcanion llesiant.	Bwrdd Gwella Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth	Pennaeth Cynllunio Corfforaethol, Perfformiad a Thrawsnewid	Yn ystod 2025-26, fe wnaeth yr Awdurdod gryfhau ei ddull o bennu amcanion llesiant trwy sicrhau ei fod yn cyd-fynd yn well â gweithgarwch partneriaid, gwella ystyriaethau cyfranogiad a chydraddoldeb, ac ymgorffori amcanion yn fwy eglur o fewn fframweithiau rheoli corfforaethol, ariannol a pherfformiad. Bydd gwaith pellach yn canolbwyntio ar sicrhau bod cyfraniadau partneriaeth a mesurau perfformiad sy'n seiliedig ar ganlyniadau yn fwy eglur mewn cylchoedd cynllunio ac adrodd yn y dyfodol.
Rheoli Risg Strategol	Gweithredu argymhellion adolygiad yr Archwiliad Mewnol o Reolaethau Craidd Rheoli Risg	Bwrdd Gwella Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth	Pennaeth Cynllunio Corfforaethol, Perfformiad a Thrawsnewid	Canfu ailymweliad gan Mersey Internal Audit Agency yn ystod 2025-26 fod y Gwasanaeth wedi gwneud cynnydd wrth gryfhau ei fframwaith rheoli risg, gan gynnwys cymeradwyo Strategaeth Rheoli Risg, rolau a chyfrifoldebau mwy eglur, gwell darpariaeth hyfforddiant a threfniadau llywodraethiant gwell. Mae gwaith pellach wedi'i gynllunio gyda rhaglen glir o gamau gweithredu ar

				waith, ac mae bwrw ymlaen gyda'r gwaith hwn trwy drefniadau llywodraethiant sefydledig.
Diwylliant Sefydliadol	Ymateb i argymhellion adolygiad annibynnol o ddiwylliant CREST trwy ymgysylltu â staff a'r Awdurdod Tân ac Achub, gan arwain at gyhoeddi cynllun gwella.	Yr Awdurdod Tân ac Achub	Prif Swyddog Tân	Yn ystod 2025-26, datblygwyd Cynllun Gweithredu Diwylliant mewn ymateb i adolygiad Crest Advisory ac mae hwn yn cael ei weithredu trwy lywodraethiant cryfach, gyda chynnydd yn amodol ar adolygu ac adrodd rheolaidd trwy drefniadau goruchwylio mewnol ac allanol sefydledig.
Effeithiolrwydd Ymateb i Danau mewn Anheddau Domestig	Ymateb i argymhellion yn "Arolygiad o Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru i ystyried effeithiolrwydd ei ymateb i danau mewn anheddau domestig", Prif Gynghorydd ac Arolygydd Tân ac Achub Cymru	Yr Awdurdod Tân ac Achub	Pennaeth Cynllunio Corfforaethol, Perfformiad a Thrawsnewid	Yn ystod 2025/26, cryfhawyd llywodraethiant holl adolygiadau thematig Prif Gynghorydd ac Arolygydd Tân ac Achub Cymru drwy sefydlu grŵp goruchwylio pwrpasol, gyda llinellau adrodd clir, cynllun gweithredu cyfunol, a chydweithio Cymru gyfan gwell i gefnogi gweithredu a gwella mewn modd cyson.
Gwirio Cyflenwyr a Chanllawiau Gwrth-dwyll	Ymateb i argymhellion gan yr Archwilydd Mewnol mewn perthynas â rheolaethau prosesu	Pwyllgor Cyllid a Chaffael	Pennaeth Cyllid	Mae gweithdrefnau gwirio cyflenwyr wedi'u cryfhau, gan gynnwys gwiriadau gwell cyn sefydlu a diweddaru cyflenwyr.

	ariannol allweddol 2024/25 gan gynnwys gweithredu Gwirio Cyflenwyr, Canllawiau Gwrth-Dwyll ac Adolygiadau Rheolaidd o Fandadau Banc.			Mae canllawiau gwrth-dwyll wedi'u diweddaru, gyda phecyn e-ddysgu bellach yn fyw ac yn cael ei gyfathrebu i staff cyllid a chaffael perthnasol. Mae rhaglen o adolygiadau cyfnodol o fanylion banc cyflenwyr wedi'i chyflwyno i leihau risg twyll. Mae’r mandad banc wedi'i ddiweddaru.

Camau Gwella Llywodraethiant yr Awdurdod 2026/27

Maes Gwella Llywodraethiant	Cam Gweithredu a Gynlluniwyd	Fforwm	Cyfrifoldeb	I’w gwblhau erbyn
Cyd-fynd â gofynion Llywodraeth Cymru sy'n dod i'r amlwg	Paratoi ar gyfer newidiadau posibl yn y dyfodol i drefniadau llywodraethiant yr Awdurdod Tân ac Achub, sy’n cyd-fynd â pholisi a chanllawiau Llywodraeth Cymru sy'n dod i'r amlwg, gan gynnwys y Datganiad Ysgrifenedig ar Lywodraethiant Gwasanaethau Tân ac Achub.	Yr Awdurdod Tân ac Achub	Prif Swyddog Tân a Chlerc yr Awdurdod Tân	31 Mawrth 2027
Gweithredu fframwaith cenedlaethol Tân ac Achub 2026	Paratoi ar gyfer newidiadau posibl sy'n deillio o Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub 2026, gan sicrhau bod trefniadau llywodraethiant, cynllunio a sicrwydd yn parhau i gyd-fynd â gofynion sy'n dod i'r amlwg.	Yr Awdurdod Tân ac Achub	Aelod priodol o Dîm Arweinyddol y Gwasanaeth	31 Mawrth 2027

Disgwyliadau'r Arolygiad Cenedlaethol	Cynnal parodrwydd sefydliadol ar gyfer gweithgareddau arolygu posibl, gan gynnwys adolygu trefniadau llywodraethiant, rheoli perfformiad a sicrwydd yn erbyn disgwyliadau arolygu Llywodraeth Cymru a chenedlaethol sy'n dod i'r amlwg.	Yr Awdurdod Tân ac Achub	Y Panel Gweithredol	31 Mawrth 2027
Halogyddion	Paratoi ar gyfer arolygiad yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch ar halogyddion, gan gynnwys adolygu a chryfhau rheolaethau, sicrwydd a threfniadau llywodraethiant perthnasol.	Pwyllgor Iechyd, Diogelwch a Llesiant	Pennaeth Gweithrediadau Technegol	31 Mawrth 2027
Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant	Cryfhau trefniadau llywodraethiant a sicrwydd ar gyfer cydraddoldeb, amrywiaeth, cynhwysiant a hawliau dynol, gan sicrhau parhau i gydymffurfio â dyletswyddau statudol a bod yn barod am graffu ac arolygu allanol.	Pwyllgor Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant	Prif Swyddog Tân	31 Mawrth 2027
Deddf Diogelwch Tân a Diogelwch Adeiladau (Cymru).	Paratoi ar gyfer newidiadau mewn deddfwriaeth diogelwch tân a diogelwch adeiladau ac ymateb iddynt, gan gynnwys gweithredu Deddf Diogelwch Adeiladau (Cymru), gan sicrhau bod trefniadau diogelu, llywodraethiant a sicrwydd yn parhau i fod yn effeithiol ac yn cyd-fynd.	Pwyllgor Atal, Diogelu a Pherfformiad	Pennaeth Atal a Diogelu	31 Mawrth 2027
Rheoli Prosiectau a Rhaglenni	Parhau i gryfhau llywodraethiant, goruchwyliaeth a rheolaethau mewnol mewn perthynas â rheoli rhaglenni a phrosiectau, gan sicrhau sicrwydd, adrodd a chyflawni mentrau newid allweddol yn effeithiol.	Pwyllgor Risg Strategol	Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid	31 Mawrth 2027

Cydymffurfio â'r Cod Rheoli Ariannol

Cynlluniwyd Cod Rheoli Ariannol CIPFA (Cod RhA CIPFA) i gefnogi arfer da ym maes rheoli ariannol ac i gynorthwyo'r Awdurdod i ddangos eu cynaliadwyedd ariannol. Mae Cod RhA CIPFA felly'n gosod safonau rheoli ariannol i'r Awdurdod.

Mae'r Cod yn seiliedig ar gyfres o egwyddorion a gefnogir gan safonau a datganiadau ymarfer penodol yr ystyrir eu bod yn angenrheidiol i ddarparu'r sylfaen gref i:

- Reoli cyllid yr Awdurdod yn y tymor byr, y tymor canolig a'r tymor hir
- Rheoli gwydnwch ariannol er mwyn ateb y galw a ragwelir am wasanaethau
- Rheoli cyllid pan fo newidiadau annisgwyl yn eu hamgylchiadau ariannol.

Rhaid i bob Awdurdod ddangos bod gofynion y Cod yn cael eu bodloni.

Fel Swyddog Adran 151 mae gen i'r Cyfrifoldeb Statudol (gyda chefnogaeth Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth ac Aelodau'r Awdurdod) dros sicrhau cydymffurfiaeth â Chod RhA CIPFA.

Rwyf wedi cynnal asesiad llawn o gydymffurfiaeth â Chod RhA CIPFA fel rhan o'r adolygiad blynyddol o'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol a gallaf gadarnhau bod yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r cod yn y mwyafrif o feysydd yn fy marn i.

Signed ______________________________ (Swyddog Adran 151) 2026

Barn Llywodraethiant a Chasgliad

Mae'r Awdurdod yn cydnabod mai llywodraethiant da sy'n gosod y sylfaen ar gyfer cyflwyno gwasanaethau o ansawdd da sy'n bodloni anghenion budd-ddeiliaid, ac sy'n sicrhau bod arian cyhoeddus yn cael ei wario'n dda. Mae'r adolygiad hwn yn cadarnhau'r systemau llywodraethiant a'r monitro a oedd ar waith ar gyfer 2025-26 a'r camau a gymerwyd i sicrhau eu bod yn gweithio'n effeithiol.

Mae'r Awdurdod yn fodlon bod trefniadau llywodraethiant priodol ar waith ac mae'n parhau i fod yn ymroddedig i wella'r rhain drwy weithredu'r cynllun gweithredu ar gyfer 2026-27.

Signed ______________________________ (Cadeirydd yr Awdurdod)

Signed ______________________________ (Prif Swyddog Tân) 2026

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
North Wales Fire and Rescue Authority

This document is available in English **Eitem Agenda 7**

Adrodd i	**Y Pwyllgor Archwilio**
Dyddiad	**15 Mehefin 2026**
Swyddog Arweiniol	**Elgan Roberts, Pennaeth Cyllid a Chaffael**
Swyddog Cyswllt	**Elgan Roberts, Pennaeth Cyllid a Chaffael**
Pwnc	**Datganiad o Gyfrifon Blynyddol Drafft 2025/26**

PWRPAS YR ADRODDIAD

1 Cyflwyno'r Datganiad o Gyfrifon heb ei archwilio ar gyfer 2025/26, gan gynnwys yr alldro refeniw a chyfalaf, sefyllfa'r fantolen, a symudiadau ariannol allweddol ar gyfer Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod).

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Mae'r Awdurdod wedi cynnal sefyllfa ariannol sefydlog er gwaethaf pwysau ariannol parhaus. Mae alldro refeniw 2025/26 yn nodi gwarged o £121k, gyda chronfeydd wrth gefn defnyddiol yn cynyddu o £10.882 i £11.783m.

3 Cyfanswm y gwariant cyfalaf oedd £5.008 miliwn, gyda £3.885 miliwn yn cael ei gario ymlaen i 2026/27 i gefnogi cynlluniau parhaus.

4 Mae'r cyfrifon yn adlewyrchu buddsoddiad parhaus mewn seilwaith, cynaliadwyedd, fflyd a chanolfan hyfforddi Hwb Awen, ochr yn ochr â chydymffurfiaeth â gofynion Cod CIPFA.

5 Mae'r adroddiad hefyd yn cynnwys yr ymateb a roddwyd i Archwilio Cymru yn dilyn ymholiadau mewn perthynas â'r trefniadau llywodraethiant sy'n berthnasol i'r Datganiad o Gyfrifon, sydd ynghlwm fel Atodiad ii.

ARGYMHELLION

6 Argymhellir bod yr Aelodau yn:

i) Nodi'r sefyllfa alldro refeniw a chyfalaf heb ei archwilio;
ii) Nodi sefyllfa'r fantolen heb ei harchwilio;
iii) Nodi a chymeradwyo'r symudiad i gronfeydd wrth gefn ac ohonynt; a
iv) Chymeradwyo'r ymateb i Archwilio Cymru mewn perthynas â materion llywodraethiant sy'n berthnasol i'r Datganiad o Gyfrifon.

CEFNDIR

7 Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod baratoi a chyhoeddi datganiad o gyfrifon yn flynyddol. Mae'r amserlenni cyn-Covid a ragnodir o fewn y Rheoliadau'n ei gwneud yn ofynnol i ddatganiad drafft o gyfrifon gael ei gyhoeddi erbyn 31 Mai, gyda dyddiad cau archwilio o 31 Gorffennaf bob blwyddyn.

8 Cadarnhaodd Llywodraeth Cymru, yn dilyn ymgynghoriad â Chymdeithas Trysoryddion Cymru ac Archwilio Cymru, y dylid paratoi'r datganiad drafft o gyfrifon ar gyfer 2025/26 erbyn 30 Mehefin 2026 fan bellaf, ac y dylid archwilio'r datganiad cyfrifon erbyn 30 Medi 2026.

9 Ardystiwyd y Datganiad drafft o Gyfrifon gan Drysorydd yr Awdurdod ar 28 Mai 2026 ac mae'r archwiliad allanol gan Archwilio Cymru ar y gweill ar hyn o bryd. Ar ôl i'r archwiliad ddod i ben, bydd y cyfrifon yn cael eu cyflwyno i'r Awdurdod llawn i'w cymeradwyo'n derfynol.

GWYBODAETH

10 Mae'r Datganiad o Gyfrifon wedi'i baratoi yn unol â Chod Ymarfer CIPFA ac mae'n rhoi trosolwg cynhwysfawr o berfformiad ariannol a sefyllfa yr Awdurdod ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2026.

11 Mae hefyd yn cynnwys Adroddiad Naratif sy'n amlinellu cyd-destun gweithredol, blaenoriaethau strategol a chyflawniadau allweddol yr Awdurdod. Pwrpas yr Adroddiad Naratif yw helpu budd-ddeiliad i ddeall y datganiadau ariannol a'r amgylchedd ehangach y mae'r Awdurdod yn gweithredu ynddo.

12 Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cadarnhau bod balans diwedd y flwyddyn o gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy yn £11.783m (Nodyn 8) sy'n cynnwys y gwarged o £0.121m ar y gronfa gyffredinol a chynnydd o £0.759m mewn cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd.

13 Fel rhan o'r archwiliad o'r Datganiad o Gyfrifon, mae Archwilio Cymru yn ceisio sicrwydd gan y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant ar y trefniadau llywodraethiant sy'n berthnasol i'r Datganiad o Gyfrifon. Rhoddir yr ymateb i'r ymholiadau archwilio yn Atodiad B ac mae wedi'i gymeradwyo gan Gadeirydd yr Awdurdod Tân.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn cysylltu ag amcanion llesiant tymor hir yr Awdurdod. Mae cyllid ar gyfer Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth) o fudd i gymunedau Gogledd Cymru ac yn sicrhau bod digon o fuddsoddiad mewn seilwaith i alluogi'r gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith atal ymhell i'r dyfodol.
Cyllideb	Mae'r gyllideb yn cael ei phennu bob blwyddyn yn unol â darpariaeth arfaethedig y gwasanaeth sy'n cynnwys ymateb brys a gwaith atal.
Cyfreithiol	Mae'n ofynnol yn gyfreithiol i'r Awdurdod lunio'r Datganiad o Gyfrifon yn unol â'r safonau rhagnodedig.
Staffio	Mae rheolaeth ariannol effeithiol yn cefnogi strategaeth hirdymor y gweithlu i sicrhau y gall yr Awdurdod gyflawni ei gyfrifoldebau
Cydraddoldebau/ Hawliau Dynol/ Y Gymraeg	Dim
Risgiau ac Ansicrwydd	Mae incwm a gwariant yn cael eu monitro'n agos er mwyn sicrhau bod unrhyw achosion o wyro o'r gyllideb a gymeradwywyd yn cael eu canfod a'u hadrodd yn briodol i'r Aelodau.

Dataganiad o Gyfrifon

2025-2026

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

DATGANIAD O GYFRIFON

DATGANIAD O GYFRIFON	TUDALEN
Adroddiad Naratif	1-18
Datganiad o Gyfrifoldebau	19
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol	20-23
Dadansoddiad o Wariant a Chyllid	24
Datganiadau Ariannol Craidd	25-29
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol Craidd	30-66
Cyfrif Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân	67-69
Polisïau Cyfrifyddu	70-84

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ardystio ac adrodd ar y cyfrifon hyn yn y ffurf y cawsant eu drafftio'n wreiddiol. Cyfieithiad o'r fersiwn Saesneg gwreiddiol yw'r fersiwn hwn, Awdurdod Tan ac Achub Gogledd Cymru sydd yn gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad, nid yr Archwilydd Cyffredinol.

Cyfrifoldeb yr Awdurdod yw cynnal a chadw gwefan yr Awdurdod a sicrhau ei bod yn gywir; nid yw'r gwaith a wneir gan archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion hyn ac felly nid yw archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno ar y wefan yn wreiddiol.

Adroddiad Naratif

Mae'r Datganiad Cyfrifon wedi'i lunio yn dilyn y rheolau a osodwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA). Bwriad yr adroddiad hwn yw helpu pobl, gan gynnwys y cyhoedd, trigolion Gogledd Cymru, Aelodau'r Awdurdod Tân ac Achub, partneriaid, ac unrhyw un arall sydd â diddordeb mewn:

- Deall sefyllfa ariannol yr Awdurdod Tân ac Achub a faint o arian a wariwyd yn 2025/26;
- Teimlo'n hyderus bod yr Awdurdod wedi defnyddio arian cyhoeddus yn iawn a'i gofnodi'n gywir; a
- Bod yn sicr bod cyllid yr Awdurdod yn gryf ac yn cael ei reoli'ndda.

Mae'r cyfrifon yn dilyn safonau CIPFA, ac rydym wedi ceisio gwneud y wybodaeth mor syml a chlir â phosibl. Fodd bynnag, gan fod Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn sefydliad mawr, mae rhai rhannau o'r cyfrifon yn dal i fod yn dechnegol ac yn gymhleth.

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys y datganiadau ariannol craidd, sef: -

Y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant (CIES) – Mae hwn yn dangos faint mae'n ei gostio i redeg ein gwasanaethau eleni, yn seiliedig ar reolau cyfrifyddu arferol. Nid yw'n dangos y swm a dalwyd amdano gan drethi.

Dadansoddiad o Wariant a Chyllid (EFA) – Mae hyn yn dangos yr un wybodaeth â'r CIES ond hefyd yn esbonio pa addasiadau cyfrifyddu sy'n cael eu dileu yn nodyn 7 fel nad yw trethdalwyr yn eu hariannu.

Datganiad o Symudiad yn y Cronfeydd Wrth Gefn (MIRS) – Mae hwn yn dangos sut newidiodd cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod (cynilion a balansau ariannol eraill) yn ystod y flwyddyn. Mae'n gwahanu cronfeydd wrth gefn yn rhai "y gelli eu defnyddio" (y rhai y gallwn eu gwario) a rhai "na ellir eu defnyddio" (y rhai na allwn eu gwario). Mae hefyd yn dangos gwir gost rhedeg y gwasanaeth a sut rydym yn defnyddio gwahanol gronfeydd wrth gefn i dalu'r costau hynny.

Y Fantolen – Mae hyn yn dangos beth sy'n eiddo i'r Awdurdod (asedau) a beth sy'n ddyledus iddo (rhwymedigaethau) ar ddyddiad y Fantolen. Y gwahaniaeth rhyngddynt yw asedau net yr Awdurdod, sy'n cyfateb i gyfanswm gwerth ei gronfeydd wrth gefn.

Y Datganiad Llif Arian – Mae hwn yn dangos sut mae arian parod yr Awdurdod wedi symud i mewn ac allan dros y flwyddyn.

Mae'r nodiadau i'r cyfrif yn esbonio sut y paratowyd y datganiadau ariannol, y rheolau cyfrifyddu a ddefnyddiwyd, a gwybodaeth ychwanegol sy'n helpu i wneud y cyfrifon yn haws i'w deall.

Rhagair gan y Cadeirydd

Fel Cadeirydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru, rwy'n falch o rannu Datganiad Cyfrifon 2025/26. Er gwaethaf pwysau ariannol parhaus, rwy'n falch o sut mae'r Gwasanaeth, gyda chefnogaeth yr Awdurdod, wedi parhau i amddiffyn ein cymunedau tra'n aros mewn sefyllfa ariannol sefydlog.

Mae'r Awdurdod yn parhau i fod yn ymrwymedig i sicrhau gwasanaeth tân ac achub sy'n gweithio'n dda ac yn cadw pobl yn ddiogel. Ein nod yw gwneud Gogledd Cymru yn lle diogel i fyw, gweithio ac i ymweld ag ef. I wneud hyn, rhaid i ni nid yn unig gydbwyso cyllideb eleni ond hefyd gynllunio ymlaen llaw fel y gallwn aros yn gryf yn y dyfodol. Rhan allweddol o'r cynllun hwn yw buddsoddi yn yr adeiladau, cerbydau ac offer a fydd yn cefnogi'r Gwasanaeth a'n cymunedau am flynyddoedd lawer.

Er bod y rhagolygon ariannol ar gyfer y dyfodol yn heriol, rwy'n hyderus y bydd ein sefyllfa ariannol gadarn yn ein helpu i ymdrin â'r anawsterau hyn.

Y Cynghorydd Dylan Rees,

Cadeirydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Cyflwyniad gan Dawn Docx, Prif Swyddog Tân

Mae'r Datganiad Naratif hwn wedi'i gynllunio i helpu darllenwyr i ddeall yr Awdurdod Tân ac Achub, yr amgylchedd y mae'n gweithredu ynddo, a'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn y Datganiad Cyfrifon.

Ynghyd â manylion ariannol, mae'r Datganiad Naratif hefyd yn esbonio ein gweithgareddau, cynlluniau hirdymor, a chanlyniadau perfformiad. Mae hyn yn rhoi darlun cliriach i ddarllenwyr o waith ehangach yr Awdurdod a'r cyd-destun y mae'n gweithredu ynddo.

Gall y cyfrifon eu hunain fod yn gymhleth, ond rwy'n eich annog i'w hadolygu ynghyd â'r Datganiad Naratif hwn. Gyda'i gilydd, maent yn rhoi crynodeb llawn o'r flwyddyn ariannol a sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2026.

Os oes angen mwy o wybodaeth arnoch neu os oes gennych gwestiynau, mae manylion cyswllt wedi'u cynnwys yn y Datganiad Naratif.

Dawn Docx,

Prif Swyddog Tân

Cyflwyniad i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Mae'r cyfrifon hyn yn ymdrin â'r flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2026 ar gyfer Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru. Mae'r Awdurdod yn cwmpasu ardal ddaearyddol o 2,400 milltir sgwâr gyda phoblogaeth amcangyfrifedig o tua 700,000 o bobl. Mae 44 o orsafoedd tân yng Ngogledd Cymru – 8 gorsaf llawn amser a 36 gorsaf ar alwad.

Yn ogystal ag ymateb brys, mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i ddiogelwch cymunedol ac atal tanau, ynghyd ag ymateb mewn argyfwng. Rydym yn gweithio gydag ysgolion, busnesau a grwpiau cymunedol lleol i addysgu pobl am ddiogelwch ac yn rhannu negeseuon pwysig.

Mae'r Awdurdod yn cynnwys 28 o gynghorwyr etholedig o chwe awdurdod unedol Gogledd Cymru. Poblogaeth ardal y Cyngor cyfansoddol sy'n pennu nifer y cynrychiolwyr. Mae rhagor o wybodaeth am yr Awdurdod, ei aelodau a'i gyfrifoldebau ar gael ar dudalennau'r Awdurdod Tân ar ein gwefan.

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cael ei arwain gan Brif Swyddog Tân a Thîm Arweinyddol y Gwasanaeth. Mae hyn yn cynnwys Uwch Swyddogion a Rheolwyr sy'n arwain yr adrannau sy'n cefnogi ein swyddogaethau ar yr ochr weithredol a chorfforaethol allweddol.

Ein hegwyddorion

Yn GTAGC, rydym yn cael ein harwain gan ein hegwyddorion sy'n llywio ein gweithredoedd a'n penderfyniadau. Sef:

Mae'r egwyddorion hyn yn ein helpu i ddarparu gwasanaethau o ansawdd uchel a chynnal ymddiriedaeth a diogelwch y cymunedau yr ydym yn eu gwasanaethu.

Ynglŷn â'n Hardal Gwasanaeth

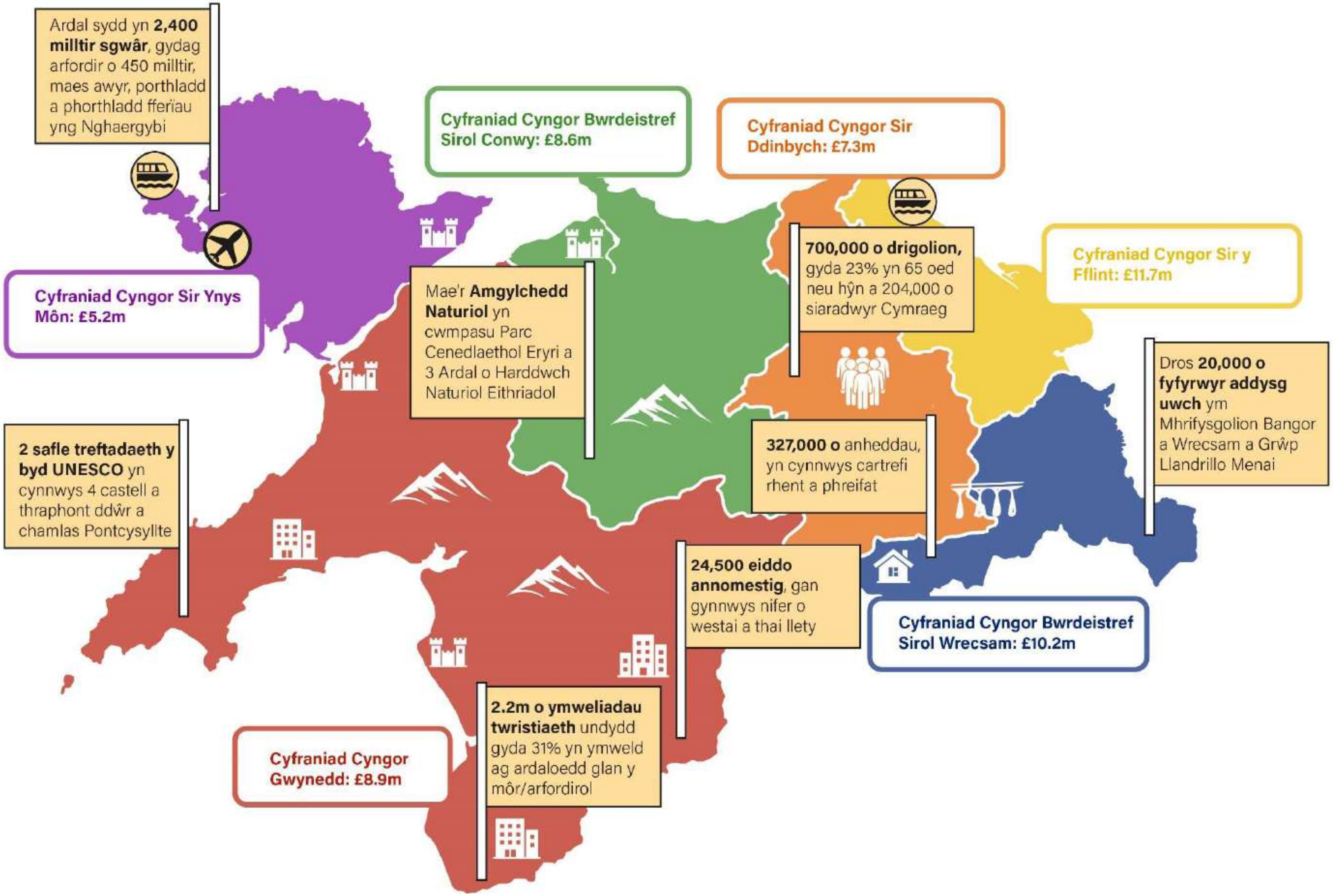

Adnoddau

44 gorsaf dân

54 injan dan rheng flaen

41 peiriant arbennig gan gynnwys cychod achub a pheiriannau cyrraedd yn uchel

979 o staff gyda **30%** ohonynt yn siaradwyr Cymraeg rhugl

Gweithgareddau Atal ac Amddiffyn

Cwblhawyd **19,376** o Archwiliadau Diogel ac Iach

Cynhaliwyd **530** o archwiliadau busnes

64 o sgyrsiau diogelwch gyda **4,645** o blant a phobl ifanc

20 o gyrsiau ffenics gyda **172** o gyfranogwyr yn cwblhau'r rhaglen

Gweithgareddau ymateb

Deliwyd â **15,972** o alwadau brys

Wedi mynychu **6,611** o ddigwyddiadau brys

Mynychwyd **2,040** o danau gyda **35** ohonynt yn danau gwyllt

3,209 fo alwadau diangen

Llywodraethiant a Rheoli Risg

Yn ystod blwyddyn ariannol 2025/26, parhaodd y Gwasanaeth i gryfhau ei drefniadau llywodraethiant a rheoli risg i gefnogi gwneud penderfyniadau tryloyw, atebol ac effeithiol.

Crynodeb o Risgiau Allweddol ac Ansicrwydd

Mae'r Gwasanaeth yn gweithredu mewn amgylchedd risg cymhleth ac esblygol. Roedd y prif risgiau ac ansicrwydd a nodwyd yn ystod y flwyddyn yn cynnwys:

Buddsoddiad cyfalaf mewn cyfleusterau hyfforddi – Mae ansicrwydd mewn ariannu cyfalaf yn y dyfodol yn cyflwyno risg y gall hyfforddiant a chyfleusterau ddod yn anaddas-i'r-diben os nad oes digon o fuddsoddiad ar gael i gynnal a gwella'r ystâd.

Seiberddiogelwch a gwydnwch gwybodaeth – Mae'r Gwasanaeth yn parhau i wynebu risg uwch sy'n deillio o'r dirwedd bygythiad seiber sy'n esblygu.

Gweinyddu pensiynau a chymhlethdod rheoleiddio – Mae rheoliadau pensiwn cymhleth a heriau cyfreithiol parhaus yn creu risg na fydd dyddiadau cau statudol yn cael eu bodloni.

Capasiti'r gweithlu ac argaeledd yr ochr weithredol - Mae heriau wrth recriwtio a chadw digon o staff, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig, yn peri risg i gynnal argaeledd offer a gwydnwch gweithredol.

Systemau critigol – Mae'r Gwasanaeth yn parhau i reoli risgiau sy'n gysylltiedig â chynnal a chadw a pharhad systemau critigol.

Rheoli Risg a'r Ystafell Reoli

Mae rheoli risg wedi'i ymgorffori o fewn prosesau cynllunio strategol, gwneud penderfyniadau a rheoli perfformiad. Mae risgiau allweddol yn cael eu cofnodi yn y gofrestr risg ac yn cael eu hadolygu'n rheolaidd gan Dîm Arweinyddol y Gwasanaeth a phwyllgorau perthnasol, gyda chamau lliniaru wedi'u nodi, eu monitro a'u diweddaru'n glir i sicrhau bod risgiau'n parhau i fod o fewn archwaeth risg y Gwasanaeth.

Mae GTAGC yn asesu ei brif risgiau ac ansicrwydd, gan gynnwys risgiau ariannol, drwy'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol pum mlynedd (CRhRC) a'r Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol Blynyddol (CRMIP). Mae cynllunio blynyddol yn cyd-fynd â'r CRhRC a'r CRMIP, gan gyfieithu blaenoriaethau i amcanion adrannol. Pan fo'r amcanion hyn yn arwain at risgiau strategol, maent yn cael eu cofnodi ar y Gofrestr Risg ochr yn ochr ag achosion busnes cysylltiedig.

Mae'r Pwyllgor Risg Strategol yn gweithredu o dan gylch gorchwyl y cytunwyd arno ac yn unol â Strategaeth Rheoli Risg y Gwasanaeth. Mae'r Pwyllgor yn cyfarfod bob chwarter i adolygu risgiau strategol a goruchwylio gweithgarwch lliniaru. Rhoddir sicrwydd annibynnol ar effeithiolrwydd trefniadau rheoli risg, llywodraethiant a rheolaeth fewnol trwy archwilio mewnol ac allanol.

Datblygiadau Llywodraethiant Allweddol

Yn ystod y flwyddyn, parhaodd y Gwasanaeth i gryfhau ei drefniadau llywodraethiant, gan gynnwys:

Adolygiad o strwythur llywodraethiant – mireinio strwythurau a rolau pwyllgorau parhaus i roi atebolrwydd a goruchwyliaeth gliriach.

Integreiddio risg i' broses gwneud penderfyniadau – ymgorffori asesiad risg ymhellach mewn cynllunio busnes, adrodd a phenderfyniadau strategol.

Archwilio mewnol – cyflawni trydedd flwyddyn y cynllun archwilio mewnol tair blynedd, gan roi sicrwydd ar effeithiolrwydd rheolaethau mewnol a chydymffurfiaeth â pholisïau a gweithdrefnau.

Blaenoriaethau'r Dyfodol

Wrth edrych ymlaen, bydd y Gwasanaeth yn parhau i gryfhau ei drefniadau llywodraethiant a rheoli risg mewn ymateb i dirwedd weithredol, rheoleiddiol a sefydliadol sy'n esblygu.

Mae blaenoriaethau ar gyfer y flwyddyn i ddod yn cynnwys datblygu'r gallu llywodraethu trwy hyfforddiant a datblygu parhaus ar gyfer Aelodau a swyddogion, ochr yn ochr â gwell perfformiad ac adrodd risg i gefnogi goruchwyliaeth amserol, seiliedig ar dystiolaeth o risgiau ac amcanion strategol.

Bydd yr Awdurdod hefyd yn parhau i baratoi ar gyfer ac ymateb i Ddiwygio Llywodraethiant Gwasanaethau Tân ac Achub. Bydd y gwaith yn canolbwyntio ar sicrhau bod trefniadau llywodraethu'n parhau i fod yn gadarn, yn dryloyw ac yn addasadwy, tra'n cefnogi effeithiolrwydd gweithredol a hyder y cyhoedd trwy gydol unrhyw drawsnewid.

Ochr yn ochr â'r risgiau sy'n wynebu'r sefydliad, bydd y Gwasanaeth yn parhau i fynd ar drywydd cyfleoedd i wella gwydnwch, effeithlonrwydd a cyflwyno'r gwasanaethau. Mae hyn yn cynnwys cryfhau cydweithio â phartneriaid, buddsoddi mewn datblygu'r gweithlu, gwneud defnydd effeithiol o atebion digidol a rhai sy'n seiliedig-ar ddata, a chynnal ffocws cryf ar atal a diogelwch cymunedol i reoli galw a risg yn y dyfodol.

Datganiad Llywodraethiant Blynyddol

Mae'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol, sy'n cyd-fynd â'r datganiadau ariannol, yn rhoi asesiad manwl o effeithiolrwydd fframwaith llywodraethu'r Gwasanaeth yn ystod y flwyddyn. Mae'n nodi risgiau allweddol sy'n gysylltiedig â llywodraethiant ac yn nodi'r camau a gymerwyd, ac a gynlluniwyd, i fynd i'r afael â meysydd i'w gwella.

Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth

Mae Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth (SLT) yn cynnwys y Prif Swyddog Tân, y Prif Swyddogion Tân Cynorthwyol, y Rheolwyr Ardal a'r Penaethiaid Adran, gan roi fframwaith arweinyddiaeth gynhwysfawr i oruchwylio llywodraethiant, rheoli risg a chyflawni gweithredol.

Model Gweithredu

Mae model gweithredu'r Awdurdod Tân yn esbonio sut yr ydym yn gweithio i gadw ein cymunedau'n ddiogel. Mae'n dangos sut yr ydym yn defnyddio ein hadnoddau, rheoli ein gwasanaethau, a chyrraedd ein nodau.

Mae ein prif wasanaethau'n cynnwys:

- **Ymateb Brys:** Ymateb yn gyflym ac yn effeithiol i danau, galwadau gwasanaeth arbennig, a digwyddiadau eraill.
- **Atal a Diogelu:** Hyrwyddo ac addysgu diogelwch tân, cwblhau arolygiadau, a gorfodi rheolau i leihau risg.
- **Ymgysylltu â'r Gymuned:** Gweithio gyda thrigolion, busnesau, a grwpiau lleol i hyrwyddo diogelwch a pharodrwydd.

Rydym yn gwirio ac yn addasu yn rheolaidd sut yr ydym yn defnyddio ein hadnoddau i wneud yn siŵr ein bod yn cwrdd â'n nodau yn effeithlon. Mae hyn yn cynnwys adolygu ein cyllideb, ein staffio, a'n hanghenion offer, yn ogystal ag asesu ein perfformiad a'n heffaith.

Isod mae map o'n holl gyfleusterau ledled Gogledd Cymru.

Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys (ECR)

Mae'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys wedi llywio'r gwaith o ddatblygu dull diwygiedig o gynnal darpariaeth frys ledled Gogledd Cymru, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig. Mae'r gwaith hwn wedi canolbwyntio ar wella gwydnwch, rhagweladwyedd argaeledd offer a chynaliadwyedd hir-dymor ymateb i argyfyngau o fewn cyfyngiadau ariannol a gweithlu presennol.

O ganlyniad, cytunwyd ar Gydgytundeb ffurfiol rhwng y Prif Swyddog Tân ac Undeb y Brigadau Tân. Mae'r Cydgytundeb yn nodi'r egwyddorion trosfwaol a'r trefniadau llywodraethiant ar gyfer pecyn o newidiadau gweithredol a gweithlu, gan gynnwys trefniadau criw diwygiedig mewn gorsafoedd dethol.

Mae gweithredu'r Cydgytundeb bellach ar y gweill, gyda chefnogaeth ffrydiau gwaith diffiniedig a threfniadau goruchwylio. Mae cynnydd yn parhau i gael ei fonitro i asesu ei effeithiau gweithredol, gweithlu ac ariannol.

Map Cyfleusterau/Gorsafoedd GTAGC

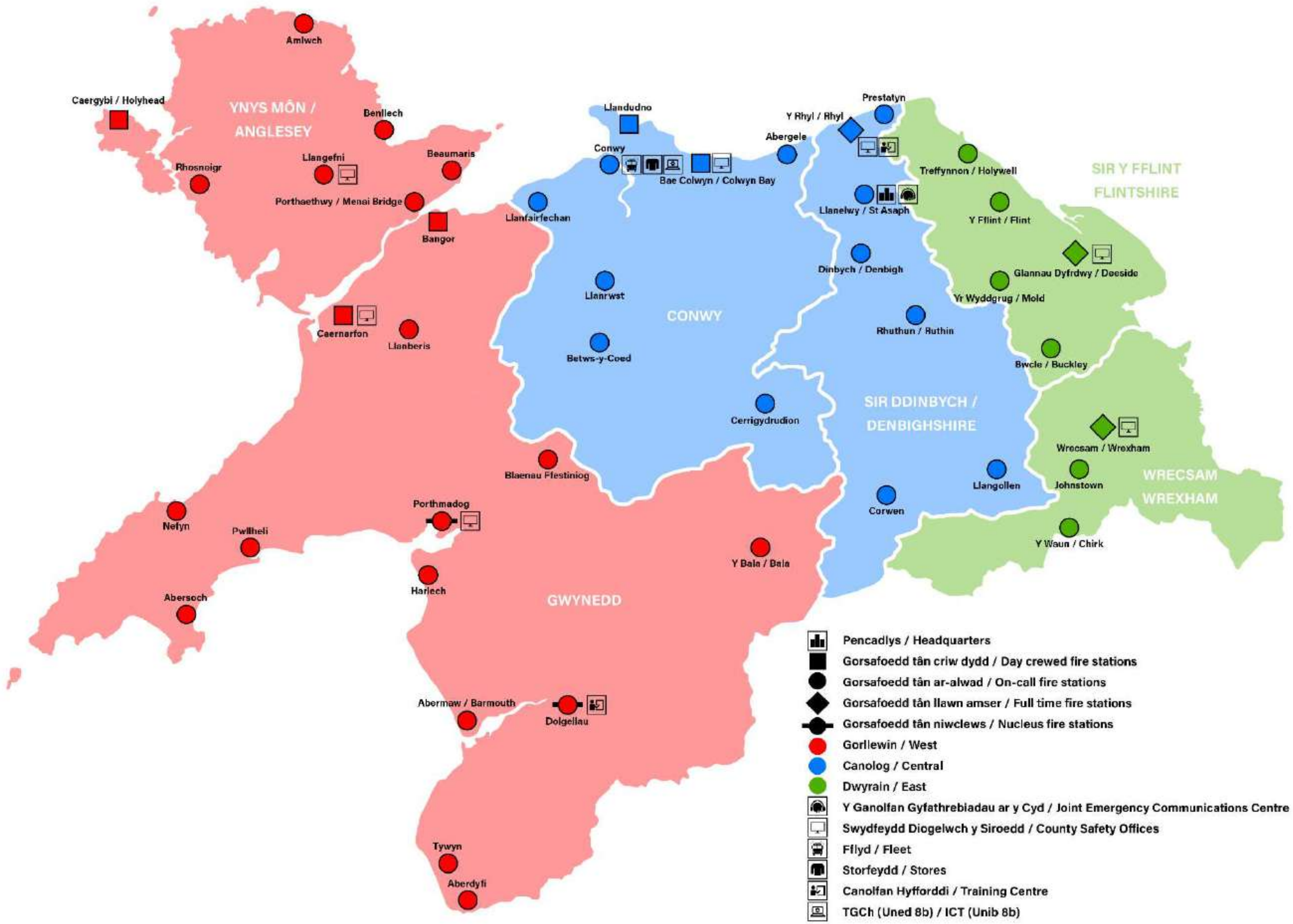

Cynllun Rheoli Risg Cymunedol

Mae Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024-29 (CRhRC), yn esbonio sut mae'r Gwasanaeth yn nodi ac yn rheoli risgiau ledled Gogledd Cymru, gan amlinellu'r risgiau allweddol sy'n wynebu ein cymunedau ac yn nodi sut y byddwn yn mynd i'r afael â nhw—tra'n parhau i atal ac ymateb i danau ac argyfyngau eraill.

Er mwyn cefnogi'r CRhRC, rydym yn cynhyrchu Cynlluniau Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol blynyddol. Yn ystod y cyfnod hwn, mae'r cynlluniau gweithredu hyn yn manylu ar y camau gweithredu penodol y byddwn yn eu cymryd bob blwyddyn i gyflawni ein nodau a chadw ein cymunedau'n ddiogel. Mae'r cynlluniau hefyd yn cynnwys amcanion llesiant a gwella, yn unol â deddfwriaeth Cymru.

Yn ystod 2025-26 cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus, gan gynnwys sawl digwyddiad ymgysylltu, i gael adborth ar ein Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol arfaethedig ar gyfer 2026-27. Mae'r holl adborth a dderbyniwyd wedi'i ystyried yn unol ag Egwyddorion Gunning, a bydd y cynllun a gymeradwyir ar gael ar ein gwefan.

Perfformiad Blynyddol

Roedd Asesiad Perfformiad Blynyddol GTAGC, a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2025, yn nodi blwyddyn gyntaf y Cynllun Rheoli Risg Corfforaethol pum mlynedd. Roedd yn adolygu perfformiad yn erbyn amcanion blynyddol a myfyrio ar gyflawniadau ar hyd oes y cynllun.

Yn ogystal ag adrodd ar ddangosyddion perfformiad statudol a sector-gyfan, asesodd yr adroddiad gynnydd yn erbyn amcanion gwella a llesiant. Roedd y rhain yn cynnwys gwella diogelwch a gwydnwch cymunedol, gwella cynaliadwyedd amgylcheddol, ac ymgorffori gwerth cymdeithasol mewn caffael.

Roedd yr adroddiad hefyd yn tynnu sylw at ymrwymiad yr Awdurdod i ddatblygu'r gweithlu, ymgysylltu â budd-ddeiliad, ac effeithlonrwydd gweithredol.

Mae'r Asesiad Perfformiad Blynyddol ar gael yma.

Diwylliant a Gwelliant Sefydliadol

Yn ystod 2025/26, parhaodd y Gwasanaeth i weithredu ar ganfyddiadau'r Adolygiad Annibynnol o Ddiwylliant a gynhaliwyd gan Crest Advisory ym mis Chwefror 2025. Mae'r ffocws wedi symud o gynllunio newidiadau i'w rhoi ar waith a gwneud yn siŵr eu bod yn dod yn rhan o ffyrdd bob dydd o weithio. Mae Hyrwyddwyr Diwylliant wedi'u penodi i annog ymddygiad cadarnhaol, cefnogi sgyrsiau agored, a helpu staff i ymgysylltu â'r rhaglen gwella diwylliant.

Mae'r Cynllun Gwella Diwylliant wedi'i ddiweddaru yn ystod 2025/26 i adlewyrchu blaenoriaethau cyfredol ac adborth gan staff. Mae cynnydd yn cael ei olrhain trwy gamau gweithredu clir ac yn cael ei adrodd trwy'r trefniadau llywodraethiant presennol.

Ceir goruchwyliaeth gan y Bwrdd Gwella Diwylliannol, sy'n cynnwys uwch arweinwyr, Cadeirydd yr Awdurdod, Hyrwyddwr Aelodau EDI a chynrychiolydd Llywodraeth Cymru. Mae hyn yn sicrhau bod cynnydd a risgiau'n cael eu monitro a'u herio'n briodol.

Mae'r Gwasanaeth yn parhau i weithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru a phartneriaid i gefnogi newid diwylliannol hirdymor ac mae'n parhau i fod yn ymrwymedig i roi gweithle diogel, cynhwysol a seiliedig ar werthoedd sy'n cefnogi gwasanaethau cyhoeddus o ansawdd uchel.

Hwb Awen

Gwnaeth yr Awdurdod gynnydd pellach yn ystod y flwyddyn ar ddatblygu Hwb Awen, y ganolfan hyfforddi arfaethedig. Ar ôl cymeradwyo'r Achos Amlinellol Strategol ym mis Hydref 2024, symudodd y gwaith ymlaen i gamau dylunio cynnar a pharatoi technegol i gefnogi'r Achos Busnes Amlinellol.

Canolbwyntiodd camau dylunio cychwynnol RIBA ar anghenion gweithredol, gofynion gofod a sut y byddai gwahanol rannau o'r safle yn gweithio gyda'i gilydd.

Cynhaliwyd ymchwiliadau safle a gwiriadau amgylcheddol yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys arolygon ecolegol a bioamrywiaeth. Roedd y gwaith hwn yn cefnogi dichonoldeb safle, nodi cyfyngiadau a sicrhau bod gofynion amgylcheddol a chynaliadwyedd yn cael eu hystyried o'r camau cynnar.

Mae trefniadau llywodraethu clir yn parhau i fod ar waith, gyda'r prosiect yn cael ei noddi gan Brif Swyddog Tân Cynorthwyol a'i gefnogi gan dîm prosiect pwrpasol. Mae ymgysylltu â budd-ddeiliad mewnol ac allanol wedi parhau er mwyn sicrhau bod cynigion yn adlewyrchu anghenion gweithredol, ystyriaethau gweithlu ac arferion da cydnabyddedig.

Mae Hwb Awen yn parhau i fod yn rhan allweddol o strategaeth hirdymor yr Awdurdod ac mae'n ganolog i gyflawni'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol 2024–2029.

TÂN FIRE

Cynaliadwyedd a newid hinsawdd

Yn 2025/26, gweithiodd yr Awdurdod i weithredu'r cynlluniau datgarboneiddio manwl ar gyfer Fflyd, Gwresogi, Pŵer a Chaffael fel y nodir yn ei Strategaeth Amgylcheddol (2023–2030). Mae'r Gweithgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd wedi monitro cynnydd y Gwasanaeth tuag at darged Sero Net 2030.

Mae'r peilot Olew Llysiau wedi'i Hydrodrin (HVO) fel dewis arall i ddisel wedi parhau yng Ngorsaf Dân Glannau Dyfrdwy. Mae cynlluniau ar waith i osod tanciau HVO ac offer dosbarthu mewn ugain safle erbyn 2030. Dylai hyn liniaru bron i hanner allyriadau carbon uniongyrchol y Gwasanaeth.

Parhaodd y datblygiadau ar System Reoli Amgylcheddol bwrpasol sy'n cyd-fynd ag ISO 14001, gyda'r nod o wella perfformiad amgylcheddol trwy well defnydd o adnoddau a lleihau gwastraff. Disgwylir i'r gweithredu ddechrau yn 2026/27.

Mae arolwg cynhwysfawr o gyflwr ystadau mecanyddol a thrydanol wedi'i gynnal, i lywio’r cynllunio ynghylch amnewid systemau gwresogi hen neu aneffeithlon.

Mae manyleb system wresogi safonol wedi'i datblygu ar gyfer gorsafoedd tân defnydd isel a fydd yn caniatáu i ni osod systemau gwresogi di-garbon am gost sylweddol is fesul safle.

Cafodd cyllid grant ei sicrhau i gefnogi mentrau datgarboneiddio, gan gynnwys hyd at 90% o gost gosod seilwaith gwefru cerbydau trydan a gwaith datgarboneiddio cysylltiedig, ochr yn ochr â chyfraniadau penodedig tuag at brynu cerbydau trydan. Dyfarnwyd cyfanswm o £204k drwy Wasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru.

Mae gwaith partneriaeth sylweddol wedi digwydd, gyda'r Gwasanaeth yn cefnogi'r gwaith o ddatblygu Asesiad Risg Newid Hinsawdd rhanbarthol ar gyfer partneriaid y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Cyhoeddodd yr Awdurdod ei Adroddiad Bioamrywiaeth a'i Gynllun Gweithredu tair blynedd, gan fanylu ar y cynnydd a wnaed hyd yma a chynllun gwaith uchelgeisiol a gynigiwyd ar gyfer y cyfnod hyd at 2028.

Perfformiad Ariannol

Mae'r Awdurdod yn parhau i fod yn ymrwymedig i ddarparu gwasanaethau atal tân, amddiffyn ac ymateb brys o ansawdd uchel ar draws ei gymunedau. Yn ystod 2025/26, parhaodd yr Awdurdod i weithredu o fewn amgylchedd ariannol heriol, a nodweddir gan bwysau chwyddiant parhaus, cynnydd mewn costau'r gweithlu, ac ansicrwydd parhaus ar draws tirwedd ariannu ehangach y sector cyhoeddus.

Er mwyn cefnogi cynaliadwyedd ariannol, ailddatganodd yr Aelodau'r Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig ar gyfer 2026-30 a chymeradwyodd gyfraniadau cynyddol gan yr awdurdodau cyfansoddol ar gyfer 2025/26 o 5.15% ar ôl eu haddasu ar gyfer cynnydd SCAPE ac Yswiriant Gwladol Cyflogwyr. Cefnogwyd hyn gan y defnydd cynlluniedig a darbodus o gronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi a mesurau nad ydynt yn rheolaidd i sicrhau bod effeithiolrwydd gweithredol a diogelwch cymunedol yn cael eu cynnal tra bod pwysau cost tymor hwy yn parhau i gael eu datrys.

Roedd pwysau'r gweithlu yn parhau i fod yn faes ffocws allweddol yn ystod y flwyddyn, yn enwedig mewn perthynas â recriwtio a chadw mewn rolau arbenigol a rolau sydd wedi'u cadw. Parhaodd y cynnydd o ran gweithredu argymhellion y gweithlu y cytunwyd arnynt a chysoni trefniadau lleol â thrafodaethau cenedlaethol ar dâl, telerau ac amodau. Cynhaliwyd gwaith datblygu pellach hefyd yn ystod y flwyddyn ar y model Darpariaeth Frys diwygiedig, gan adeiladu ar ganlyniadau ymgynghoriad cyhoeddus 2023 ac ymgysylltu dilynol â budd-ddeiliad.

Er gwaethaf y pwysau parhaus hyn, cynhaliodd yr Awdurdod sefyllfa ariannol sefydlog trwy gydol 2025/26 trwy fonitro'r gyllideb yn cadarn, rheoli swyddi gwag, a chynhyrchu incwm yn ystod y flwyddyn. Wrth edrych ymlaen, mae'r Awdurdod yn parhau i flaenoriaethu rheoli chwyddiant cyflogau, pensiwn a chwyddiant nad ydynt yn gyflogau, tra'n sicrhau bod penderfyniadau ariannol yn parhau i fod yn cyd-fynd â gwydnwch gweithredol, rheoli risg, a chyflawni amcanion strategol.

Perfformiad Refeniw

Adroddodd yr Awdurdod warged o £121k ar gyfer 2025/26 ar ôl cymhwyso addasiadau cyfrifyddu statudol ac adleoliadau i gronfeydd wrth gefn. Mae hyn yn cymharu â rhagolwg alldro o £134k ddiwedd mis Mawrth.

Cynyddodd cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio £904k yn ystod y flwyddyn, gan ddod â'r cyfanswm i £11,783k. Mae'r cronfeydd wrth gefn hyn wedi'u neilltuo ar gyfer cefnogi gofynion gwasanaeth parhaus, gan gynnwys hawliadau yswiriant disgwyliedig a disodli pecyn tân. Rhagwelir y bydd lefelau cronfeydd wrth gefn yn lleihau yn y blynyddoedd i ddod wrth i'r ymrwymiadau hyn gael eu cyflawni. Ceir rhagor o fanylion yn Nodyn 8 o'r Datganiad o Gyfrifon.

Crynodeb Refeniw

2025/26	Cyllideb (£'000)	Alldro (£'000)	Cronfeydd Wrth Gefn (£'000)	CERA (£'000)	Cyfanswm (£'000)	Amrywiant (£000)	Amrywiant (%)
Gweithwyr	38,233	36,871	548		37,419	(814)	-2.1%
Adeiladau	2,818	3,344			3,344	526	18.7%
Trafnidiaeth	1,327	1,582	89		1,671	344	26.0%
Cyflenwadau	6,182	5,333	(30)		5,303	(879)	-14.2%
Taliadau Trydydd Parti	367	429			429	62	16.9%
Cyllid Cyfalaf a Thaliadau	4,501	2,568		2,338	4,906	405	9%
Incwm	(1,039)	(1,557)	151		(1,406)	(367)	35%
Defnydd o Gronfeydd wrth Gefn	(601)						
Is-Gyfanswm	**51,788**	**48,571**	**758**	**2,338**	**51,667**	**(121)**	**-0.2%**
Ardollau	(51,788)	(51,788)			(51,788)	0	0.0%
Sefyllfa Alldro					**(121)**	**(121)**	**0.2%**

Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio

Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio	Balans 31 Mawrth 2025	Trosglwyddiadau (i mewn/)/allan 2025/26	Balans 31 Mawrth 2026
	£'000	£'000	£'000
Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	(8,938)	(759)	(9,697)
Cronfa Gyffredinol	(1,871)	(121)	(1,989)
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn	(73)	(24)	(97)
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn y Gellir eu Defnyddio	**(10,882)**	**(904)**	**(11,783)**

Perfformiad Cyfalaf

Cymeradwyodd yr Awdurdod raglen gyfalaf o £6,100k ym mis Ionawr 2025, wedi'i hategu gan £2,589k o gyllid a drosglwyddwyd o flynyddoedd blaenorol. Cyfanswm y gwariant cyfalaf ar gyfer 2025/26 oedd £5,008k, gyda dadansoddiad manwl o'r cynlluniau isod.

Oherwydd llithriad prosiect, bydd tua £3,885k yn cael ei gario ymlaen i 2025/26 i gwblhau'r cynlluniau parhaus. Mae'r Awdurdod yn parhau i fonitro cyflawni cyfalaf yn fanwl, gyda gwell prosesau craffu a chynllunio bellach ar waith.

Ariannu Cyfalaf

Yn ystod y flwyddyn, derbyniodd yr Awdurdod hefyd grant cyfalaf gan Lywodraeth Cymru i gefnogi mentrau datgarboneiddio, ar gyfer cyfleusterau a seilwaith gwefru cerbydau trydan, ochr yn ochr â chyfraniadau penodedig tuag at brynu cerbydau trydan. Mae'r buddsoddiadau hyn yn cyfrannu at wydnwch hirdymor yr Awdurdod.

Cyllid	Swm £000
Cyllid Grant	204
Cyfraniadau	2,338
Benthyca	2,466
Cyfanswm	**5,008**

Cynllun	Dyraniad	Gwirioneddol	Arian Treigl
	£'000	£'000	£'000
Cerbydau	3,193	1,751	1,460
Adeiladau	3,199	1,997	1,431
TT	550	152	245
Cyfarpar	1,747	904	749
Rhaglen Gyfalaf	**8,689**	**4,804**	**3,885**
Cyllid Grant yn ystod y flwyddyn			
Cerbydau Trydan		57	
Gwefru Trydanol		89	
Gwaith cynaliadwyedd		58	
Cyfanswm	**8,689**	**5,008**	**3,885**

*Mae'r gwariant ar gerbydau yn eithrio unrhyw asedau wedi'u prydlesu.

Hwb Awen

Mae'r gwariant cyfalaf cronnus ar Hwb Awen wedi'i gynnwys o fewn Adeiladau yn y tabl uchod ac mae'n gyfanswm o £1,231k ar ddiwedd y flwyddyn (£11k yn 2024/25), gyda chostau pellach yn ofynnol yn 2026/27 i symud y prosiect ymlaen i Borth RIBA 4.

Rheoli Trysorlys

Parhaodd yr Awdurdod i gydymffurfio â'i Strategaeth Rheoli Trysorlys trwy gydol 2025/26. Arhosodd benthyca a buddsoddiadau o fewn y terfynau cymeradwy, ac nid adroddwyd am unrhyw ddiffygdalu. Roedd incwm buddsoddi yn fwy na disgwyliadau'r gyllideb, ac roedd sefyllfa fenthyca net yr Awdurdod ar ddiwedd y flwyddyn £15,756k, sydd yn is na'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf.

Mae'r Awdurdod yn parhau i weithio gyda Chynghorydd Trysorlys, Arlingclose, i gynllunio a rheoli risg cyfradd llog a strategaeth fenthyca yn effeithiol.

Costau Pensiynau

Cyfanswm cyfraniadau'r cyflogwr i Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân oedd £5,437k, gyda thaliadau pensiwn i aelodau wedi ymddeol yn £10,872k, a chymudo pensiynau a buddion ymddeol cyfandaliad yn dod i gyfanswm o £3,332k. Mae'r cynllun yn parhau i fod heb ei ariannu, gyda'r rhwymedigaeth yn cynyddu i £232,624k wedi'i yrru gan enillion actiwaraidd o newidiadau mewn rhagdybiaethau ariannol.

Ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, parhaodd cyfradd sylfaenol y cyflogwr ar 18.3%, a pharhaodd yr un gostyngiad cyfradd eilaidd o £548k i gael ei gymhwyso.

Rhagolwg

Llif Arian ac Ystyriaethau ar gyfer y Dyfodol

Cynhaliodd yr Awdurdod sefyllfa arian parod gref trwy gydol 2025/26, a hynny wedi’i gefnogi yn sgil cael praeseptau’n brydlon a gwaith rheoli trysorlys gweithredol.

Wrth edrych ymlaen, gall amseru prosiectau cyfalaf effeithio ar lif arian yn y dyfodol - yn enwedig datblygiad y Ganolfan Hyfforddi. Mae'r Awdurdod yn parhau i fonitro hylifedd yn fanwl, gan ddefnyddio buddsoddiadau tymor byr a chynllunio senarios i sicrhau digon o hyblygrwydd i fodloni ymrwymiadau gweithredol a chyfalaf. Darperir cyngor arbenigol gan Arlingclose, gan gefnogi dull yr Awdurdod o wneud penderfyniadau trysorlys darbodus a gwybodus.

Pwysau Cyllidebol a Lliniaru ar gyfer y Dyfodol

Mae'r Awdurdod yn parhau i wynebu pwysau costau cynyddol a'r galw cynyddol am wasanaethau. Er bod cyllideb 2025/26 wedi'i chymeradwyo gan yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn, nodir pwysau cyllidebol yn y dyfodol a bylchau cyllido cysylltiedig yn y Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig.

Ystyriaeth o Adran 114

Adolygodd yr Awdurdod ganllawiau wedi'u diweddaru gan y CIPFA ynghylch cyhoeddi hysbysiad Adran 114, pan fydd Trysorydd yn hysbysu awdurdod eu bod yn mynd i dorri'r gofyniad cyfreithiol i gydbwyso eu cyllideb refeniw. Er gwaethaf y pwysau ariannol sy'n wynebu'r sector cyhoeddus yn ehangach, cynhaliodd yr Awdurdod oruchwyliaeth ariannol gref trwy gydol y flwyddyn, gan gynnwys monitro rheolaidd ar gyllidebau, cronfeydd wrth gefn, a risgiau sy'n dod i'r amlwg.

Ni chafodd hysbysiad Adran 114 ei ystyried yn angenrheidiol ar unrhyw adeg. Mae hyn yn adlewyrchu ymrwymiad yr Awdurdod i reolaeth ariannol gadarn a'i ddull rhagweithiol o ddiogelu gwasanaethau cyhoeddus a sicrhau cynaliadwyedd tymor hir.

Gwybodaeth Bellach

Mae rhagor o wybodaeth am y cyfrifon hyn ar gael gan Elgan Roberts, Pennaeth Cyllid a Chaffael Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Pencadlys, Ffordd Salesbury, Llanelwy, LL17 0JJ.

Mae gan aelodau o'r cyhoedd sydd â diddordeb hawl statudol i archwilio'r cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau.

Ar yr adeg briodol, hysbysebir argaeledd y cyfrifon i'w harchwilio ar wefan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

https://www.tangogleddcymru.llyw.cymru/awdurdod-tan-ac-achub/ariannol/

Diolchiadau

Fel Swyddog Adran 151, a benodwyd ar 1 Mai 2026, mae’n bleser gennyf lofnodi fy set gyntaf o gyfrifon ar gyfer Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru.

Wrth wneud hynny, hoffwn fynegi fy niolch diffuant i gydweithwyr ar draws y sefydliad sydd wedi cyfrannu at baratoi’r Adroddiad Naratif hwn a’r Datganiad Cyfrifon ehangach. Yn benodol, hoffwn gydnabod proffesiynoldeb ac ymroddiad parhaus y tîm Cyllid, y mae eu hymdrechion wedi sicrhau cyflwyno adroddiadau ariannol yr Awdurdod yn brydlon ac yn gywir.

Hoffwn hefyd ddiolch i’n partneriaid a’n rhanddeiliaid am eu cefnogaeth barhaus a’u hymgysylltiad adeiladol drwy gydol 2025/26.

Helen MacArthur

Prif Swyddog Tân Cynorthwyol a Swyddog S151
Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU AM Y DATGANIAD O GYFRIFON

Cyfrifoldebau'r Awdurdod

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud y canlynol:

- gwneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn gywir ac i sicrhau bod gan un o'i swyddogion y cyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y cyfryw swyddog yw'r Trysorydd
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd darbodus, effeithlon ac effeithiol o adnoddau ac i ddiogelu ei asedau
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

<u>Ardystiad Yr Awdurdod</u>

Rwy'n cymeradwyo Datganiad o Gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2026.

Llofnod ______________________________ Dyddiad _________________

Y Cynghorydd, Cadeirydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

CYFRIFOLDEBAU'R TRYSORYDD

Y Swyddog Adran 151 sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn unol ag arferion priodol fel y nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod).

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon, mae'r Swyddog Adran 151 wedi:

- dethol polisïau cyfrifyddu addas, ac yn wedi eu defnyddio'n gyson
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol a darbodus
- cydymffurfio â'r Cod Ymarfer
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol a oedd yn gyfoes
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysonderau eraill.

<u>Ardystiad Y Swyddog Adran 151</u>

Rwy'n tystio bod y cyfrifon yn darparu golwg gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2026, ynghyd â'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

Llofnod:______________________________ Dyddiad: 28/05/2026

Swyddog Adran, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

[Adroddiad Archwilwyr Annibynnol i'w mewnosod yma]

[Adroddiad Archwilwyr Annibynnol i'w mewnosod yma]

[Adroddiad Archwilwyr Annibynnol i'w mewnosod yma]

[Adroddiad Archwilwyr Annibynnol i'w mewnosod yma]

DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID

Mae'r datganiad hwn yn dangos sut mae gwariant blynyddol yn cael ei ddefnyddio a'i ariannu o adnoddau (grantiau, cyfraniadau ac ati) gan awdurdodau lleol o'i gymharu ag adnoddau a ddefnyddir neu a enillir gan awdurdodau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau yn unol â'r math o wariant yr eir iddo. Caiff Incwm a Gwariant y cyfrifir amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol (GAAP) eu cyflwyno'n llawnach yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2024/25				2025/26		
Gwariant Net sy'n Daladwy i Falans y Gronfa Gyffredinol £'000	Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu £'000	Gwariant Net yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr £'000		Gwariant Net sy'n Daladwy i Falans y Gronfa Gyffredinol £'000	Addasiadau rhwng y Sail Gyllido a'r Sail Gyfrifyddu £'000	Gwariant Net yn y Datganiad o Incwm a Gwariant Cynhwysfawr £'000
46,713	(9,456)	37,257	Darparu Gwasanaethau Tân	50,909	(11,506)	39,403
(48,549)	10,308	(38,241)	Incwm a Gwariant Arall	(51,788)	11,699	(40,089)
(1,836)	**852**	**(984)**	**Diffyg (neu Warged) ar Ddarparu Gwasanaethau**	**(879)**	**193**	**(686)**

2024/25				2025/26		
Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd y Gronfa Gyffredinol £'000	Cyfanswm y Gronfa Gyffredinol £'000		Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd y Gronfa Gyffredinol £'000	Cyfanswm y Gronfa Gyffredinol £'000
(1,575)	(7,519)	(9,094)	Dygwyd Ymlaen	(1,871)	(9,011)	(10,882)
(1,836)		(1,836)	(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(879)	0	(879)
	48	48	Trosglwyddo rhwng Balans y Gronfa Gyffredinol a Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso	0	0	0
1,540	(1,540)	0	Trosglwyddo rhwng Balans y Gronfa Gyffredinol a Chronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol a Glustnodwyd	759	(783)	(24)
(1,871)	**(9,011)**	**(10,882)**	**Balans Terfynol y Gronfa Gyffredinol**	**(1,989)**	**(9,794)**	**(11,783)**

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

Mae'r datganiad hwn yn dangos y gost gyfrifo yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol (GAAP), yn hytrach na'r swm sydd i'w ariannu o gyfraniadau. Mae gwariant yr Awdurdod yn cael ei ariannu gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru yn unol â rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddu. Dangosir y sefyllfa cyfrannu yn y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid ac yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

2024/25				2025/26			
Gwariant £'000	**Incwm £'000**	**Net £'000**		**Nodyn**	**Gwariant £'000**	**Incwm £'000**	**Net £'000**
39,032	(1,775)	37,257	Darparu Gwasanaethau Tân		40,960	(1,557)	39,403
39,032	**(1,775)**	**37,257**	**Cost Gwasanaethau**		**40,960**	**(1,557)**	**39,403**
56	0	56	Gwariant Gweithreu Arall		2	0	2
11,352	(182)	11,170	Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	**9**	12,125	(224)	11,901
0	(49,467)	(49,467)	Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	**10**	0	(51,992)	(51,992)
		(984)	**(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau**				**(686)**
0	(2,003)	(2,003)	(Gwarged) neu ddiffyg ar Ailbrisio Eiddo, ac Asedau Offer	**18**	0	(318)	(318)
		(26,136)	Ailfesur yr Ymrwymiad Buddion Diffiniedig Net	**18**			22,564
		(28,139)	**(Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr Arall**				**22,246**
		(29,123)	**Cyfanswm (Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr**				**21,560**

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiad yn y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd sydd gan yr Awdurdod, wedi'i ddadansoddi'n gronfeydd defnyddiadwy' (sef y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu i leihau cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol) a chronfeydd eraill. Mae'r Gwarged neu'r (Diffyg) ar y llinell Darparu Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Awdurdod, a dangosir rhagor o fanylion am hynny yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol sydd angen eu codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol, sy'n cael ei hariannu gan gyfraniadau gan y chwe awdurdod cyfansoddol. Mae'r llinell Cynnydd / Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd a Glustnodwyd yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol cyn i'r Awdurdod wneud unrhyw drosglwyddiadau dewisol i'r cronfeydd a glustnodwyd ac ohonynt.

Mae’r symudiadau mewn ‘Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio’ mewn cyfrifyddu llywodraeth leol yn syniadol eu natur, gan adlewyrchu’n bennaf newidiadau mewn prisiadau asedau (megis adeiladau neu rwymedigaethau pensiwn). Mae’r rhain yn ffigurau ar bapur, yn hytrach na ffigurau wedi’u cefnogi gan arian parod, ac ni ellir eu gwario ar wasanaethau.

2025/26	Nodyn	Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd wrth Gefn a Grantiau a Glustnodwyd £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Derbyniadau Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio £'000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod £'000
Balans ar 31 Mawrth 2025		**(1,871)**	**(8,938)**	**0**	**(73)**	**(10,882)**	**176,422**	**165,540**
Symudiad mewn cronfeydd wrth gefn yn 2025/26								
Gwarged neu (Ddiffyg) ar Gwasanaethau		(686)	0	0	0	(686)	0	(686)
Unrhyw Wariant ac Incwm Cynhwysfawr Arall		0	0	0	0	0	22,246	22,246
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		**(686)**	**0**	**0**		**(686)**	**22,246**	**21,560**
Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu	**7**	(219)	0	0	0	(219)	219	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn Symudiadau i Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		**(905)**	**0**	**0**	**0**	**(905)**	**22,465**	**21,560**
Trosglwyddiadau Eraill i/o Gronfeydd Wrth Gefn	**8**	783	(759)	0	(24)	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2025/26	**6**	**(121)**	**(759)**	**0**	**(24)**	**(905)**	**22,465**	**21,560**
Balans ar 31 Mawrth 2026		**(1,989)**	**(9,697)**	**0**	**(97)**	**(11,783)**	**198,887**	**187,100**

2024/25	Nodyn	Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd wrth Gefn a Grantiau a Glustnodwyd £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Derbyniadau Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio £'000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod £'000
Balans ar 31 Mawrth 2024		**(1,575)**	**(7,398)**	**(48)**	**(73)**	**(9,094)**	**203,757**	**194,663**
Symudiad mewn cronfeydd wrth gefn yn 2024/25								
Gwarged neu (Ddiffyg) ar Gwasanaethau		(984)	0	0	0	(984)	0	(984)
Unrhyw Wariant ac Incwm Cynhwysfawr Arall		0	0	0	0	0	(28,139)	(28,139)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		**(984)**	**0**	**0**	**0**	**(984)**	**(28,139)**	**(29,123)**
Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu	**7**	(804)	0	0	0	(804)	804	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn Symudiadau i Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		**(1,788)**	**0**	**0**	**0**	**(1,788)**	**(27,335)**	**(29,123)**
Trosglwyddiadau Eraill i/o Gronfeydd Wrth Gefn	**8**	1,492	(1,540)	48	0	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2024/25	**6**	**(296)**	**(1,540)**	**48**	**0**	**(1,788)**	**(27,335)**	**(29,123)**
Balans ar 31 Mawrth 2025		**(1,871)**	**(8,938)**	**0**	**(73)**	**(10,882)**	**176,422**	**165,540**

Y FANTOLEN

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth, ar ddyddiad y Fantolen, yr asedau a'r ymrwymiadau a gydnabyddir gan yr Awdurdod. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai ymrwymiadau) yn cael eu cyfateb gan y cronfeydd sydd gan yr Awdurdod. Adroddir ynghylch cronfeydd mewn dau gategori. Y categori cyntaf o gronfeydd yw cronfeydd defnyddiadwy sef cronfeydd y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal lefel ddarbodus o gronfeydd ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (e.e. y Gronfa Dderbyniadau na ellir ond ei defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Yr ail gategori o gronfeydd yw'r rhai nad yw'r Awdurdod yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn o gronfeydd yn cynnwys cronfeydd sy'n dal enillion na wireddwyd a cholledion (e.e. y Gronfa Ailbrisio), pryd na fyddai symiau ond ar gael i ddarparu gwasanaethau os caiff yr asedau eu gwerthu; ac mae cronfeydd sy'n dal gwahaniaethau amseru yn cael eu dangos yn y llinell Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd 'Addasiadau rhwng y sail cyfrifyddu a'r sail ariannu o dan reoliadau.'

31 Mawrth 2025 £'000		Nodyn	31 Mawrth 2026 £'000
63,041	Eiddo, Peiriannau ac Offer	11	65,589
99	Asedau Anniriaethol	11	197
103	Dyledwyr Tymor Hir	14	113
63,243	**Asedau Tymor Hir**		**65,899**
663	Rhestrau Stoc	13	813
2,439	Dyledwyr Tymor Byr	14	1,896
2,523	Buddsoddiadau Tymor Byr	15	2,624
5,625	**Asedau Cyfredol**		**5,333**
(10,791)	Benthyca Tymor Byr	12	(4,203)
(375)	Darpariaethau	17	(322)
(6,045)	Credydwyr Tymor Byr	16	(8,799)
(173)	Rhwymedigaeth Les Tymor Byr	29	(209)
(17,384)	**Ymrwymiadau Cyfredol**		**(13,533)**
(208,143)	Rhwymedigaeth Pensiwn	18	(232,624)
0	Darpariaethau Tymor Hir	17	0
(425)	Rhwymedigaeth Les Tymor Hir	29	(505)
(8,456)	Benthyca Tymor Hir	12	(11,674)
(217,024)	**Rhwymedigaethau Tymor Hir**		**(244,803)**
(165,540)	**Asedau Net**		**(187,104)**
(10,882)	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	8	(11,783)
176,422	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio	18	198,887
165,540	**Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn**		**187,104**

DATGANIAD LLIF ARIAN

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau yn arian a chyfwerth ag arian yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Awdurdod yn creu ac yn defnyddio arian a chyfwerth ag arian trwy gategoreiddio llif arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llif arian net sy'n deillio o'r gweithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o'r graddau y mae gweithrediadau'r Awdurdod yn cael eu hariannu trwy gyfraniadau ac incwm grant neu gan dderbynwyr y gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae'r gweithgareddau buddsoddi yn dangos y graddau y mae'r all-lifiadau arian wedi eu gwneud ar gyfer adnoddau sydd â'u bwriad o gyfrannu at y modd y gall yr Awdurdod ddarparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae'r llifoedd arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol wrth ragweld ceisiadau o lifiadau arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthyca) i'r Awdurdod.

2024/25 £'000		Nodyn	2025/26 £'000
(984)	**(Gwarged)/Diffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau**		**(686)**
(4,615)	Addasiadau i'r (Gwarged) neu Ddiffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau ar gyfer Symudiadau nad ydynt yn Arian	**19**	(7,622)
(437)	Addasiadau ar gyfer Eitemau sydd yn y (Gwarged) neu Ddiffyg net wrth Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi neu Ariannu	**19**	(429)
(6,036)	Llifoedd Arian Net o Weithgareddau Gweithredu	**19**	(8,737)
7,508	Gweithgareddau Buddsoddi	**20**	5,214
(1,022)	Gweithgareddau Cyllido	**21**	3,422
450	(Cynnydd) neu Ostyngiad Net mewn Arian a Chyfwerth ag Arian		(101)
(2,973)	**Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddechrau'r Cyfnod adrodd**		**(2,523)**
(2,523)	**Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddiwedd y Cyfnod adrodd**	**15**	**(2,624)**

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Mae'r nodiadau'n rhoi gwybodaeth am sail y gwaith o baratoi'r datganiadau ariannol a'r polisïau cyfrifyddu penodol a ddefnyddiwyd. Maent yn darparu gwybodaeth nad yw'n cael ei chyflwyno yn unlle arall yn y datganiadau ariannol ac sy'n berthnasol er mwyn deall y cyfrifon.

1 SAFONAU CYFRIFYDDU SYDD WEDI CAEL EU CYHOEDDI OND NAD YDYNT WEDI'U MABWYSIADU ETO

Lle mae Safon newydd wedi'i chyhoeddi ond nad yw wedi'i mabwysiadu gan y Cod eto, mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu gwybodaeth sy'n ymwneud ag effaith y newid mewn cyfrifyddu. Y newidiadau a gyflwynir gan God 2026/27 lle mae datgeliadau'n ofynnol yn natganiadau ariannol 2025/26 yw:

a) **Diwygiadau i FRS 102 Y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon (Diwygiadau i asedau Treftadaeth)** a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2024

b) **Diwygiadau i Ddosbarthiad a Mesur Offerynnau Ariannol (Diwygiadau i IFRS 9 ac IFRS 7)** a gyhoeddwyd ym mis Mai 2024

c) **Gwelliannau blynyddol i safonau cyfrifyddu IFRS – Cyfrol 11** a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2024

d) **Contractau sy'n Cyfeirio at Drydan sy'n Ddibynnol ar Natur (Diwygiadau i IFRS 9 ac IFRS 7)** a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2024

Nid yw'r Awdurdod yn disgwyl y bydd mabwysiadu eitemau a) i d) yn arwain at newidiadau o bwys i gydnabyddiaeth na mesur y symiau a adroddir yn y datganiadau ariannol, a rhagwelir mai cyfyngedig fydd y defnydd o'r diwygiadau hyn.

2 DYFARNIADAU HOLLBWYSIG WRTH GYMHWYSO POLISIAU CYFRIFYDDU

Mae polisïau cyfrifyddu yn cyfeirio at yr egwyddorion, y sail, y confensiynau, y rheolau a'r arferion penodol a gymhwysir gan awdurdod wrth baratoi a chyflwyno datganiadau ariannol.

Wrth gymhwyso'r polisïau cyfrifyddu a nodir yn Atodiad 1, mae'r Awdurdod wedi gorfod gwneud rhai penderfyniadau barnol ynghylch trafodion cymhleth neu rai sy'n cynnwys ansicrwydd ynghylch digwyddiadau yn y dyfodol. Mae'r farn allweddol yn y Datganiad Ariannol fel a ganlyn:

- Mae graddfa uchel o ansicrwydd ynghylch lefelau cyllido'r dyfodol ar gyfer llywodraeth leol yn ei chyfanrwydd. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i ddangos y gallai asedau'r Awdurdod gael eu niweidio o ganlyniad i'r angen i ostwng lefelau darparu gwasanaethau.

3 RHAGDYBIAETHAU A WNEIR AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU PWYSIG ERAILL O AMCANGYFRIF AC ANSICRWYDD

Mae'r datganiad o gyfrifon yn cynnwys ffigurau amcangyfrifedig sy'n seiliedig ar ragdybiaethau a wnaed gan yr awdurdod ynglŷn â'r dyfodol neu eu bod fel arall yn ansicr. Llunnir amcangyfrifon gan ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan nad oes modd pennu balansau gyda sicrwydd, gallai canlyniadau gwirioneddol fod yn sylweddol wahanol i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r prif eitemau ym Mantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2026, y mae risg sylweddol y bydd angen addasiad perthnasol ar eu cyfer yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod fel a ganlyn:

Eiddo, Peiriannau ac Offer - Mae'r Awdurdod yn ailbrisio ei asedau bob 5 mlynedd as sail mynegeio, hynny yw, y newidiadau a fu yn y farchnad yn y pum mlynedd ers y ailbrisiad diwethaf. Mae mynegeio’n offeryn i gymhwyso brasamcan o newidiadau yn y farchnad, ac mae’r dewis o fynegai yn fater o farn a wneir yng nghyd-destun darparu amcangyfrif rhesymol o'r symudiad yng ngwerth ased ers y flwyddyn flaenorol. Mae'n bosibl y gallai gwerth eiddo barhau i amrywio, yn enwedig yn ystod cyfnodau o ansicrwydd economaidd, gyda risg o wahaniaeth mewn gwerthoedd wedi’u mynegeio o'i gymharu â'r gwerthusiadau proffesiynol a gynhyrchwyd gan dystiolaeth y farchnad yn yr ailbrisiad pum mlynedd.

Mae prisiadau'n seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyflwr asedau, bywyd defnyddiol, gwerthoedd gweddilliol ac amodau'r farchnad. Mae'r dyfarniadau hyn yn seiliedig ar y wybodaeth orau sydd ar gael ac yn cael eu gwneud gan briswyr cymwys.

Cwblhawyd yr ailbrisiad llawn diwethaf ar 31 Mawrth 2023. Oherwydd bod data pellach ar gael mewn perthynas â phrisio gorsafoedd tân, mae adolygiad wedi’i gwblhau, o holl adeiladau’r orsaf, ar 31 Mawrth 2024. Mae mynegeio wedi'i gymhwyso i'r gwerth cario ymlaen yn 2025/26 gan ddefnyddio mynegeion sy'n rhoi’r adlewyrchiad gorau o yrwyr cost sylfaenol pob dosbarth o asedau.

Darperir rhagor o wybodaeth yn y Polisïau Cyfrifyddu ac yn y nodyn Eiddo, Peiriannau ac Offer.

Ymrwymiad Pensiwn - Mae'r amcangyfrif o'r rhwymedigaeth net i dalu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau cymhleth sy'n ymwneud â'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau yn cynyddu yn unol â hi, newidiadau mewn oedran ymddeol, cyfraddau marwolaethau ac, ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, yr enillion a ddisgwylir ar asedau’r gronfa bensiwn.

Penodir actiwarïaid ymgynghorol i roi cyngor arbenigol i’r Awdurdod ynglŷn â'r rhagdybiaethau i'w cymhwyso. Darperir rhagor o wybodaeth o fewn cyfrif y gronfa bensiwn.

O ystyried sensitifrwydd y rhwymedigaeth pensiwn i newidiadau mewn rhagdybiaethau actiwaraidd allweddol, mae risg sylweddol y gallai newidiadau rhesymol bosibl mewn rhagdybiaethau arwain at addasiad sylweddol i'r rhwymedigaeth pensiwn net mewn blynyddoedd ariannol yn y dyfodol.

4 DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Mae'r Datganiad o Gyfrifon wedi cael ei awdurdodi I'w gyhoeddi gan y Swyddog 151 ar 28 Fai 2025. Nid yw digwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad hwn yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol na'r nodiadau.

Lle bo digwyddiadau cyn y dyddiad hwn wedi darparu gwybodaeth am amgylchiadau a oedd yn bodoli ar 31 Mawrth 2026, mae'r ffigurau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau wedi'u haddasu ym mhob agwedd ddeunyddiol i adlewyrchu effaith y wybodaeth hon.

Ni fu unrhyw ddigwyddiadau sylweddol ar ôl dyddiad y fantolen.

5 NODYN I'R DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID

2025/26	Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf £'000	Tâl net ar gyfer Addasiadau Pensiwn £'000	Arall Addasiadau £'000	Cyfanswm Addasiadau £'000
Darparu Gwasanaethau Tân	(2,075)	(9,555)	124	(11,506)
Cost Net Gwasanaethau	**(2,075)**	**(9,555)**	**124**	**(11,506)**
Incwm a Gwariant Arall				
Incwm a Gwariant Arall o'r dadansoddiad gwariant ac ariannu	(202)	11,472	429	11,699
Gwahaniaethau rhwng gwarged y Gronfa Gyffredinol a gwarged Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar ddarparu gwasanaethau	**(2,277)**	**1,917**	**553**	**193**

2024/25	Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf £'000	Tâl net ar gyfer Addasiadau Pensiwn £'000	Arall Addasiadau £'000	Cyfanswm Addasiadau £'000
Darparu Gwasanaethau Tân	(1,590)	(8,064)	198	(9,456)
Cost Net Gwasanaethau	**(1,590)**	**(8,064)**	**198**	**(9,456)**
Incwm a Gwariant Arall				
Incwm a Gwariant Arall o'r dadansoddiad gwariant ac ariannu	(862)	10,733	437	10,308
Gwahaniaethau rhwng gwarged y Gronfa Gyffredinol a gwarged Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar ddarparu gwasanaethau	**(2,452)**	**2,669**	**635**	**852**

Addasiadau at ddibenion cyfalaf – mae'r golofn hon yn ychwanegu dibrisiant ac enillion a cholledion amhariad ac ailbrisio yn y llinell gwasanaethau, ac ar gyfer:

- Gwariant gweithredu arall – yn addasu ar gyfer gwarediadau cyfalaf drwy drosglwyddo incwm wrth waredu asedau a'r symiau a ddilëwyd ar gyfer yr asedau hynny.
- Gwariant ac incwm ariannu a buddsoddi - y newidiadau statudol ar gyfer ariannu cyfalaf h.y. didynnir isafswm darpariaeth refeniw a chyfraniadau refeniw eraill o wasanaethau gan nad yw'r rhain yn symiau y gellir codi amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol.
- Trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol - caiff grantiau cyfalaf eu haddasu ar gyfer incwm na ellir codi amdano o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae grantiau refeniw yn cael eu haddasu o'r rhai y gellir eu derbyn yn y flwyddyn i'r rhai y gellir eu derbyn heb amodau neu y bodlonwyd amodau ar eu cyfer drwy gydol y flwyddyn. Mae'r llinell trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol yn cael ei gredydu â grantiau cyfalaf y gellir eu derbyn yn y flwyddyn heb amodau neu rai y bodlonwyd amodau ar eu cyfer yn y flwyddyn.

Newid net ar gyfer yr addasiadau pensiwn - Newid net ar gyfer dileu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegu gwariant ac incwm Buddiannau Cyflogeion IAS19 sy'n ymwneud â phensiwn:

- Ar gyfer gwasanaethau, mae hyn yn cynrychioli dileu cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a wnaed gan yr awdurdod fel y'i caniateir drwy statud a disodli costau gwasanaeth presennol a chostau gwasanaeth a roddwyd.
- Ar gyfer incwm a gwariant ariannu a buddsoddi – codir y llog net ar y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Addasiadau Eraill - Gwahaniaethau eraill rhwng symiau a ddebydwyd/credydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a symiau taladwy/derbyniadwy i'w cydnabod o dan statud:

- Ar gyfer incwm a gwariant ariannu a buddsoddi, mae’r golofn addasiadau statudol arall yn cydnabod addasiadau i'r Gronfa Gyffredinol ar gyfer y gwahaniaethau amseru ar gyfer premiymau a gostyngiadau.
- Mae'r tâl o dan Drethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol yn cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng yr hyn y gellir ei godi o dan reoliadau statudol y rhagamcanwyd y byddid yn ei dderbyn ar ddechrau'r flwyddyn a'r incwm a gydnabyddir o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn y Cod. Mae hwn yn wahaniaeth amseru gan y bydd unrhyw wahaniaeth yn cael ei ddwyn ymlaen mewn Gwargedion neu Ddiffygion ar y Gronfa Gyffredinol yn y dyfodol.

6 DADANSODDI GWARIANT AC INCWM YN ÓL NATUR

2024/25 £000		2025/26 £000
	Gwariant	
25,889	Gweithwyr	27,216
10,312	Costau Gweithredu Eraill	10,260
385	Gwasanaethau Cefnogi	429
56	(Enillion)/Colled ar waredu asedau	2
11,352	Gwariant Ariannu a Buddsoddi	12,125
2,445	Costau Ariannu Cyfalaf	3,055
50,439	**Cyfanswm y Gwariant**	**53,087**
	Incwm	
(793)	Ffioedd, Taliadau & Incwm Gwasanaeth Arall	(895)
(182)	Incwm Llog a Buddsoddi	(224)
(48,549)	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol	(51,788)
(1,899)	Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth	(866)
(51,423)	**Cyfanswm yr Incwm**	**(53,773)**
(984)	**(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau**	**(686)**

7 ADDASIADAU RHWNG Y SAIL GYFRIFYDDU A'R SAIL ARIANNU YN ÓL STATUD

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr awdurdod yn ystod y flwyddyn yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol i nodi'r adnoddau y mae darpariaethau statudol yn pennu eu bod ar gael i'r awdurdod i fodloni gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

Mae'r canlynol yn disgrifio'r cronfeydd wrth gefn y gwneir yr addasiadau yn eu herbyn.

Balans y Gronfa Gyffredinol

Y Gronfa Gyffredinol yw'r gronfa statudol y mae'n ofynnol i holl dderbyniadau awdurdod gael eu talu iddi ac y mae holl rwymedigaethau'r awdurdod i'w talu ohoni, ac eithrio i'r graddau y gallai rheolau statudol ddarparu fel arall. Gall y rheolau hyn hefyd nodi'r flwyddyn ariannol lle dylai rhwymedigaethau a thaliadau effeithio ar falans y Gronfa Gyffredinol, nad yw o reidrwydd yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol. Felly, mae balans y Gronfa Gyffredinol yn crynhoi'r adnoddau y mae'r awdurdod wedi'i rymuso'n statudol i'w wario ar ei wasanaethau neu ar fuddsoddiad cyfalaf (neu'r diffyg adnoddau y mae'n ofynnol i'r awdurdod ei adennill) ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Cronfa derbyniadau cyfalaf

Mae'r gronfa derbyniadau cyfalaf yn dal yr elw o waredu tir neu asedau eraill, sydd wedi'i gyfyngu gan statud rhag cael ei ddefnyddio heblaw am ariannu gwariant cyfalaf newydd neu i'w neilltuo i ariannu gwariant cyfalaf hanesyddol. Mae'r balans ar y gronfa wrth gefn yn dangos yr adnoddau sydd eto i'w cymhwyso at y dibenion hyn ar ddiwedd y flwyddyn.

Grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso

Mae'r cyfrif (cronfa wrth gefn) grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso yn dal y grantiau a'r cyfraniadau a dderbyniwyd tuag at brosiectau cyfalaf y mae'r awdurdod wedi cwrdd â'r amodau ar eu cyfer ac a fyddai fel arall yn gofyn am ad-dalu'r arian, ond nad ydynt wedi'u cymhwyso eto i dalu am wariant. Mae'r balans wedi'i gyfyngu gan delerau grant o ran y gwariant cyfalaf y gellir ei gymhwyso yn ei erbyn a/neu'r flwyddyn ariannol y gellir gwneud hyn.

2024/25						2025/26				
Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Cronfeydd Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000	**Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Ariannu o dan y Rheoliadau**	Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Cronfeydd Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000
(2,602)	0	0	(2,602)	2,602	Dibrisiant ac amhariad	(2,967)	0	0	(2,967)	2,967
156	0	0	156	(156)	Colledion/enillion ailbrisio/enillion ar Eiddo	(89)	0	0	(89)	89
(56)	0	0	(56)	56	Gwaredu asedau nad ydynt yn gyfredol	(2)	0	(24)	(26)	26
1,459	0	0	1,459	(1,459)	Gwariant cyfalaf wedi'i ariannu o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd/CERA	2,338	0	0	2,338	(2,338)
918	0	0	918	(918)	Ariannu gwariant cyfalaf o grantiau	204	0	0	204	(204)
1,957	0	0	1,957	(1,957)	Cyllid Ariannu (MRP)	2,138	0	0	2,138	(2,138)
1,832	**0**	**0**	**1,832**	**(1,832)**		**1,622**	**0**	**(24)**	**1,598**	**(1,598)**
11,028	0	0	11,028	(11,028)	Cyfraniadau a thaliadau Pensiwn Cyflogwyr i bensiynwyr	12,123	0	0	12,123	(12,123)
(13,697)	0	0	(13,697)	13,697	Gwrthdroi buddion ymddeol yn y CIES	(14,040)	0	0	(14,040)	14,040
(2,669)	**0**	**0**	**(2,669)**	**2,669**		**(1,917)**	**0**	**0**	**(1,917)**	**1,917**
0	48	0	48	(48)	Addasiad i'r Gronfa Grantiau wrth Gefn	0	0	0	0	0
(15)	0	0	(15)	15	Symuiad o ran cronni Absenoldeb Cronedig	100	0	0	100	(100)
(852)	**48**	**0**	**(804)**	**804**	**Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail ariannu o dan y rheoliadau**	**(195)**	**0**	**(24)**	**(219)**	**219**

8 CRONFEYDD WRTH GEFN DEFNYDDIADWY

Mae'r nodyn hwn yn nodi'r symiau a neilltuwyd o falans y Gronfa Gyffredinol mewn cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i ddarparu cyllid ar gyfer cynlluniau gwariant yn y dyfodol a'r symiau a drosglwyddwyd yn ôl o'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i fodloni gwariant y Gronfa Gyffredinol yn 2025/26.

Cronfa	Diben y Gronfa Wrth Gefn	Balans 31 Mawrth 2024 £'000	Trosglwydd-iadau (i mewn) / allan £'000	Balans 31 Mawrth 2025 £'000	Trosglwydd-iadau (i mewn) / allan £'000	Balans 31 Mawrth 2026 £'000
Cronfeydd Wrth Gefn y Gwasanaeth						
Cronfa Bensiwn	Costau pensiwn ychwanegol yn ymwneud â newidiadau i reolau pensiwn	(545)	(525)	(1,070)	(548)	(1,618)
Cronfa ar gyfer Llog	Lliniaru cynnydd mewn cyfraddau llog sy'n effeithio ar y gyllideb refeniw	(300)	0	(300)		(300)
Atgyweirio Hydrantau Tân	Ariannu ôl-groniad o ran atgyweirio hydrantau	(90)	0	(90)		(90)
PPE Gwisg / Stoc	Mwy o gostau gwisg oherwydd newidiadau mewn deddfwriaeth	(697)	(71)	(768)		(768)
Newid Trawsffurfio	Cyllid ar gyfer cyflawni prosiectau newid trawsnewidiol	(851)	0	(851)		(851)
Gwella Cyfleusterau	Sicrhau bod adeiladau'n o'r safon ofynnol a gwella effeithlonrwydd ynni	(651)	(329)	(980)		(980)
Atebolrwydd Cyfreithiol	Ariannu costau cyfreithiol ar gyfer hawliadau hysbys/disgwyliedig	(310)	0	(310)	30	(280)
Hyfforddiant	Gweithredu gofynion deddfwriaethol ar hyfforddiant newyd	(250)	0	(250)		(250)
Digwyddiadau mawr	Gwrthbwyso costau digwyddiadau mawr sy'n fwy na'r gyllideb	(150)	0	(150)		(150)
Gwella Systemau	Cyllid ar gael i weithredu gwelliannau i'r system	(711)	0	(711)		(711)
Chwyddiant	Gwrthbwyso costau chwyddiant sy'n fwy na'r gyllideb	(250)	0	(250)	(151)	(401)
Adolygiad o Strwythur Tâl	Ar gyfer trafodaethau parhaus ar strwythur cyflog diffoddwyr tân	(473)	0	(473)		(473)
Cronfeydd Cyfalaf a Grantiau Wrth Gefn						
Prosiectau Cyfalaf	Cyllid ar gyfer cynlluniau lle ceir oedi a chostau cadw	(914)	(89)	(1,003)	(90)	(1,093)
Cynllun Radio	Uwchraddio'r Rhwydwaith Gwasanaethau Brys	(1,011)	(526)	(1,537)		(1,537)
Gostyngiad Grant	Gwrthbwyso gostyngiad cyllid Diogelwch Tân gan Lywodraeth Cymru	(195)	0	(195)		(195)
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		**(7,398)**	**(1,540)**	**(8,938)**	**(759)**	**(9,697)**
Cronfa Gyffredinol	Ar gael at ddibenion cyffredinol ac i ddarparu gwytnwch gweithredol	(1,575)	(296)	(1,871)	(121)	(1,989)
Derbyniadau Cyfalaf	Cadw derbyniadau gwerthu asedau ar gyfer gwariant cyfalaf yn y dyfodol	(73)	0	(73)	(24)	(97)
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso	Yn dal grantiau a chyfraniadau cyfalaf heb eu cymhwyso at wariant eto	(48)	48	0	0	0
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		**(9,094)**	**(1,788)**	**(10,882)**	**(904)**	**(11,783)**

9 INCWM A GWARIANT ARIANNU A BUDDSODDI

2024/25 £'000		2025/26 £'000
619	Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg a godir	653
(182)	Llog a dderbynnir ac incwm tebyg	(224)
10,733	Llog Net ar rwymedigaeth buddiannau diffiniedig net	11,472
11,170	**Cyfanswm**	**11,901**

10 TRETHIANT AC INCWM GRANT AMHENODOL

2024/25 £'000		2025/26 £'000
4,871	Cyngor Sir Ynys Môn	5,186
8,063	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	8,562
6,812	Cyngor Sir Ddinbych	7,271
10,957	Cyngor Sir y Fflint	11,661
8,295	Cyngor Gwynedd	8,919
9,551	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	10,189
48,549	**Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol**	**51,788**
918	Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau	204
49,467	**Cyfanswm Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol**	**51,992**

11 EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER AC ASEDAU ANNIRIAETHOL

Symudiadau ar Falansau

2025-2026	Tir ac Adeiladau £'000	Cerbydau ac Offer £'000	Asedau Wrthi'n cael eu Hadeiladu £'000	Eiddo, Peiriannau ac Offer Cyfanswm £'000	Asedau Anniriaethol Cyfanswm £'000	Asedau a Gedwir i'w Gwerthu Cyfanswm £'000
Gwerth Llyfr Gros ar 31 Mawrth 2025	**52,890**	**26,623**	**766**	**80,279**	**233**	**0**
Ailgategoreiddio asedau	181	533	(714)	**0**	0	0
Ychwanegiadau	848	2,747	1,681	**5,276**	135	0
Gwariant Anwellhaol	(850)	0	0	**(850)**	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	1,079	0	0	**1,079**	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	**0**	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	(2,217)	0	**(2,217)**	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	(2)	0	0	**(2)**	0	0
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Mawrth 2026	**54,146**	**27,686**	**1,733**	**83,565**	**368**	**0**
Dibrisiant Cronedig & Amhariad						
Ar 1 Ebrill 2025	(1,027)	(16,211)	0	**(17,238)**	(134)	0
Dibrisiant ac Amorteiddiad a godir	(1,140)	(1,790)	0	**(2,930)**	(37)	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu o'r Gronfa Ailbrisio	0	2,192	0	**2,192**	0	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu i'r Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	**0**	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	0	0	**0**	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	0	0	**0**	0	0
Dibrisiant Cronedig ar 31 Mawrth 2026	**(2,167)**	**(15,809)**	**0**	**(17,976)**	**(171)**	**0**
Gwerth Llyfr Net ar 1 Mawrth 2026	**51,979**	**11,877**	**1,733**	**65,589**	**197**	**0**
Gwerth Llyfr Net ar 1 Mawrth 2025	51,863	10,412	766	**63,041**	99	0

2024-2025	Tir ac Adeiladau £'000	Cerbydau ac Offer £'000	Asedau Wrthi'n cael eu Hadeiladu £'000	Eiddo, Peiriannau ac Offer Cyfanswm £'000	Asedau Anniriaethol Cyfanswm £'000	Asedau a Gedwir i'w Gwerthu Cyfanswm £'000
Gwerth Llyfr Gros ar 31 Mawrth 2024	**46,253**	**24,129**	**1,060**	**71,442**	**233**	**0**
Cydnabyddiaeth o Asedau Hawl i Ddefnyddio	593	328	0	921	0	
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2024	**46,846**	**24,457**	**1,060**	**72,363**	**233**	**0**
Ailgategoreiddio asedau	483	577	(1,060)	0	0	0
Ychwanegiadau	3,402	2,366	766	6,534	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	2,003	0	0	2,003	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	156	0	0	156	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	(777)	0	(777)	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	0	0	0	0	0
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Mawrth 2025	**52,890**	**26,623**	**766**	**80,279**	**233**	**0**
Dibrisiant Cronedig & Amhariad						
Ar 1 Ebrill 2024	(43)	(15,355)	0	(15,398)	(92)	0
Dibrisiant ac Amorteiddiad a godir	(984)	(1,577)	0	(2,561)	(42)	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu o'r Gronfa Ailbrisio	0	0	0	0	0	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu i'r Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	0	0	0	0	
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	721	0	721	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	0	0	0	0	0
Dibrisiant Cronedig ar 31 Mawrth 2025	**(1,027)**	**(16,211)**	**0**	**(17,238)**	**(134)**	**0**
Gwerth Llyfr Net ar 1 Mawrth 2025	**51,863**	**10,412**	**766**	**63,041**	**99**	**0**
Gwerth Llyfr Net ar 1 Mawrth 2024	46,210	8,774	1,060	56,841	141	0

Dibrisiad

Dibrisir adeiladau gan ddefnyddio cydranu, lle gwneir amcangyfrif o oes ddefnyddiol pob cydran o'r adeilad ac yna defnyddir cyfartaledd pwysol i gyfrifo'r tâl blynyddol.

Mae asedau eraill yn cael eu cydnabod ar y gost hanesyddol, sy'n brocsi ar gyfer y gost bresennol ar asedau ag oes fer ac yn cael ei ddibrisio dros eu hoes ddefnyddiol.

Ailbrisiadau ac Amariadau

Mae'r awdurdod yn sicrhau bod pob eiddo, peiriannau ac offer yn cael eu mesur ar werth cyfredol drwy broses ailbrisio bum mlynedd, wedi'i ategu gan fynegeio blynyddol yn y blynyddoedd rhwng ailbrisiadau.

Cafodd pob prisiad ei gynnal yn fewnol. Cynhaliwyd prisiadau tir ac adeiladau yn unol â'r methodolegau a'r sail amcangyfrif a nodir yn safonau proffesiynol Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS).

Defnyddiwyd y mynegeion canlynol ar gyfer mynegeio 2025/26:

Mynegai	Newid cyfartalog %	Newid mewn prisiad £'000
BCIS All-In TPI	2.49	1,043
Twf Cyfalaf MSCI – Diwydiannol a CoStar	3.00	36
Twf Cyfalaf MSCI – Swyddfeydd a CoStar	0.10	-
Total		**1,079**

Mae prisiadau cerbydau, peiriannau ac offer yn seiliedig ar brisiau cyfredol lle mae marchnad ail-law weithredol neu'r prisiau rhestr diweddaraf wedi'u haddasu yn ôl cyflwr yr ased.

YMRWYMIADAU CYFALAF

Mae'r Awdurdod wedi ymrwyo i wariant cyfalaf mewn cyfnodau yn y dyfodol sy'n deillio o gontractau a oedd yn bodoli ar ddyddiad y Fantolen. Mae'r gwariant cyfalaf yr ymrwymwyd iddo ar 31 Mawrth 2026 ar gyfer cyfnodau yn y dyfodol yn cyfateb i £3,202k (2024/25: £1,813k). Mae'r ymrwymiadau'n ymwneud â'r canlynol:

Disgrifiad	£'000
Gwaith Adeiladu	2,012
Cerbydau	764
Offer	426
Cyfanswm	**3,202**

Asedau Dros Ben (Eiddo, peiriannau ac offer nad ydynt yn weithredol)

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw asedau perthnasol dros ben.

12 OFFERYNNAU ARIANNOL

Categorïau Offerynnau Ariannol

Mae'r categorïau canlynol o offerynnau ariannol yn cael eu cario yn y Fantolen:

	Heb fod yn gyfredol		Cyfredol	
	31 Mawrth 2025 £'000	31 Mawrth 2026 £'000	31 Mawrth 2025 £'000	31 Mawrth 2026 £'000
Asedau Ariannol ar Gost Amorteiddiedig:				
Arian parod a Chyfwerth ag arian parod	0	0	2,523	2,624
Dyledwyr	103	113	2,439	1,896
Rhwymedigaeth Ariannol ar Gost Amorteiddiedig:				
Llog Cronedig	0	0	(174)	(121)
Benthyciadau	(8,456)	(11,674)	(10,617)	(4,082)
Cyfanswm Benthyciadau	**(8,456)**	**(11,674)**	**(10,791)**	**(4,203)**
Credydwyr	0	0	(6,045)	(8,799)
Rhwymedigaeth Les	(425)	(505)	(173)	(209)

Offerynnau Ariannol Enillion/Colledion

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabuwyd yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant mewn perthynas ag offerynnau ariannol yn cynnwys yr eitemau canlynol:

	2024/25		2025/26	
	Ymrwymiadau Ariannol Mesur ar gost amorteiddiedig £'000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £'000	Ymrwymiadau Ariannol Mesur ar gost amorteiddiedig £'000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £'000
Cyfanswm y gwariant yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	619	0	653	0
Cyfanswm yr incwm yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	0	(182)	0	(224)
Enillion net/(colledion) am y flwyddyn	**619**	**(182)**	**653**	**(224)**

Gwerth Teg Asedau ac Ymrwymiadau sy’n cael eu Cario ar Gost Amorteiddiedig

Mae'r ymrwymiadau ariannol a'r asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a derbyniadau yn cael eu cario ar y Fantolen ar gost amorteiddiedig (mewn asedau/ymrwymiadau tymor hir gyda llog cronedig mewn asedau/ymrwymiadau cyfredol). Gellir asesu eu gwerth teg trwy gyfrifo gwerth presennol y llif arian sy'n digwydd dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- O ran benthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a benthyciadau eraill sy'n daladwy, mae benthyciadau gan y Bwrdd wedi cael eu defnyddio i ddarparu gwerth teg dan weithdrefnau ad-dalu dyledion y Bwrdd;
- O ran benthyciadau a dderbynnir, defnyddiwyd y cyfraddau farchnad meincnod cyffredinol i ddarparu'r gwerth teg;
- Ni chydnabyddir ad-daliad cynnar nac amhariad;
- Pan fo offeryn yn aeddfedu ymhen llai na 12 mis, neu pan fo'n swm masnach neu'n swm derbyniadwy arall, cymerir mai'r gwerth teg yw'r swm sy'n cario neu'r swm ar yr anfoneb;
- Cymerir mai gwerth teg swm masnach neu swm derbyniadwy arall yw'r swm ar yr anfoneb neu’r infois.

Dyma'r gwerthoedd teg a gyfrifir:

	31 Mawrth 25		31 Mawrth 26	
	Swm cario £'000	Gwerth teg £'000	Swm cario £'000	Gwerth teg £'000
Dyled y BBGC	(14,073)	(13,300)	(13,756)	(13,040)
Dyled nad yw'r BBGC	(5,000)	(5,000)	(2,000)	(2,000)
Cyfanswm Dyledion	**(19,073)**	**(18,300)**	**(15,756)**	**(15,040)**

Mae'r gwerth teg wedi ei gyfrifo gan gyfeirio'n benodol at ddyfynbrisiau a gyhoeddwyd mewn marchnad weithredol. Yn achos yr Awdurdod Tân ac Achub, maent yn seiliedig ar bremiymau a fyddai'n daladwy pe ildiwyd benthyciadau'r BBGC ac maent yn darparu rhagamcan o'r llog ychwanegol sy'n daladwy i'w gymharu â'r un benthyciad ar gyfraddau cyfredol y farchnad â disgownt yn ôl i'r cyfnod presennol.

13 RHESTRAU STOC

	Prif Storfeydd		Stoc Fflyd	
	2024/25 £’000	2025/26 £’000	2024/25 £’000	2025/26 £’000
Balans ar ddechrau'r	413	437	201	225
Pryniadau	952	470	203	285
Dileuadau	(3)	(5)	(1)	(2)
Cydnabyddir fel gwariant	(925)	(310)	(178)	(287)
Balans sy'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn	**437**	**592**	**225**	**221**

14 DYLEDWYR

2024/25 £'000		2025/26 £'000
	Tymor Hir	
103	Rhagdaliadau	113
103	**Cyfanswm Tymor Hir**	**113**
	Tymor Byr	
445	Symiau Derbyniadwy Eraill	464
1,509	Symiau Masnach Derbyniadwy	660
485	Rhagdaliadau	772
2,439	**Cyfanswm Tymor Byr**	**1,896**
2,542	**Cyfanswm Dyledwyr Tymor Hir a Thymor Byr**	**2,009**

15 ARIAN PAROD A CHYFWERTH AG ARIAN PAROD

31 Mawrth 25 £'000		31 Mawrth 26 £'000
2,517	Balansau Arian Parod a Balansau Banc	2,620
0	Adneuon Tymor Byr	0
6	Imprest Arian Mân	4
2,523	**Cyfanswm**	**2,624**

16 CREDYDWYR

2024/25 £'000		2025/26 £'000
(820)	Symiau Taladwy Eraill	(3,783)
(5,225)	Symiau Masnach Taladwy	(5,016)
(6,045)	**Cyfanswm**	**(8,799)**

17 DARPARIAETHAU

Ar 31 Mawrth 2026, roedd gan yr Awdurdod ddarpariaethau yn werth £322k yn ymwneud ag ymrwymiadau tuag at weithwyr cyflogedig. Defnyddir y ddarpariaeth hon yn erbyn gwariant refeniw, pan fydd yn digwydd:

	Balans Agoriadol £'000	Symudiadau I Mewn £'000	Symudiadau Allan £'000	Balans Terfynol £'000
Darpariaethau Tymor Byr	(375)	(1)	54	(322)
Darpariaethau Tymor Hir	0	0	0	0
Cyfanswm	**(375)**	**(1)**	**54**	**(322)**

18 CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO

31 Mawrth 2025 £'000		31 Mawrth 2026 £'000
(19,012)	Cronfa Ailbrisio	(18,971)
(13,111)	Cyfrif Addasu Cyfalaf	(15,069)
208,143	Cronfa Pensiynau	232,624
402	Cyfrif Absenoldebau Cronedig	303
176,422	**Cyfanswm**	**198,887**

Cronfa Ailbrisio

Mae'r Gronfa Ailbrisio yn cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod sy'n deillio o gynnydd yng ngwerth ei Eiddo, ei Beiriannau a'i Offer.

Bydd y balans yn cael ei ostwng pan fo asedau gydag enillion cronedig yn:

- cael eu hailbrisio am i lawr, neu'n cael eu hamharu a'r enillion yn cael eu colli;
- cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, a'r enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiad, neu'n cael eu gwaredu, a'r enillion yn cael eu gwireddu.

Nid yw'r Gronfa ond yn cynnwys enillion cronedig ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa. Mae enillion cronedig sy'n deillio cyn y dyddiad hwnnw yn cael eu cyfuno yn y balans ar y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
(17,304)	**Balans ar 1 Ebrill**	**(19,012)**
(2,003)	Ailbrisio asedau am i fyny	(1,079)
0	Ailbrisio asedau a cholledion amhariad i lawr nas codir ar y gwarged/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau	761
0	Addasiad o’r Cyfrif Addasu Cyfalaf	0
295	Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	359
(19,012)	**Balans ar 31 Mawrth**	**(18,971)**

Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sydd rhwng y trefniadau gwahanol ar gyfer rhoi cyfrif am dreuliant asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan y darpariaethau statudol.

Debydir y Cyfrif gyda chost caffael, adeiladu neu wella gan fod dibrisiad, colled amhariad ac amorteiddiad yn cael eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda chofnodion cyson o'r Gronfa Ailbrisio i drosi ffigyrau gwerth teg yn sail cost hanesyddol). Credydir y Cyfrif gyda'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod fel arian ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella. Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi, ac enillion a gydnabuwyd ar asedau rhoddedig sydd eto i gael eu defnyddio gan yr Awdurdod.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion prisio a gronnwyd ar Eiddo, Peiriannau ac Offer cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa Ailbrisio ar gyfer dal enillion o'r fath.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
(10,935)	**Balans ar 1 Ebrill**	**(13,111)**
2,602	Taliadau am ddibrisiad ac amhariad asedau anghyfredol	2,967
56	Swm yr ased anghyfredol wedi'i ddileu wrth waredu neu	25
(156)	Addasiad sy'n ymwneud ag ailbrisio asedau	89
(295)	Addasu symiau a ddilëwyd o'r Gronfa Ailbrisio	(359)
2,207	**Swm net a ddilëwyd o gost yr asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn**	**2,722**
(918)	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a ddefnyddiwyd ar gyfer	(204)
(1,459)	Gwariant cyfalaf a godir yn erbyn y Gronfa Gyffredinol/ Cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi	(2,338)
(49)	Defnydd o grantiau i ariannu cyfalaf o'r cyfrif grantiau cyfalaf nas defnyddiwyd	0
(1,957)	Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf a godwyd yn erbyn y Gronfa Gyffredinol	(2,138)
(4,383)	**Ariannu Cyfalaf a Ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn**	**(4,680)**
(13,111)	**Balans ar 31 Mawrth**	**(15,069)**

Cronfa Pensiynau

Mae'r gronfa pensiynau yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n digwydd oherwydd y trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifyddu buddion ôl-gyflogi a buddion ariannu yn unol â'r darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn rhoi cyfrif am fuddion ôl-gyflogi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan fod y buddion yn cael eu hennill gan weithwyr sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddaru'r ymrwymiadau a gydnabyddir i adlfewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillion buddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuir i gwrdd â'r costau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw fuddion a enillir gael eu hariannu gan fod yr awdurdod yn gwneud cyfraniadau cyflogwr i'r cronfeydd pensiwn neu yn y pen draw yn talu unrhyw bensiynau y mae'n gyfrifol amdanynt yn uniongyrchol. Felly mae'r balans debyd ar y gronfa pensiynau yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan weithwyr blaenorol a chyfredol a'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi eu neilltuo ar eu cyfer. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd cyllid wedi'i neilltuo erbyn adeg talu'r buddion.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
231,610	**Balans Agoriadol ar 1 Ebrill**	**208,143**

(26,136)	Ailfesur yr ymrwymiad budd diffiniedig net	22,564
13,697	Gwrthdroi eitemau yn berthnasol i fuddion ymddeoliad wedi'u debydu i'r Darpariaeth Gwasanaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	14,040
(11,028)	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn	(12,123)
(23,467)	**Symudiad ar y Gronfa Pensiynau**	**24,481**
208,143	**Balans ar 31 Mawrth**	**232,624**

Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn digwydd ar falans y Gronfa Cyffredinol o ganlyniad i absenoldebau digolledol a enillwyd ond chymerwyd yn y flwyddyn e.e hawl i wyliau blynyddol wedi ei gario drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn mynnu bod yr effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn cael ei niwtraleiddio trwy drosglwyddo i mewn neu allan o'r Cyfrif.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
386	**Balans ar 1 Ebrill**	**402**
(386)	Setlo neu ganslo croniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	(402)
402	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	303
402	**Balans ar 31 Mawrth**	**303**

19 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU GWEITHREDU

2024/25 £'000		2025/26 £'000
(984)	**(Gwarged)/Diffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau**	**(686)**
	Addasiadau i (warged)/diffyg net ar gyfer symudiadau anariannol	
49	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Stoc	150
1,205	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Dyledwyr	(533)
(428)	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Credydwyr	(2,754)
0	(Cynnydd)/Gostyngiad mewn Rhwymedigaethau Les	(81)
(2,602)	Cost Dibrisio	(2,967)
0	Cyfraniadau a Dderbyniwyd/Derbyniadau Cyfalaf	24
(2,608)	Addasiadau Pensiwn IAS 19	(1,295)
0	Codi am Amhariad/Ailbrisio Asedau	(89)
(56)	Swm cario Asedau Anghyfredol wedi'u gwerthu neu eu	(25)
(159)	Cyfraniad (i)/o Wahanol Ddarpariaethau	53
0	Eitemau anariannol eraill sydd wedi eu costio i'r gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau	(204)
(16)	Cronfa wrth gefn Absenoldebau Cronedig	99
(4,615)	**Is-gyfanswm**	**(7,622)**
	Addasiadau am eitemau sydd yn y (Gwarged) neu'r Diffyg net ar Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi ac Ariannu	
(619)	Llog a dalwyd	(653)

182	Llog a gafwyd	224
(437)	**Is-gyfanswm**	**(429)**
(6,036)	**Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredol**	**(8,737)**

20 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

2024/25 £'000		2025/26 £'000
6,534	Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	5,411
0	Wedi'i leihau gan ychwanegiadau asedau les	(403)
56	Enillion o werthu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	2
918	Derbyniadau eraill o weithgareddau buddsoddi	204
7,508	**Llifau arian net o weithgareddau buddsoddi**	**5,214**

21 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU ARIANNU

2024/25 £'000		2025/26 £'000
(5,000)	Derbyniadau arian parod o fenthyca tymor byr a thymor hir	(7,500)
3,714	Ad-dalu benthyca tymor byr a thymor hir	10,817
(173)	Taliadau arian parod ar gyfer lleihau'r rhwymedigaethau sy'n disgwyl sylw mewn perthynas â lesoedd	(324)
437	Taliadau eraill am weithgareddau ariannu	429
(1,022)	**Llif arian net o weithgareddau ariannu**	**3,422**

22 LWFANSAU AELODAU

Talodd yr Awdurdod y symiau canlynol i aelodau'r Awdurdod yn ystod y flwyddyn:

2024/25 £'000		2025/26 £'000
90,515	Lwfansau Aelodau Etholedig	90,875
1,560	Treuliau Aelodau Etholedig	1,203
1,142	Costau Aelodau Cyfetholedig	1,376
93,217	**Cyfanswm**	**93,454**

Mae Aelodau Etholedig yr Awdurdod Tân ac Achub yn gymwys i dderbyn lwfansau fel cydnabyddiaeth o'u rolau a'u cyfrifoldebau. Mae'r lwfansau hyn yn cynnwys cyflog sylfaenol sy'n daladwy i bob aelod, ac, lle bo'n berthnasol, cyflogau uwch i'r rhai sy'n ymgymryd â dyletswyddau ychwanegol megis Cadeirydd neu Is-gadeirydd yr Awdurdod neu ei bwyllgorau.

Yn ogystal â lwfansau, gall Aelodau Etholedig hawlio ad-daliad am dreuliau a gafwyd wrth gyflawni eu dyletswyddau swyddogol. Fel arfer, mae'r treuliau hyn yn cynnwys costau teithio a chynhaliaeth sy'n gysylltiedig ag ymweld â chyfarfodydd yr Awdurdod, sesiynau hyfforddi, a chyfarfodydd cymeradwy eraill.

Nid yw Aelodau Cyd-ethol, sydd wedi'u penodi i ddarparu mewnbwn annibynnol neu arbenigedd arbenigol—megis y rhai sy'n gwasanaethu ar y Pwyllgor Safonau—yn derbyn lwfans. Yn lle hynny, maent yn gymwys i dderbyn taliadau fel cydnabyddiaeth o'u cyfranogiad mewn cyfarfodydd swyddogol a gweithgareddau cysylltiedig.

23 TALIADAU SWYDDOGION

Mae'r taliadau a delir i uwch weithwyr yr Awdurdod wedi'i nodi yn y tabl canlynol. Enwir Uwch Swyddogion y mae eu cyflog yn £150,000 neu fwy.

Teitl Swydd	Blwyddyn	Cyflog (gan gynnwys Ffioedd a Lwfansau) £	Cyfraniadau Pensiwn £	Cyfanswm y Taliadau £
Prif Swyddog Tân: Dawn Docx	**2025/26**	**162,057**	**29,656**	**191,713**
	2024/25	156,392	28,620	185,012
Dirprwy Brif Swyddog Tân (Yn wag ers Ebrill 2025)	**2025/26**	**12,366**	**3,387**	**15,753**
	2024/25	125,114	38,785	163,899
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	**2025/26**	**122,020**	**22,330**	**144,350**
	2024/25	117,294	21,465	138,759
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol*	**2025/26**	**120,655**	**35,263**	**155,918**
	2024/25	101,921	25,901	127,822
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (penodwyd ym mis Ionawr 2025)**	**2025/26**	**116,535**	**33,964**	**150,499**
	2024/25	28,926	7,431	36,357
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (secondiad Mawrth 2024)***	**2025/26**	**26,444**	**8,198**	**34,642**
	2024/25	47,314	13,938	61,252
Trysorydd - Swyddog Adran 151 (15 diwrnod y flwyddyn)	**2025/26**	**8,510**	**1,557**	**10,067**
	2024/25	8,340	1,526	9,866

* Daeth contract tymor penodol Prif Swyddog Tân Cynorthwyol i ben yn Rhagfyr 2024. Ailbenodwyd y deiliad swydd dros dro ym mis Chwefror 2025 ac fe sicrhaodd y swydd yn barhaol ym mis Gorffennaf 2025.

**Penodwyd deiliad y swydd dros dro ym mis Ionawr 2025, ac fe'i penodwyd yn barhaol wedyn ym mis Gorffennaf 2025.

*** Prif Swyddog Tân Cynorthwyol ar secondiad dros dro i Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru fel Prif Swyddog Tân, dychwelodd i GTAGC o 13 Tachwedd 2024 ac yna gadawodd y sefydliad ym mis Mehefin 2025. Talwyd ac adroddwyd costau cyflog y secondiad, sef £107,708, a chostau pensiwn o £22,423, gan Wasanaeth Tân ac Achub De Cymru.

Mae'r Swyddog. Monitro yn cael ei ddarparu gan Gyngor Sir y Fflint fel rhan o Gytundeb Lefel Gwasanaeth felly ni ddangosir unrhyw gostau unigolyn yn y tabl uchod. Ceir rhagor o wybodaeth ar gostau'r Swyddog Monitro yn Nodyn 27 - Partion Cysylltiedig.

Talwyd y symiau canlynol i gyflogeion eraill yr awdurdod a oedd yn cael cydnabyddiaeth o fwy na £60,000 ar gyfer y flwyddyn (heb gynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr):

Band Taliad	Nifer y Gweithwyr Cyflogedig	
	2024/25	2025/26
£60,000 - £64,999	22	8
£65,000 - £69,999	6	17
£70,000 - £74,999	4	4
£75,000 - £79,999	2	4
£80,000 - £84,999	0	0
£85,000 - £89,999	2	1
£90,000 - £94,999	2	1
£95,000 - £99,999	0	3

Mae'r tabl canlynol yn rhoi'r gymhareb rhwng tâl y Prif Swyddog Tân a thál canolrifol staff y Gwasanaeth Tân ac Achub:

2024/25		2025/26
£156,392	Prif Swyddog Tân	£162,057
£37,675	Canolrif	£38,881
4.15	Cymhareb	4.17

Mae’r data yn y tabl uchod yn cynnwys cyfanswm y cyflog a dalwyd (ac eithrio cyfraniadau pensiwn). Mae staff a gyflogir o dan gontractau’r System Dyletswydd ar alwad (RDS) wedi’u cynnwys yn y cyfrifiad ar sail eu pwynt Graddfa Cyflawn Amser (FTE), yn hytrach na’u henillion gwirioneddol.

Mae nifer y pecynnau gadael gyda chyfanswm y gost fesul band wedi’u nodi yn y tabl isod. Nid oedd unrhyw ddiswyddiadau gorfodol na gwirfoddol yn 2024/25 nac yn 2025/26, ac felly ni chafwyd unrhyw gostau diswyddiad nac unrhyw iawndal arall am golli swydd.

Mae’r holl becynnau gadael a ddatgelwyd yn ymwneud â therfyniadau a gychwynnwyd gan y cyflogwr, yn deillio o gyfnodau prawf aflwyddiannus neu derfyniadau cyflogaeth, gyda’r costau’n cynnwys tâl yn lle rhybudd (PILON) yn unig.

Band Cost Pecyn Gadael	Cyfanswm Nifer y Pecynnau Gadael		Cyfanswm Cost y Pecynnau Gadael	
	2024/25	2025/26	2024/25	2025/26
£0 - £19,999	2	2	£3,100	£3,152
Cyfanswm	**2**	**2**	**£3,100**	**£3,152**

24 COSTAU ARCHWILIO ALLANOL

Ffioedd sy'n daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru mewn perthynas â gwasanaethau archwilio allanol a gynhelir gan yr archwilydd penodedig:

2024/25 £'000		2025/26 £'000
60	Gwaith Archwilio Ariannol	63
17	Gwaith Archwilio Perfformiad	18
77	**Cyfanswm**	**81**

25 GRANTIAU

2024/25 £'000		2025/26 £'000
	Credydwyd i Gwasanaethau	
250	Offer Diogelwch yn y Cartref	240
304	Cydnerthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	112
145	Ymgysylltu â Phobl Ifanc ac Ieuenctid	141
72	Operation Ugain	80
2	Windrush Cymru	0
0	Mentrau Gwella Diwylliant Llywodraeth Cymru	38
209	Pwysau Cyflog y Gwasanaeth Tân ac Achub	51
982	**Cyfanswm**	**662**
	Credydwyd i drethiant ac incwm a gwariant amhenodol	
377	Radios	0
115	Cerbydau Trydan	57
131	Pwyntiau Gwefru Cerbydau Trydan	89
295	Grant gwres carbon isel y sector cyhoeddus	58
918	**Cyfanswm**	**204**

26 GWASANAETHAU ASIANTAETH

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru wrth weinyddu dau gynllun grant ar gyfer yr holl Wasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru. Mae'r grantiau cymeradwy yn cael eu talu i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru sydd wedyn yn gyfrifol am ddosbarthu'r grantiau i Wasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru.

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel asiant ar gyfer y Fforwm Cadernid Lleol. Mae hon yn bartneriaeth amlasiantaeth sy'n cynnwys cynrychiolwyr o wasanaethau cyhoeddus lleol, gan gynnwys y gwasanaethau brys, awdurdodau lleol, y GIG, Asiantaeth yr Amgylchedd ac eraill. Mae cyfraniadau gan y cyrff cyhoeddus amrywiol yn cael eu talu i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Defnyddir y cyllid hwn i dalu am wariant y Fforwm. Ar 31 Mawrth 2026, roedd gan yr Awdurdod gyllid o £2k yn ymwneud â'r Fforwm.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
3,117	Cydnerthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	2,827
227	Ymgysylltu â Phlant ac Ieuenctid	240
110	Fforwm Cydnerthedd Lleol	152
3,454	**Cyfanswm**	**3,219**

27 PARTION CYSYLLTIEDIG

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu trafodion o bwys gyda phartion cysylltiedig – cyrff neu unigolion a allai reoli neu ddylanwadu ar yr Awdurdod neu gael eu rheoli neu eu dylanwadu gan yr Awdurdod. Mae datgelu'r trafodion hyn yn galluogi'r darllenwyr i asesu i ba raddau y gallai'r Awdurdod fod wedi cael ei gyfyngu yn ei allu i weithredu'n annibynnol neu fod wedi sicrhau'r gallu i gyfyngu ar allu parti arall i fargeinio'n rhwydd â'r awdurdod.

Llywodraeth Cymru

Mae gan Lywodraeth Cymru gryn ddylanwad dros weithrediad cyffredinol yr Awdurdod – mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae'r awdurdod yn gweithredu o'i fewn. Mae'n darparu'r rhan fwyaf o'i gyllid ar ffurf grantiau (caiff y Grant Cynnal Refeniw ei dalu i awdurdodau cyfansoddol) ac mae'n rhagnodi telerau llawer o'r trafodion sydd gan yr awdurdod â phartion eraill. Yn Nodyn 25, dangosir y derbyniadau grant a geir yn uniongyrchol, ac yn Nodyn 10 dangosir cyfraniadau'r awdurdodau cyfansoddol.

Aelodau

Mae gan aelodau'r awdurdod reolaeth uniongyrchol dros bolisiau ariannol a gweithredol yr awdurdod. Yn Nodyn 22 gwelir cyfanswm lwfansau'r aelodau a dalwyd yn 2025/26.

Mae pob Aelod yn cwblhau datganiad o fuddiant gyda ffurflen berthnasol i bartïon cysylltiedig. Ni wnaeth unrhyw Aelod o'r Awdurdod, nac unrhyw un o'u perthnasau agos, fynd i unrhyw drafodiad perthnasol y gellir ei ddatgan yn 2024/25 neu 2025/26.

Mae rhestr o fuddiannau Aelodau Etholedig yn cael ei chadw gan y Swyddog Monitro ac mae ar gael i'w gweld ar y wefan - https://www.tangogleddcymru.llyw.cymru/

Uwch Swyddogion

Roedd yr Uwch Swyddogion wedi cwblhau datganiad buddiannau gyda phartion cysylltiol am y flwyddyn 2025/26. Yn Nodyn 23, dangosir cydnabyddiaeth ariannol yr Uwch Swyddogion.

Roedd un o'r Prif Swyddogion Tân Cynorthwyol wedi datgan buddiant fel un o ymddiriedolwyr Pentre Peryglon. Mae'r elusen annibynnol yn rhedeg canolfan gweithgareddau addysg sydd wedi'i lleoli yng Ngogledd Cymru. Roedd taliadau gwerth £4,800 wedi cael eu gwneud i Bentre Peryglon yn 2025/26, gyda £7,700 yn ddyledus ar diwedd y flwyddyn ariannol (talwyd 08/04/26) fel rhan o gyllid grant Llywodraeth Cymru (2024/25: £13,300). Hefyd, darperir cyllid ar gyfer cost gweinyddwr, sy'n werth £37,514 (2024/25: £34,826).

Roedd y Trysorydd hefyd wedi'i gontractio fel Cadeirydd Annibynnol y Bwrdd ar gyfer Cronfa Bensiwn Powys, ac fel Cyfarwyddwr Anweithredol ar Fwrdd Adra, cymdeithas dai.

Nid oedd yr Awdurdod wedi derbyn unrhyw incwm yn ystod 2025/26 (2024/25: dim).

Cyrff Cyhoeddus Eraill

Mae Cyngor Sir y Fflint yn darparu rôl Swyddog Monitro. Delir y swydd hon gan y Prif Swyddog (Llywodraethu)/Swyddog Monitro ac roedd taliadau yn £20k (2024/25: £20k).

Mae Archwiliad Mewnol Merswy yn darparu gwasanaethau archwilio mewnol, gyda thaliadau yn cyfateb i £23k. Ar 31 Mawrth 2026 nid oedd dim yn weddill heb ei dalu.

Mae Cyngor Sir Caerfyrddin, sy'n gweithredu ar ran Cronfa Bensiwn Dyfed, yn rheoli'r taliadau a wneir i ddiffoddwyr tân sy'n bensiynwyr ar ran yr Awdurdod. Maent hefyd yn gyfrifol am reoli cofnodion pensiynwyr presennol ac aelodau gweithredol y cynllun. Roedd y trafodion yn y flwyddyn yn £120k (2024/25: £113k). Ar 31 Mawrth 2026, nid oedd unrhyw daliadau'n

Trwy gytundeb secondiad, mae Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru yn darparu Arweinydd Pensiwn Diffoddwyr Tân, ac yn ystod y flwyddyn talwyd £18k (2024/25: £18k) am hyn, gyda £4k yn weddill heb ei dalu ar ddiwedd y flwyddyn.

Mae trefniadau ar y cyd gyda Chomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru yn ogystal ag ystafell reoli a rennir. Cyfanswm cyfraniad yr Awdurdod tuag at reoli cyfleusterau oedd £291k (2024/25: £234k) gyda £146kk yn weddill heb ei dalu ar ddiwedd y flwyddyn.

28 GWARIANT CYFALAF AC ARIANNU CYFALAF

Dangosir cyfanswm y gwariant cyfalaf yr aed iddo yn ystod y flwyddyn yn y tabl isod, (gan gynnwys gwerth asedau a gaffaelwyd dan brydlesi ariannu a chytundebau PFI), ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Lle y bwriedir ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol drwy daliadau a godir ar refeniw wrth i asedau gael eu defnyddio gan yr awdurdod, mae'r gwariant yn arwain at gynnydd yn y gofyniad ariannu cyfalaf, sef mesur o'r gwariant cyfalaf yr aed iddo'n hanesyddol gan yr awdurdod sydd eto i'w ariannu.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
27,950	Gofyniad Ariannu Cyfalaf Agoriadol	31,022
921	Cydnabyddiaeth o IFRS16	0
28,871	**Balans agoriadol wedi'i haddasu ar gyfer IFRS 16**	**31,022**
	Buddsoddiad Cyfalaf	
6,534	Eiddo, Peiriannau ac Offer	5,411
	Ffynonellau Cyllid	
(967)	Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth	(204)
(1,957)	Symiau wedi'u neilltuo o refeniw (MRP)	(2,138)
(1,459)	Cyfraniadau Refeniw Uniongyrchol	(2,338)
31,022	**Gofyniad Ariannu Cyfalaf Terfynol**	**31,753**
3,072	Cynnydd)/gostyngiad yn yr angen gwaelodol i fenthyca (heb gymorth ariannol gan y llywodraeth)	731
3,072	**Cynnydd / (gostyngiad) mewn Gofyniad Ariannu Cyfalaf**	**731**

29 PRYDLESI

Awdurdod fel tenant – Asedau Hawl i Ddefnyddio

Mae prydlesi'n cael eu cydnabod fel asedau hawl i ddefnyddio gyda'r atebolrwydd cyfatebol ar y dyddiad y mae'r ased wedi'i brydlesu ar gael i'w ddefnyddio (neu ar ddyddiad trosglwyddo IFRS 16, os yn hwyrach). Mae'r prydlesi fel arfer ar gyfer cyfnodau sefydlog dros flwyddyn, ond gallant gynnwys opsiynau estyn.

Ar gyfer trefniadau a gyfrifwyd yn flaenorol fel prydlesi gweithredu, mae ased hawl i ddefnyddio ac atebolrwydd prydles bellach ar y fantolen ar 1 Ebrill 2024.

Fel y caniateir gan y Cod, mae'r awdurdod yn eithrio prydlesi ar gyfer eitemau o werth isel sy'n costio llai na £10,000, a phrydlesi gyda thymor llai na 12 mis. Mae'r Awdurdod yn cydnabod y taliadau sy'n gysylltiedig â'r prydlesi hyn fel treuliau dros gyfnod y brydles.

Mae'r awdurdod wedi caffael cerbydau ac offer drwy fynd i mewn i gontractau prydlesi gyda thymor nodweddiadol o bedair blynedd. Yn ogystal, mae'r awdurdod yn prydlesu tri adeilad gyda thymor prydles nodweddiadol o bum mlynedd.

Mae'r tabl yn dangos y newid yn yr asedau hawl i ddefnyddio a gedwir o dan brydlesi gan yr

	Tir ac Adeiladau £'000	Cerbydau ac Offer £'000	Cyfanswm £'000
Balans ar 1 Ebrill 2024	485	173	658
Ychwanegiadau	0	403	403
Ailbrisio	(2)	12	10
Dibrisiant ac amorteiddiad	(110)	(100)	(210)
Gwarediadau	0	(31)	(31)
Balans ar 31 Mawrth 2025	**373**	**457**	**830**

Mae'r awdurdod wedi ysgwyddo'r treuliau a'r llif arian canlynol mewn perthynas â lesau:

	Tir ac Adeiladau £'000	Cerbydau ac Offer £'000	Cyfanswm £'000
Datganiad incwm a gwariant cynhwysfawr			
Treuliau llog ar rwymedigaethau les	24	3	27
Treuliau sy'n ymwneud â lesau tymor byr	0	2	2
Treuliau sy'n ymwneud â lesau eithriedig o eitemau gwerth isel	0	13	13
Taliadau les amrywiol nad ydynt wedi'u cynnwys wrth fesur rhwymedigaethau les	161	28	189
Datganiad llif arian			
Taliadau lleiaf les	117	207	324

Defnyddiodd yr Awdurdod gyfradd fenthyca ychwanegol y tenant (cyfradd blwydd-dal PWLB) sy'n benodol i gyfnod a dyddiad cychwyn y brydles i ostwng gwerth cerbydau wedi'u prydlesu, a'r gyfradd ymhlyg yn y brydles i ostwng gwerth eiddo wedi'u prydlesu.

Mae'r atebolrwydd prydlesol i'w setlo dros y bandiau amser canlynol (wedi'u mesur ar sail y symiau heb eu disgowntio o'r taliadau arian parod disgwyliedig).

31 Mawrth 2025 £'000		31 Mawrth 2026 £'000
173	Dim hwyrach na blwyddyn	209
425	Hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	505
0	Hwyrach na 5 mlynedd	0
598	**Cyfanswm yr atebolrwydd heb ei ostwng**	**714**

30 CYNLLUNIAU PENSIWN BUDDION DIFFINIEDIG

Cymryd rhan mewn Cynlluniau Pensiwn

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei cyflogion, mae'r Awdurdod yn gwneud cyfraniadau tuag at gost buddion ôl-gyflogaeth. Er na fydd y buddion hyn yn daladwy nes bod gweithwyr cyflogedig yn ymddeol, mae gan yr Awdurdod ymrwymiad i wneud y taliadau (ar gyfer y buddion hynny) a'u datgelu ar yr adeg y mae gweithwyr cyflogedig yn ennill eu hawl iddynt yn y dyfodol.

Mae Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLlL) yn cael ei weithredu o dan fframwaith reoleiddio'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Mae'r CPLlL yn gynllun a ariennir â buddion wedi'u diffinio y mae'r Awdurdod yn aelod cyflogwr ohono o gronfa Bensiwn Clwyd. Cronfa Bensiwn Clwyd, Cyngor Sir y Fflint sy'n gyfrifol am lywodraethu'r cynllun hwn yn ei rinwedd fel Rheolwr y Cynllun a'r Awdurdod Gweinyddol.

Mae'r polisi yn cael ei bennu yn unol â Rheoliadau'r Gronfa Bensiynau ac yn cael ei oruchwylio gan y Pwyllgor Pensiwn, gan gynnwys penodi'r rheolwyr buddsoddi. Prif risgiau'r cynllun i'r awdurdod yw'r rhagdybiaethau ynghylch hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (h.y. tynnu allan o'r cynllun ar raddfa fawr), newidiadau i chwyddiant, arenillion bond a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti a ddelir gan y cynllun.

Mae'r rhain yn cael eu lliniaru i ryw raddau gan y gofynion statudol ar gyfer ailbrisio actiwaraidd yn rheolaidd ac ar gyfer gosod cyfraddau cyfraniadau cyflogwr a gweithwyr. Mae cyfraniadau'r cyflogwr yn cael eu codi ar gost gwasanaethau yn seiliedig ar enillion cyflogai yn y cyfnod yn hytrach na phan delir y buddion fel pensiynau yn y pen draw.

Mae'r hyn a godir ar yr ardoll yn adlewyrchu'r taliadau pensiwn gwirioneddol a wnaed yn ystod y flwyddyn yn unig. Fodd bynnag, i ddangos cost lawn buddion ymddeol, mae'r rhain yn cael eu cofnodi yn gyntaf yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ac yna eu gwrthdroi allan o'r Gronfa Gyffredinol trwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r cofnodion canlynol yn adlewyrchu'r addasiadau hyn.

Mae unrhyw fuddion yn ôl disgresiwn neu gostau ychwanegol sy'n gysylltiedig ag ymddeoliadau ar sail salwch yn gost heb ei ariannu ac yn cael eu codi ar wahân ar yr Awdurdod. I'r graddau y mae costau o'r fath yn hysbys, maent yn cael eu cynnwys yn y broses o bennu'r gyllideb ac mae'r Awdurdod yn cadw cronfa wrth gefn i fynd i'r afael ag unrhyw gostau heb eu cynllunio ac i lyfnhau effaith newidiadau ar gyfraddau cyfraniadau'r cyflogwr.

Mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (FFPS) yn gynllun heb ei ariannu â buddion wedi'u diffinio, sy'n golygu na ddelir buddsoddiadau i ariannu'r ymrwymiadau. Mae cyfraniadau, ar gyfradd a bennir gan Lywodraeth Cymru, a wneir gan y cyflogwr a'r cyflogeion ar enillion pensiynadwy yn cael eu cadw mewn cyfrif cronfa bensiwn. Mae buddion a delir i ymddeoledigion hefyd yn cael eu codi ar y cyfrif gydag unrhyw ddiffyg arian parod yn cael ei dderbyn gan Lywodraeth Cymru neu ei dalu iddi.

Mae'r wybodaeth sy'n dilyn wedi'i thynnu o'r adroddiadau datgelu a ddarparwyd gan Mercer (ar ran cynllun pensiwn CPLIL) ac Adran Actiwari'r Llywodraeth (AALI) (ar gyfer Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (FFPS)). Mae'r manylion mwyaf perthnasol sy'n effeithio ar y cronfeydd Pensiwn isod:

Cyfartalu a Mynegeio Isafswm Pensiwn Gwaranatedig

Yn ddiweddar, mae'r Llywodraeth wedi cyhoeddi ymgynghoriad ar fynegeio a chyfartalu Isafswm Pensiynau Gwarantedig (GMP), a'r cynnig yw ymestyn y "datrysiad interim" i'r aelodau sy'n cyrraedd Oedran Pensiwn Gwladol ar ôl 5 Ebrill 2021. Cafodd cost gwasanaeth blaenorol ei gynnwys yn natgeliadau 2019/20 ar gyfer ymestyn y cyfartalu i bawb sy'n ymddeol yn y dyfodol.

Roedd dyfarniad llys pellach hefyd ar 20 Tachwedd 2020 ynghylch cyfartalu'r Cyfanswm Pensiwn Gwarantedig (GMP). Dyfarnodd y llys fod rhaid i ymddiriedolwyr cynlluniau ailedrych ar gyn-Werthoedd Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian Parod (CETV) er mwyn sicrhau bod GMP yn cael ei gyfartalu. Gallai hyn arwain at daliadau atodol ychwanegol pan fo cyfartalu GMP yn golygu nad yw aelodau wedi derbyn eu holl hawl. Ar gyfer cynlluniau pensiwn gwasanaethau cyhoeddus, disgwylir y bydd y dyfarniad hwn yn cael ei weithredu ar draws cynlluniau, a bydd angen mewnbwn cyfreithiol.

Efallai y bydd hyn yn gofyn am ailedrych ar achosion CETV yn y gorffennol ar gyfer aelodau ag oedran Pensiwn y Wladwriaeth ar ôl 5 Ebrill 2016 ac a gymerodd CETV o'r cynllun cyn i CETV gael ei gyfartalu. Nid yw cwmpas unrhyw gostau wedi'i bennu eto. Nid yw data am CETV hanesyddol ar gael i amcangyfrif yr effaith bosibl. Disgwylir y bydd hwn yn godiad cymharol fach ar gyfer is-set gymharol fach o aelodau (h.y. y rhai a gymerodd CETV ac sydd o fewn y cwmpas ar gyfer ychwanegiad atodol).

Dyfarniad McCloud

Yn dilyn achos Llys Apêl, cafwyd dyfarniad McCloud yn Rhagfyr 2018, a oedd yn dod i'r casgliad bod yr amddiffyniadau trosiannol a gyflwynwyd yn 2015 yn gwahaniaethu ar sail oedran. Yn dilyn hyn cyhoeddodd Llywodraeth y DU gynlluniau i fynd i'r afael â'r gwahaniaethu ar draws cynlluniau pensiwn sector cyhoeddus y DU yn cynnwys Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân.

Mae costau gwasanaeth blaenorol wedi'u hamcangyfrif er mwyn ystyried effaith dyfarniad McCloud ac maent wedi'u cynnwys yn y Gronfa Bensiwn ers 2018/19. Mae'r amcangyfrifon hyn wedi'u diweddaru i adlewyrchu'r rhwymedi a amlinellwyd gan Lywodraeth y DU a'r newidiadau gofynnol i Reoliadau Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân a osodwyd gan Weinidogion Cymru a ddaeth i rym ar 1 Hydref 2023.

Rheoliadau Pensiynau'r Diffoddwyr Tân (Gwasanaeth y Gellir ei Unioni) (Cymru) 2023 a osodwyd ac a ddaeth i rym ar 1 Hydref 2023, gyda'r nod o alluogi Rheolwyr Cynlluniau i weithredu'r newidiadau angenrheidiol i roi'r unioni ar waith. Rhaid cwblhau'r newidiadau hyn o fewn cyfnod o 18 mis. Oherwydd cymhlethdod a nifer y cyfrifiadau, ni lwyddodd y Gwasanaeth i gyrraedd y dyddiad cau o 31 Mawrth 2025 yn llawn.

O ganlyniad i'r methiant i gydymffurfio â gofynion statudol Adran 29 o Ddeddf PensIynau Gwasanaeth Cyhoeddus a'r Ombwdsmon 2022 (PSPJOA 2022), rhoddwyd gwybod am y mater i'r Rheoleiddiwr Pensiynau (TPR).

Yn ystod 2025/26, parhaodd y Gwasanaeth i weithredu'r newidiadau hyn, ac mae'r ymarfer hwn wedi'i gwblhau'n sylweddol ar gyfer yr aelodau a aseswyd fel rhai sydd wedi'u heffeithio'n andwyol. Cafodd yr effaith ariannol amcangyfrifedig ei chynnwys yn ailbrisio 2020, ac mae gwaith yn parhau i fynd i'r afael yn llawn â phob achos gweddilliol.

O'Brien

Yn dilyn proses gyfreithiol hir, cyhoeddwyd y dyfarniad yn achos O'Brien vs Y Weinyddiaeth Gyfiawnder yn ystod 2019. Canfu hwn fod y penderfyniad i gyfyngu ar y cyfnod pan allai gweithiwr rhan-amser ymuno â'r cynllun pensiwn yn un gwallus ac y dylai gweithwyr cymwys gael ymuno â'r cynllun perthnasol o ddechrau eu contractau.

Mae gan y dyfarniad hwn oblygiadau cenedlaethol i staff sy'n cael eu cyflogi fel diffoddwyr tân ar alwad ac y dechreuodd eu contract cyflogaeth cyn 1 Gorffennaf 2000 neu'r rhai nad ydynt eto wedi cael y cyfle llawn i brynu gwasanaeth blaenorol yr oedd ganddynt hawl iddo.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gwneud diwygiadau i Gynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân 2007 (Diwygiedig) i ddarparu mecanwaith ar gyfer mynd i'r afael â'r mater hwn. Cafodd Gorchymyn Cynlluniau Pensiwn a Chynllun Digolledu'r Diffoddwyr Tân (Diwygio) (Cymru) 2024, ei wneud a'i osod ym mis Ionawr a daeth i rym ar 1 Chwefror 2024. Bydd pob person cymwys yn cael cyfle i brynu hawliau pensiwn yn ôl o fewn yr amserlenni a nodir yn y gorchymyn.

Ni ellir cyfrifo'n llawn effaith ariannol lawn y rheoliadau wedi'u diweddaru er bod amcangyfrif wedi'i gynnwys ym mhrisiad 2020 rhwymedigaethau cynllun pensiwn yr Awdurdod a gynhaliwyd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD).

Mae'r tablau isod yn darparu manylion pellach ynghylch y cronfeydd pensiwn:

LGPS 2024/25 £'000	FFPS 2024/25 £'000	Trosglwyddiadau'r Gronfa Gyffredinol	LGPS 2025/26 £'000	FFPS 2025/26 £'000
		Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
		Cost Gwasanaethau		
1,033	1,870	Cost cyfredol y gwasanaeth	704	1,010
0	0	Cost blaenorol y gwasanaeth	0	0
51	0	Costau Gweinyddu	54	0
		Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi		
(16)	10,810	Gwariant Llog Net	(18)	11,490
0	0	Trosglwyddiadau allan o'r cynllun	0	0
0	(10)	Trosglwyddiadau i mewn i'r cynllun	0	800
0	0	Cwtogiadau	0	0
1,068	**12,670**	**Cyfanswm y Buddion Ôl-gyflogaeth a Godir ar Ddarparu Gwasanaethau**	**740**	**13,300**
		Buddion Ôl-gyflogaeth Eraill a Godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
		RAilfesur y budd/rhwymedigaeth net diffiniedig yn cynnwys:		
1,894	0	Adenillion ar Asedau'r Cynllun (ac eithrio llog)	706	0
(51)	(530)	(Enillion) / Colledion Actwaraidd yn dellio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Demograffig	325	0
(6,176)	(25,240)	(Enillion) / Colledion Actwaraidd yn dellio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Ariannol	(4)	(7,320)
0	(60)	(Enillion) / Colledion Actiwaraidd - profiad	0	29,930
(4,333)	**(25,830)**	**Cyfanswm y Buddion Ôl-gyflogaeth a Godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr**	**1,027**	**22,610**
		Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd		
(1,068)	(12,670)	Gwrthdroi costau net a wnaed i'r gwarged neu diffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau Buddion Ôl-gyflogaeth yn unol â'r Cod	(740)	(13,300)
		Symiau Gwirioneddol a godir ar y Gronfa Gyffredinol ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn		
0	10,370	Buddion Ymddeol sy'n daladwy i Bensiynwyr	0	11,430
658	0	Cyfraniadau'r Cyflogwr sy'n daladwy i'r cynllun	693	0

Mae'r swm a gynhwyswyd yn y Fantolen sy'n codi o rwymedigaeth yr Awdurdod mewn perthynas â'r cynlluniau buddion diffiniedig fel a ganlyn:

LGPS 2024/25 £'000	FFPF 2024/25 £'000	Asedau a Rhwymedigaethau Pensiynau a Gydnabuwyd yn y Fantolen	LGPS 2025/26 £'000	FFPS 2025/26 £'000
(35,728)	(208,100)	Gwerth presennol y rhwymedigaeth buddion diffiniedig	(37,140)	(232,580)
40,950		Gwerth Teg asedau'r cynllun	41,599	
5,222	**(208,100)**	**Is-Gyfanswm**	**4,459**	**(232,580)**
(5,265)		Effaith IAS19 / IFRIC 14	(4,503)	
(43)	**(208,100)**	**Rhwymedigaeth net sy'n codi o'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig**	**(44)**	**(232,580)**

LGPS 2024/25 £'000	FFPF 2024/25 £'000	Symudiad yng Ngwerth Asedau'r Cynllun	LGPS 2025/26 £'000	FFPS 2025/26 £'000
41,630	0	Gwerth Teg Agoriadol Asedau'r Cynllun	40,950	0
2,021	0	Incwm Llog	2,387	
		Enillion / Colledion wrth Ailfesur		
(1,894)	0	Yr enillion ar asedau'r cynllun, heb gynnwys y swm a gynhwyswyd yn y draul llog net	(706)	
658	12,440	Cyfraniadau gan y cyflogwr	693	13,740
437	0	Cyfraniadau gan weithwyr cyflogedigi'r cynllun	462	
(1,851)	(12,440)	Buddion/trosglwyddiadau a Dalwyd	(2,133)	(13,740)
(51)	0	Costau Gweinyddu	(54)	
40,950	**0**	**Gwerth teg terfynol asedau'r cynllun**	**41,599**	**0**

LGPS 2024/25 £'000	FFPF 2024/25 £'000	Symudiad yng Ngwerth Teg Rhwymedigaethau'r Cynllun	LGPS 2025/26 £'000	FFPS 2025/26 £'000
(40,392)	(231,610)	Balans Agoriadol ar 1 Ebrill	(35,728)	(208,100)
(1,033)	(1,870)	Cost Cyfredol y Gwasanaeth	(704)	(1,010)
0	(10)	Trosglwyddiadau i mewn	0	(800)
(1,944)	(10,810)	Costau Llog	(2,058)	(11,490)
(437)	(2,070)	Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	(462)	(2,310)
		Enillion a Cholledion wrth Ailfesur		
51	60	Enillion / Colledion Actiwaraidd - profiad	(325)	(29,930)
6,176	530	Enillion / Colledion Actwaraidd yn dellio o newidiadau i'r rhagdybiaethau demograffig	4	0
1,851	25,240	Enillion / Colledion Actwaraidd yn dellio o newidiadau i'r rhagdybiaethau ariannol	2,133	7,320
0	12,440	Buddion/trosglwyddiadau a Dalwyd	0	13,740
0	0	Cwtogiadau	0	0
0	0	Cost Blaenorol y Gwasanaeth	0	0
(35,728)	**(208,100)**	**Balans ar 31 Mawrth**	**(37,140)**	**(232,580)**

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLIL) Asedau sy'n Cynnwys:

Dyfynedig 2024/25 £'000	Gwerth Teg Asedau'r Cynllun	Dyfynedig 2025/26 £'000
	Arian a Chyfwerth Arian	
0	Cyfrifon Arian	3,786
0	Buddsoddiadau Dros Dro	0
0	**Is-gyfanswm Arian a Chyfwerth Arian**	**3,786**
	Gwarantu Ecwiti	
6,296	Dyfynnwyd yn fyd-eang	6,697
0	Marchnadoedd sy'n dod i'r amlwg	0
6,296	**Is-gyfanswm Ecwiti**	**6,697**
	Bondiau	
5,409	Eraill Tramor	6,656
9,685	Buddsoddiad a Yrrir gan Rwymedigaethau	11,981
15,094	**Is-gyfanswm Bondiau**	**18,637**
	Eiddo	
1,550	DU	1,331
209	Tramor	0
1,759	**Is-gyfanswm Eiddo**	**1,331**
	Dewisiadau amgen	
6,298	Cronfeydd Ymddiogelu	0
3,239	Ecwiti Preifat	6,573
123	Seilwaith	3,328
4,808	Coed ac Amaethyddiaeth	83
1,380	Cronfa Twf Amrywiol	0
1,953	Credyd Preifat	1,165
17,801	**Is-gyfanswm Dewisiadau Amgen**	**11,149**
40,950	**Cyfanswm yr Asedau**	**41,600**

Mae asedau’r cynllun yn cael eu prisio gan ddefnyddio technegau gwerth teg yn seiliedig ar nodweddion pob offeryn, lle bo hynny’n bosibl gan ddefnyddio gwybodaeth sy’n seiliedig ar y farchnad.

Gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth yn Adroddiad Blynyddol Cronfa Bensiwn Clwyd, sydd ar gael ar eu gwefan - https://mss.clwydpensionfund.org.uk/home/investments-and-governance/annual-reports/

Y Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau ac Ymrwymiadau

Mae gwerth yr ymrwymiadau wedi eu seilio’n actiwaraidd gan ddefnyddio’r dull unedau rhagamcanol sy’n asesu ymrwymiadau’r cynllun yn y dyfodol gyda disgownt i’w gwerth presennol.

Mae gwerth Cynllun y Diffoddwyr Tân wedi ei wneud gan Adran Actiwaraidd y Llywodraeth.

Mae gwerth ymrwymiadau LGPS wedi ei wneud gan Mercer, sef cwmni annibynnol o actiwariaid. Dyma'r prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd yn y cyfrifiadau ac maent yn seiliedig ar brisiad llawn diweddaraf y cynllun ar 1 Ebrill 2023.

2024/25	LGPS	2025/26
	Rhagdybiaethau ynglŷn â Marwolaethau	
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr presennol:	
21.1	Dynion	21.0
23.6	Menywod	23.6
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr y dyfodol:	
22.4	Dynion	22.1
25.4	Menywod	25.2
	Rhagdybiaethau Eraill	
2.6%	Cyfradd Chwyddiant	2.9%
3.9%	Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	4.2%
2.7%	Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	3.0%
5.9%	Cyfradd Disgowntio Ymrwymiadau'r Cynllun	6.2%
2.6%	Cyfradd Ailbrisio CARE	2.9%

2024/25	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	2025/26
	Rhagdybiaethau ynglŷn â Marwolaethau	
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr presennol:	
21.3	Dynion	21.3
21.3	Menywod	21.3
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr y dyfodol:	
22.7	Dynion	22.8
22.7	Menywod	22.8
	Rhagdybiaethau Eraill	
2.7%	Cyfradd Chwyddiant	3.0%
3.5%	Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	3.7%
2.7%	Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	3.0%
5.7%	Cyfradd Disgowntio Ymrwymiadau'r Cynllun	6.1%
3.5%	Cyfradd Ailbrisio CARE	3.7%

Mae'r amcangyfrif o'r ymrwymiadau buddion diffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraidd a nodir yn y tabl uchod.

Mae'r dadansoddiadau sensitifrwydd isod yn seiliedig ar newidiadau rhesymol bosibl i ragdybiaethau ar ddiwedd y cyfnod adrodd, gyda phob un yn cael ei amrywio'n annibynnol. Er enghraifft, mae'r rhagdybiaeth ynghylch hirhoedledd yn ystyried newidiadau yn disgwyliad oes dynion a menywod. Er nad yw newidiadau unigol fel hyn yn debygol yn ymarferol, gall rhai rhagdybiaethau fod yn gysylltiedig. Mae'r amcangyfrifon yn dilyn polisïau cyfrifyddu'r cynllun—gan ddefnyddio dull credyd uned ragamcanol ar sail actiwaraidd. Nid yw'r dulliau na'r mathau o ragdybiaethau a ddefnyddiwyd wedi newid ers y cyfnod blaenorol.

Effaith Rhagdybiaethau ar yr ymrwymiad - LGPS

	Fel yr Adroddwyd	+0.5% gostyngiad y flwyddyn	+0.25% chwyddiant y flwyddyn	+0.25% twf cyflog y flwyddyn	Cynnydd o 1 flwyddyn mewn disgwyliad oes	+/-1% o newid yn enillion buddsoddi 2023/24	
						+1%	-1%
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Ymrwymiadau	37,140	34,597	38,481	37,348	37,898	37,140	37,140
Asedau	(41,599)	(41,599)	(41,599)	(41,599)	(41,599)	(42,010)	(41,188)
Diffyg (gwarged)	(4,459)	(7,002)	(3,118)	(4,251)	(3,701)	(4,870)	(4,048)
Cost a Ragamcanwyd ar gyfer y flwyddyn nesaf	699	589	759	699	718	699	699
Cost Llog Net a Ragamcanwyd ar gyfer y flwyddyn nesaf	(307)	(502)	(223)	(293)	(259)	(332)	(281)

	Fel yr Adroddwyd	Cyfradd disgownt ar rwymedigaeth-au Cynnydd o 0.5%	Cynnydd mewn cyflogau Cynnydd o 0.5%	Disgwyliad oes Cynnydd o 1 flwyddyn	Cynnydd mewn pensiynau Cynnydd o 0.5%
	£000	£000	£000	£000	£000
	Effaith	-6.50%	1%	2.50%	6.50%
Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	(232,580)	(217,462)	(234,906)	(238,395)	(247,698)

Effaith ar lif arian yr Awdurdod

Cydnabyddir cost buddion ymddeol yng nghost gwasanaethau a nodwyd pan gânt eu hennill gan weithwyr cyflogedig, yn hytrach na phan delir y buddion ar ffurf pensiynau yn y pen draw. Fodd bynnag, mae'r taliad sy’n rhaid ei godi yn erbyn yr ardoll yn seiliedig ar yr arian sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddion ôl-gyflogaeth / buddion ymddeol ei gwrthdroi o'r Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a balans y Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.

31 NATUR A MAINT Y RISGIAU SY'N DEILLIO O OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cod Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys, sy'n sicrhau bod gan yr Awdurdod fesurau ar waith i reoli risgiau ariannol. Cymeradwywyd Strategaeth Rheoli Trysorlys yr Awdurdod ar gyfer 2025/26 mewn cyfarfod ar 28 Ebrill 2025. Mae'r Strategaeth yn nodi'r Dangosyddion Darbodus (PI) ar gyfer y flwyddyn. Yn ystod y flwyddyn mae adroddiadau chwarterol yn manylu ar y cynnydd o’i gymharu â’r strategaeth ac, os oes angen, adolygiad o’r Dangosyddion Perfformiad.

Ar ddiwedd y flwyddyn, mae adroddiad terfynol yn nodi sut mae'r Awdurdod wedi perfformio yn ystod y flwyddyn. Ceir manylion ynghylch sut mae'r Awdurdod yn rheoli risgiau sy'n deillio o offerynnau ariannol yn adroddiadau'r trysorlys a gyflwynir i'r Pwyllgor Archwilio ac maent ar gael o wefan Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru - www.northwalesfire.gov.wales

Mae gweithgareddau'r awdurdod yn ei amlygu i amrywiaeth o risgiau ariannol, gan gynnwys:

Risg Credyd

Dyma'r posibilrwydd y gallai partïon eraill fethu â thalu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod.

Buddsoddiadau sy'n peri'r risg credyd uchaf ac mae'r rhain yn cael eu rheoli drwy Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, sy'n nodi'r paramedrau ar gyfer rheoli risgiau sy'n gysylltiedig ag Offerynnau Ariannol ac yn pwysleisio bod blaenoriaeth i'w rhoi i ddiogelwch a hylifedd, yn hytrach nag arenillion. Polisi'r Awdurdod ar fuddsoddiadau'r trysorlys yw rhoi arian sydd dros ben yn y tymor byr mewn cyfrifon galw mewn banciau hyd nes y bydd ei angen. Nid oes gan yr Awdurdod fuddsoddiadau tymor hir. Mae arian parod sy'n debygol o gael ei wario yn y tymor byrrach yn cael ei fuddsoddi'n ddiogel, gyda banciau dethol o ansawdd uchel, i leihau'r risg o

Risg Hylifedd

Dyma'r posibilrwydd na fydd gan yr Awdurdod ddigon o arian ar gael i fodloni ei ymrwymiadau i wneud taliadau.

Mae'r Awdurdod yn monitro ei falans arian parod i sicrhau bod arian parod ar gael yn ôl yr angen. Os bydd symudiadau annisgwyl yn digwydd, gall yr Awdurdod gael gafael yn rhwydd ar fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, ac felly nid oes unrhyw risg canfyddedig na fyddai'r Awdurdod yn gallu codi'r arian i fodloni ei ymrwymiadau dan yr offerynnau ariannol. Yn hytrach, y risg yw y bydd yr Awdurdod wedi ei rwymo i ailgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg pan fo cyfraddau llog yn anffafriol.

Bydd gan yr Awdurdod ofyniad benthyca bob amser gan nad yw'n dal arian parod neu gronfeydd wrth gefn sylweddol a dim ond mynediad cyfyngedig at gyllid grant cyfalaf. Mae proffil aeddfedrwydd benthyca presennol yr Awdurdod fel a ganlyn:

2025-26	Terfyn uchaf	Terfyn isaf	31 Mawrth 2026 £000	31 Mawrth 2026 %
O dan 12 mis	60%	0%	2,000	13%
12 mis ac o fewn 24 mis	45%	0%	1,700	11%
24 mis ac o fewn 5 mlynedd	45%	0%	1,800	11%
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	75%	0%	2,000	13%
10 mlynedd a mwy	100%	0%	8,260	52%
Cyfanswm			**15,760**	**100%**

2024-25	Terfyn uchaf	Terfyn isaf	31 Mawrth 2025 £000	31 Mawrth 2025 %
O dan 12 mis	60%	0%	9,300	49%
12 mis ac o fewn 24 mis	45%	0%	1,500	8%
24 mis ac o fewn 5 mlynedd	45%	0%	1,200	6%
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	75%	0%	0	0%
10 mlynedd a mwy	100%	0%	7,070	37%
Cyfanswm			**19,070**	**100%**

Risg y Farchnad

Dyma'r posibilrwydd y gallai colled ariannol ddigwydd i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiadau yn y farchnad stoc.

Ar 31 Mawrth 2026, roedd gan yr Awdurdod fenthyciadau marchnad o £2m (2024/25: £5m).

Mae'r Awdurdod mewn sefyllfa agored i symudiadau mewn cyfraddau llog ar ei fenthyciadau a'i fuddsoddiadau. Mae symudiadau mewn cyfraddau llog yn cael effaith gymhleth ar yr Awdurdod, yn dibynnu sut mae cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn symud ar draws gwahanol gyfnodau offerynnau ariannol. Er enghraifft, byddai cynnydd mewn cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn cael yr effeithiau canlynol:

- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiol – bydd y gost llog a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn codi;
- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg y benthyca yn gostwng (dim effaith ar falansau refeniw);
- Buddsoddiadau ar gyfraddau amrywiol – bydd yr incwm llog a gredydir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn codi; a
- Buddsoddiadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg yr asedau yn gostwng (dim effaith ar falansau refeniw);

Nid yw benthyciadau'n cael eu cario ar eu gwerth teg ar y fantolen, felly ni fyddai enillion a cholledion nominal ar fenthyciadau cyfradd sefydlog yn effeithio ar Warged neu Ddiffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau neu Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall. Fodd bynnag, bydd newidiadau yn y llog sy'n daladwy neu a dderbynnir ar fenthyciadau a buddsoddiadau ar gyfradd amrywiol yn cael eu gosod yn y Gwarged neu Ddiffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau ac yn effeithio ar Falans y Gronfa Gyffredinol.

Mae gan yr awdurdod nifer o strategaethau ar gyfer rheoli risg cyfraddau llog. Yn ystod cyfnodau pan fo cyfraddau llog yn gostwng, a lle mae amgylchiadau economaidd yn ei gwneud yn ffafriol, bydd benthyciadau ar gyfradd sefydlog yn cael eu had-dalu'n gynnar i wneud yr Awdurdod yn llai agored i golledion.

32 RHWYMEDIGAETHAU ANNISGWYL

Hawliadau Pensiwn

Yn dilyn proses gyfreithiol hir, cyhoeddwyd y dyfarniad yn achos O'Brien vs Y Weinyddiaeth Gyfiawnder yn ystod 2019. Canfu hwn fod y penderfyniad i gyfyngu ar y cyfnod pan gallai gweithiwr rhan-amser ymuno â'r cynllun pensiwn yn un gwallus ac y dylai gweithwyr cymwys gael ymuno â'r cynllun perthnasol o ddechrau eu contractau.

Mae gan y dyfarniad hwn oblygiadau cenedlaethol i staff sy'n cael eu cyflogi fel diffoddwyr tân ar alwad ac y dechreuodd eu contract cyflogaeth cyn 6 Ebrill 2000 neu'r rhai nad ydynt eto wedi cael y cyfle llawn i brynu gwasanaeth blaenorol yr oedd ganddynt hawl iddo.

Mae Gweinidogion Cymru wedi gwneud diwygiadau i Gynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân 2007 (Diwygiedig) i ddarparu mecanwaith ar gyfer mynd i'r afael â'r mater hwn. Cafodd Gorchymyn Cynlluniau Pensiwn a Chynllun Digolledu Diffoddwyr Tân (Diwygio) (Cymru) 2024 ei wneud a'i osod ym mis Ionawr a daeth i rym ar 1 Chwefror 2024. Bydd pob person cymwys yn cael cyfle i brynu hawliau pensiwn yn ôl o fewn yr amserlenni a nodir yn y gorchymyn.

Ni ellir cyfrifo'n llawn effaith ariannol lawn y rheoliadau sydd wedi'u diweddaru er bod amcangyfrif wedi'i gynnwys ym mhrisiad 2020 o rwymedigaethau cynllun pensiwn yr Awdurdod a gynhaliwyd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD).

Materion Perthnasol Cyfreithiol

Gall yr Awdurdod wynebu her mewn perthynas ag ystod o faterion a allai fod yn destun ymgyfreitha ar unrhyw adeg. Ar ddiwedd y flwyddyn mae'r holl hawliadau hysbys yn cael eu hadolygu a'u hasesu. Os asesir bod atebolrwydd tebygol ac y gellir gwneud amcangyfrif rhesymol, rhoddir cydnabyddiaeth i ddarpariaeth ar gyfer symiau y byddai'r Awdurdod yn gorfod eu hysgwyddo. Pan fo'r tebygolrwydd o setliad yn isel neu pan na ellir amcangyfrif yr atebolrwydd yn rhesymol, ni chydnabyddir rhwymedigaeth. Fodd bynnag, mae'r posibilrwydd bod hawliadau yn codi yn y dyfodol o ganlyniad i weithredoedd yn y gorffennol sydd naill ai'n anhysbys ar ddyddiad y Fantolen neu lle mae'r canlyniad mor anrhagweladwy o ran canlyniad neu rwymedigaeth ariannol fel na ellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o'r rhwymedigaeth. Mae'r Awdurdod yn cadw cronfa wrth gefn ar gyfer materion o'r fath.

Tribiwnlys Cyflogaeth

Ar ddiwedd y flwyddyn nid oedd unrhyw faterion a oedd angen cydnabyddiaeth ariannol.

33 ASED ANNISGWYL

Ar ddiwedd y flwyddyn nid oedd unrhyw faterion a oedd angen cydnabyddiaeth.

CYFRIF CRONFA BENSIWN DIFFODDWYR TÂN

Cyfrif Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2026

Mae'r datganiad hwn yn cyflwyno sefyllfa ariannol Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, gan nodi a oes gan yr Awdurdod falans sy'n daladwy neu'n dderbyniol gan Lywodraeth Cymru er mwyn sicrhau bod y cyfrif yn gytbwys. Yn ogystal, mae'n darparu gwybodaeth am asedau net y gronfa.

2024/25 £'000		2025/26 £'000
	Cyfraniadau a Dderbynnir:	
(4,906)	Cyfraniadau arferol y cyflogwr	(5,437)
0	Tâl afiechyd y cyflogwr	0
0	Cyfraniadau ôl-ddyddiedig y cyflogwr	0
(2,067)	Cyfraniadau arferol yr aelodau	(2,309)
(100)	Cyfraniadau ôl-ddyddiedig yr aelodau	(304)
(321)	Trosglwyddiadau i mewn	(855)
(7,394)	**Cyfanswm Cyfraniadau**	**(8,905)**
	Buddion yn Daladwy:	
9,737	Taliadau Pensiwn	10,872
2,437	Gohirio Pensiynau a Chyfandaliadau buddion ymddeol	3,072
0	Taliadau Gohirio Ôl-ddyddiedig	0
	Taliadau i Ymadawyr ac ar eu rhan:	
88	Trosglwyddiadau allan	16
12,262	**Cyfanswm Buddion**	**13,960**
4,868	Diffyg am y flwyddyn cyn i grantiau a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru	5,055
(4,868)	Grant atodol a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru	(5,055)
0	**Swm Net (Taladwy)/A Dderbynnir ar Gyfer y Flwyddyn**	**0**

Net Assets Statement as at 31 March 2026

2024/25 £'000		2025/26 £'000
	Asedau cyfredol	
(655)	Swm sy'n ddyledus (gan) / i'r Gronfa Gyffredinol	(4,024)
(655)	**Cyfanswm Asedau Cyfredol**	**(4,024)**
	Ymrwymiadau Cyfredol	
655	Grant atodol yn daladwy (gan) / i Lywodraeth Cymru	4,024
655	**Cyfanswm Ymrwymiadau Cyfredol**	**4,024**

Nodiadau i Gronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 2007, dan Orchymyn Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân (Cymru) 2007, ac mae'n cynnwys Cynlluniau Pensiwn y Diffoddwyr Tân 1992, 2007 a 2015 ac fe'i gweinyddir gan yr Awdurdod. Mae’r cynllun yn un nad yw’n cael ei ariannu, nid oes ganddo asedau buddsoddi, a bydd unrhyw wahaniaeth rhwng y buddion sy’n daladwy a’r cyfraniadau derbyniadwy yn cael ei ateb gan Grant Atodol gan Lywodraeth Cymru.

Telir cyfraniadau cyflogai a chyflogwr i'r Gronfa, a gwneir taliadau ohoni i bensiynwyr. Mae lefelau cyfraniadau gweithwyr a chyflogwr yn seiliedig ar ganrannau o dâl pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru ac yn amodol ar ailbrisio gan Adran Actiwari’r Llywodraeth (GAD) bob pedair blynedd neu fel y cyfarwyddir fel arall gan Drysorlys EM.

Trosglwyddiadau i’r cynllun yw trosglwyddo buddion pensiwn o gynllun pensiwn arall ar gyfer gweithwyr newydd neu bresennol, a throsglwyddiadau allan yw trosglwyddo buddion i weithwyr sydd wedi gadael yr Awdurdod ac wedi ymuno â chynllun pensiwn arall.

Mae’r Awdurdod yn gyfrifol am dalu cyfraniadau’r cyflogwr i’r gronfa. Dyma’r costau sydd wedi’u cynnwys yn y cyfrifon ar gyfer yr Awdurdod.

Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, gwneir asesiad ynghylch swm y Grant Atodol sydd ei angen gan Lywodraeth Cymru. Mae'r amcangyfrif yn cynnwys asesiad o nifer y diffoddwyr tân sydd i fod i ymddeol o fewn y flwyddyn, yn seiliedig ar oedran a blynyddoedd o wasanaeth.

Cyfraddau Cyfraniadau

Yn unol â Rheoliadau Pensiwn Diffoddwyr Tân, cyfradd cyfraniad y cyflogwr ar gyfer Cynllun 2015 yw 31.0% o dâl pensiynadwy, sydd yn weithredol o 1 Ebrill 2024 hyd at 31 Awst 2025 (wedi cynyddu o 27.3% yn 2023/24). Mae cyfraddau cyfraniadau gweithwyr yn amrywio yn ôl bandiau tâl pensiynadwy, fel y nodir isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	Cyfradd Cyfraniad % (01 Ebrill - 31 Awst)
Hyd at £27,818	11.0
£27,819 i £51,515	12.9
£51,516 i £142,500	13.5
Mwy na £142,501	14.5

Daeth cyfraddau cyfraniadau newydd gweithwyr i rym o 1 Medi 2025, gyda’r cyfraddau’n cael eu pennu drwy gyfeirio at radd yn hytrach na band cyflog. Cafodd y cyfraddau hyn eu cymhwyso o daliadau cyflog mis Medi ymlaen, ni chawsant eu cymhwyso’n ôl-weithredol, ac nid oes unrhyw aelod yn ddyledus unrhyw ôl-ddyledion cyfraniadau o ganlyniad i’r newidiadau hyn.

System Dyletswydd	Gradd / Rôl	Cyfradd Cyfraniad % (01 Medi ymlaen)
Ar-Alwad	Pob gradd ar-alwad	13.0
Llawn Amser	Diffoddwr Tân	13.0
Llawn Amser	Rheolwr Criw	13.2
Llawn Amser	Rheolwr Gwylfa	13.2
Llawn Amser	Rheolwr Gorsaf	13.7
Llawn Amser	Rheolwr Grŵp	13.7
Llawn Amser	Rheolwr Ardal	14.2
Llawn Amser	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	14.5
Llawn Amser	Dirprwy Brif Swyddog Tân	14.5
Llawn Amser	Prif Swyddog Tân	14.5

Nid yw Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cymryd ystyriaeth o'r ymrwymiadau am bensiynau a buddion eraill wedi diwedd y cyfnod, gan mai cyfrifoldeb yr Awdurdod yw hyn. Mae manylion am yr ymrwymiadau pensiwn tymor hir i'w cael yn Nodyn 30 o'r datganiadau ariannol craidd.

Atodiad 1

POLISÏAU CYFRIFYDDU

1. EGWYDDORION CYFFREDINOL

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26 a'i sefyllfa diwedd blwyddyn ar 31 Mawrth 2026. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad Cyfrifon blynyddol yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, sy'n gofyn bod y cyfrifon yn cael eu paratoi yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arferion hyn, o dan adran 21 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003, yn cynnwys yn bennaf y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2025/26 a gefnogir gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Y confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad Cyfrifon yw cost hanesyddol yn bennaf, wedi'i haddasu drwy ailbrisio categorïau penodol o asedau ac offerynnau ariannol nad ydynt yn gyfredol. Paratowyd y cyfrifon ar sail parhad gweithredol.

O ran y polisi ar gyfalafu gwariant, ein harfer yw gweithredu ar sail natur y gwariant yn hytrach nag ar sail lefel benodedig o wariant.

2. CRONIADAU O INCWM A GWARIANT

Yn y cyfrifon refeniw, cyfrifir am incwm a gwariant heb TAW (oni bai bod y TAW yn anadferadwy), yn y flwyddyn y maent yn codi, nid pan fydd taliadau arian parod yn cael eu gwneud neu eu derbyn. Mae hyn yn cyd-fynd ag IAS 1, sy'n gorfodi cyfrifyddu ar sail groniadol i sicrhau cymhariaeth a golwg gywir a theg ar berfformiad a’r sefyllfa ariannol.

- **Treuliau:** Yn cael eu cofnodi pan dderbynnir gwasanaethau, nid pan fydd taliadau’n cael eu gwneud. Mae incwm gan gwsmeriaid yn cael ei gydnabod pan gaiff nwyddau neu wasanaethau eu darparu.
- **Cyflenwadau:** Yn cael eu cofnodi fel treuliau pan gânt eu defnyddio. Os cânt eu derbyn ond eu bod heb eu defnyddio eto, maent yn cael eu cario fel stocrestrau ar y Fantolen.
- **Llog:** Yn cael ei gyfrif gan ddefnyddio’r dull cyfradd llog effeithiol, yn hytrach na'r llif arian a bennir yn y contract.
- **Dyledwyr a Chredydwyr:** Os cydnabyddir refeniw a gwariant ond nad yw arian parod wedi’i dderbyn na'i dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr yn y Fantolen. Os yw’n bosibl na fydd dyledion yn cael eu setlo, caiff balans y dyledwyr ei nodi a chodir tâl ar refeniw am yr incwm na fydd o bosibl yn cael ei gasglu.

3. ARIAN PAROD A CHYFWERTH AG ARIAN PAROD

Mae arian parod yn cynnwys arian parod mewn llaw ac adneuon gyda sefydliadau ariannol y gellir eu tynnu allan heb gosb o fewn 24 awr. Mae buddsoddiadau cyfwerth ag arian parod yn fuddsoddiadau sy'n aeddfedu o fewn tri mis o’u caffael ac y gellir eu trosi'n rhwydd yn arian parod heb fawr ddim risg.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir arian parod a chyfwerth ag arian parod heb orddrafftiau banc sy'n ad-daladwy yn ôl y galw ac sy’n rhan o system rheoli arian parod yr Awdurdod.

4. ADDASIADAU CYFNOD BLAENOROL, NEWIDIADAU MEWN POLISÏAU CYFRIFYDDU AC AMCANGYFRIFON A GWALLAU

Gall addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisïau cyfrifyddu neu i gywiro gwallau materol. Mae newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu'n cael eu hystyried yn rhagolygol, gan effeithio ar y flwyddyn gyfredol a'r blynyddoedd i ddod, ac nid ydynt yn arwain at addasiadau cyfnod blaenorol.

Dim ond pan fo hynny'n angenrheidiol yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol y gwneir newidiadau mewn polisïau cyfrifyddu, neu os yw'r newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Rhoddir y newidiadau hyn ar waith yn ôl-weithredol (oni nodir yn wahanol) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer cyfnodau blaenorol fel pe bai'r polisi newydd wedi bod ar waith erioed. Caiff gwallau materol sy'n cael eu darganfod mewn ffigurau cyfnod blaenorol eu cywiro'n ôl-weithredol trwy ddiwygio balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

5. TALIADAU A GODIR AR REFENIW AM ASEDAU ANGHYFREDOL

Codir amcangyfrif o'r gost o ddal asedau anghyfredol yn ystod y flwyddyn ar wasanaethau, gwasanaethau cymorth a chyfrifon masnachu. Mae hyn yn cynnwys:

- **Dibrisiant:** Yn briodoledig i'r asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth perthnasol.
- **Ailbrisio a Cholledion Amhariad:** Ar asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth lle nad oes enillion cronedig yn y gronfa ailbrisio wrth gefn i wrthbwyso'r colledion.
- **Amorteiddiad:** Asedau anniriaethol priodoledig i'r gwasanaeth.

Nid yw'n ofynnol i'r Awdurdod godi ardoll i ariannu'r costau hyn. Yn hytrach, mae'n gwneud cyfraniad blynyddol o refeniw tuag at leihau ei ofyniad benthyca cyffredinol, wedi'i gyfrifo ar sail ddarbodus. Caiff dibrisiant, ailbrisio a cholledion amhariad, ac amorteiddiad eu disodli gan y cyfraniad hwn ym malans y Gronfa Gyffredinol (Darpariaeth Refeniw Lleiaf), trwy drafodiad addasu gyda'r cyfrif addasu cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

6. BUDDION I WEITHWYR

Buddion sy'n daladwy yn ystod cyflogaeth

Buddion cyflogeion tymor byr yw'r rhai hynny sydd i'w setlo o fewn 12 mis o ddiwedd y flwyddyn ariannol ac maent yn cynnwys tâl, cyflogau, gwyliau â thâl, taliadau bonws a buddion heb fod yn ariannol (e.e. ceir). Mae'r rhain yn cael eu cydnabod fel treuliau yn y flwyddyn y mae gweithwyr yn darparu gwasanaethau i'r Awdurdod.

Gwneir croniad am gost yr hawliau gwyliau (neu unrhyw fath o wyliau, e.e. amser i ffwrdd yn lle oriau ychwanegol a weithiwyd) y mae gweithwyr wedi'u hennill ond heb eu cymryd cyn diwedd y flwyddyn ariannol ac y gall gweithwyr eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y croniad hwn ar y cyfraddau tâl a chyflog sy'n berthnasol yn y flwyddyn gyfrifyddu ganlynol. Caiff y croniad ei godi ar y gwarged neu'r diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau, ond caiff wedyn ei wrthdroi trwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn i'r cyfrif absenoldebau cronedig, gan sicrhau bod hawliadau gwyliau yn cael eu codi ar refeniw yn y flwyddyn y cymerir y gwyliau.

Buddion Ôl-gyflogaeth

Mae gweithwyr yr Awdurdod yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân:

- **Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân:** Gweinyddir y cynllun hwn gan Gronfa Bensiwn Dyfed, Cyngor Sir Gâr.
- **Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol:** Gweinyddir y cynllun hwn gan Gyngor Sir y Fflint

Mae'r ddau gynllun yn darparu buddion diffiniedig (cyfansymiau wrth ymddeol a phensiynau) a enillir wrth i weithwyr weithio i'r Awdurdod.

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (FFPS)

Mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun buddion diffiniedig heb ei ariannu a heb unrhyw asedau nac incwm buddsoddi.

- **Rhwymedigaethau:** Wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanedig, yn seiliedig ar ragdybiaethau am gyfraddau marwolaethau, trosiant gweithwyr, ac enillion rhagamcanedig.
- **Cyfradd Ddisgownt:** Caiff rhwymedigaethau eu disgowntio i brisiau cyfredol gan ddefnyddio cyfradd sy'n seiliedig ar arenillion bondiau'r Llywodraeth ynghyd ag elw ychwanegol.

Cost y Gwasanaeth:

- **Cost Gyfredol y Gwasanaeth:** Cynnydd mewn rhwymedigaethau o wasanaeth a enillwyd yn y flwyddyn, a ddyrannwyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) i'r gwasanaethau y gweithiodd gweithwyr iddynt.
- **Cost y Gwasanaeth yn y Gorffennol:** Cynnydd mewn rhwymedigaethau yn sgil diwygiadau neu doriadau yn y cynllun sy'n gysylltiedig â blynyddoedd cynharach, wedi'u debydu i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- **Llog Net:** Traul sy'n codi dros amser ar y rhwymedigaeth buddion diffiniedig net. Fe'i cyfrifir trwy gymhwyso'r gyfradd ddisgownt i'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig net ar ddechrau'r cyfnod. Codir y gwariant hwn ar y llinell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Yn ei hanfod, mae'n cynrychioli cost llog bod â rhwymedigaeth pensiwn dros amser.

Ailfesuriadau:

- **Enillion a Cholledion Actiwaraidd:** Newidiadau mewn rhwymedigaeth pensiwn net o ganlyniad i ragdybiaethau neu ddigwyddiadau a ddiweddarwyd nad ydynt yn cyfateb i ragdybiaethau actiwari blaenorol, a godir ar y Gronfa Bensiynau Wrth Gefn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.
- **Cyfraniadau a dalwyd i'r Gronfa:** Arian parod a dalwyd fel cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa bensiwn i setlo rhwymedigaethau; nid yw'n cael ei gyfrif fel cost.

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn pennu mai'r swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'n uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn sy'n cael ei godi ar Falans y Gronfa Gyffredinol, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau

cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn, mae hyn yn golygu bod trosglwyddiadau'n cael eu gwneud i mewn i'r Gronfa Bensiynau ac allan ohoni i ddileu'r debydau a'r credydau tybiedig ar gyfer buddion ymddeol a'u disodli â debydau am yr arian a delir i'r gronfa bensiynau a phensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond sydd heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Mae'r balans negyddol sy'n codi yn y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn felly'n mesur yr effaith fuddiol i'r Gronfa Gyffredinol o orfod cyfrif am fuddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach nag wrth i weithwyr ennill buddion.

Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (LGPS)

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn cael ei ystyried yn gynllun buddion diffiniedig:

- **Rhwymedigaethau:** Wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanedig, yn seiliedig ar ragdybiaethau am gyfraddau marwolaethau, trosiant gweithwyr, ac enillion a ragwelic ar gyfer cyflogeion presennol.
- **Cyfradd Ddisgownt:** Caiff rhwymedigaethau eu disgowntio i brisiau cyfredol gan ddefnyddio cyfradd sy'n seiliedig ar fondiau corfforaethol.
- **Asedau:** Mae asedau Cronfa Bensiwn Clwyd y gellir eu priodoli i'r Awdurdod wedi'u cynnwys yn y Fantolen yn ôl eu gwerth teg:
    - Gwarannau a ddyfynnwyd: pris cyfredol
    - Gwarannau heb eu dyfynnu: amcangyfrif proffesiynol
    - Gwarannau unedol: pris cyfredol
    - Eiddo: gwerth y farchnad

Caiff y newid yn y rhwymedigaeth bensiynau net ei ddadansoddi yn ôl y cydrannau canlynol:

Cost gwasanaeth sy'n cynnwys:

- **Cost Gyfredol y Gwasanaeth:** Y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni, wedi'u clustnodi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau y bu'r gweithwyr yn gweithio iddynt.
- **Cost y Gwasanaeth yn y Gorffennol:** Y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i ddiwygio neu gwtogi cynllun sy'n gysylltiedig â blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd yn ystod blynyddoedd cynharach, wedi'i ddebydu i'r gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o gostau corfforaethol.
- **Llog Net ar y Rhwymedigaeth Buddion Diffiniedig Net/(Ased):** Y newid yn ystod y cyfnod yn y rhwymedigaeth buddion diffiniedig net/(ased) oherwydd treigl amser, a godir ar linell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae hyn yn cael ei gyfrifo trwy gymhwyso'r gyfradd ddisgownt a ddefnyddir i fesur y rhwymedigaeth buddion diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod i'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig net/(ased) ar ddechrau'r cyfnod, gan ystyried unrhyw newidiadau yn ystod y cyfnod oherwydd cyfraniadau a thaliadau buddion.

Ailfesuriadau sy'n cynnwys:

- **Enillion ar Asedau'r Cynllun:** Ac eithrio symiau sydd wedi'u cynnwys mewn llog net ar y rhwymedigaeth buddion diffiniedig net (ased), a godir ar y gronfa bensiynau wrth gefn fel incwm a gwariant cynhwysfawr arall.

- **Enillion a Cholledion Actiwaraidd:** Newidiadau yn y rhwymedigaeth bensiynau net oherwydd nad yw digwyddiadau'n cyd-fynd â rhagdybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraidd diwethaf neu oherwydd bod yr actiwarïau wedi diweddaru eu rhagdybiaethau, sy'n cael eu codi ar y gronfa bensiwn wrth gefn fel incwm a gwariant cynhwysfawr arall.
- **Cyfraniadau a Dalwyd i Gronfa Bensiwn Clwyd:** Arian parod a delir fel cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa bensiwn i setlo rhwymedigaethau, nid yw'n cael ei gyfrif fel cost.

Darpariaethau Statudol

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn gofyn bod y swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'n uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn yn cael ei godi ar falans y Gronfa Gyffredinol, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Mae hyn yn golygu bod trosglwyddiadau'n digwydd i mewn i'r gronfa bensiynau wrth gefn ac allan ohoni i ddileu'r debydau a chredydau tybiedig ar gyfer buddion ymddeol â'u disodli â debydau am yr arian a delir i'r gronfa bensiynau a phensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond sydd heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Mae'r balans negyddol yn y gronfa bensiynau wrth gefn yn mesur yr effaith fuddiol i'r Gronfa Gyffredinol o orfod cyfrif am fuddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach nag wrth i weithwyr ennill buddion.

Mae Safon Cyfrifyddu Ryngwladol (IAS) 19 yn llywodraethu sut y dylid adrodd ar y rhwymedigaethau hirdymor sy'n bodoli mewn perthynas â chostau pensiwn. Mae'n ofynnol i Wasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru a Lloegr gynhyrchu eu datganiadau ariannol yn unol ag IAS19.

Buddion Disgresiynol

Mae gan yr Awdurdod hefyd bwerau cyfyngedig i ddyfarnu buddion ymddeol yn ôl ei ddisgresiwn os bydd gweithwyr yn ymddeol yn gynnar. Caiff unrhyw rwymedigaethau yr amcangyfrifir eu bod o ganlyniad i ddyfarniad o'r fath eu cronni yn ystod blwyddyn y penderfyniad a'u cyfrif amdanynt gan ddefnyddio'r un polisïau ag sy'n berthnasol i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

7. DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Digwyddiadau ar ôl cyfnod adrodd y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, ffafriol ac anffafriol, sy'n digwydd rhwng dyddiad terfynu'r Fantolen a'r dyddiad pan gaiff y datganiad cyfrifon ei awdurdodi i'w gyhoeddi. Mae'r digwyddiadau hyn yn cael eu dosbarthu'n ddau fath:

- **Digwyddiadau sy'n Darparu Tystiolaeth o Amodau ar Ddiwedd y Cyfnod Adrodd** – Os yw'r digwyddiad yn rhoi tystiolaeth o amodau oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd, caiff y datganiad cyfrifon ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath

- **Digwyddiadau sy'n Nodi Amodau a Gododd ar ôl y Cyfnod Adrodd** - Os yw'r digwyddiad yn nodi amodau a gododd ar ôl y cyfnod adrodd, ni fydd y datganiad cyfrifon yn cael ei addasu. Fodd bynnag, pe bai'r digwyddiadau hyn yn cael effaith sylweddol, caiff eu natur a'u heffaith ariannol amcangyfrifedig eu datgelu yn y nodiadau.

8. OFFERYNNAU ARIANNOL

Diffinnir Offeryn Ariannol fel 'unrhyw gontract sy'n creu ased ariannol i un endid a rhwymedigaeth ariannol neu offeryn ecwiti i un arall'.

Mesur Cychwynnol a Swm Cario:

- **Rhwymedigaethau Ariannol (Benthyciadau):** Wedi'u mesur i ddechrau ar werth teg a'u cario ar gost amorteiddio. Mae'r llog blynyddol a delir yn seiliedig ar swm cario'r benthyciad wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol.
- **Asedau Ariannol (Buddsoddiadau):** Wedi'u mesur i ddechrau ar werth teg a'u cario ar gost amorteiddio. Mae'r llog blynyddol a dderbynnir yn seiliedig ar swm cario'r benthyciad wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol.

Ar gyfer yr holl fenthyciadau a buddsoddiadau, y symiau a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm sy'n weddill ynghyd ag unrhyw log cronedig am y flwyddyn.

Cydnabod a Mesur

- **Rhwymedigaethau Ariannol:** Yn cael eu cydnabod ar y Fantolen pan ddaw'r Awdurdod yn rhan o ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol. Wedi'u mesur i ddechrau ar werth teg a'u cario ar gost amorteiddio. Mae taliadau blynyddol am log sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario'r rhwymedigaeth wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol. Y gyfradd llog effeithiol yw'r gyfradd sy'n disgowntio taliadau arian parod amcangyfrifedig y dyfodol yn union dros oes yr offeryn i'r swm a oedd yn berthnasol pan gafodd ei gydnabod yn wreiddiol.

Ar gyfer y rhan fwyaf o'r benthyciadau sydd gan yr Awdurdod, golyga hyn mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm ad-daladwy sy'n weddill (ynghyd â llog cronedig); a'r llog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n daladwy am y flwyddyn yn ôl cytundeb y benthyciad.

Asedau ariannol

Mae asedau ariannol yn cael eu dosbarthu ar sail dull dosbarthu a mesur sy'n adlewyrchu'r model busnes ar gyfer dal yr asedau ariannol a'u nodweddion llif arian. Mae'r Awdurdod yn dal asedau ariannol a fesurir ar sail:

- Cost wedi'i Hamorteiddio
- Gwerth Teg Drwy Elw neu Golled (FVPL)

Model busnes yr Awdurdod yw dal buddsoddiadau er mwyn casglu llif arian cytundebol, felly caiff asedau ariannol eu dosbarthu fel costau wedi'u hamorteiddio.

Asedau ariannol a fesurir ar sail cost wedi'i hamorteiddio

Caiff asedau ariannol wedi'u mesur ar gost wedi'i hamorteiddio eu cydnabod ar y Fantolen pan ddaw'r Awdurdod yn rhan o ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol. Maent yn cael eu mesur i ddechrau ar werth teg.
Wedi hynny fe'u mesurir ar sail eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae credydau blynyddol i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) ar gyfer llog derbyniadwy yn seiliedig ar swm cario'r ased wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn.

Ar gyfer y rhan fwyaf o'r asedau ariannol sydd gan yr Awdurdod, y swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prifswm derbyniadwy sy'n weddill (ynghyd â llog cronedig), a'r llog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yw'r swm sy'n dderbyniadwy am y flwyddyn yn ôl cytundeb y benthyciad.

Mae unrhyw enillion a cholledion sy'n codi o ddatgydnabod ased ariannol yn cael eu credydu neu eu debydu i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

9. TRAFODION ARIAN TRAMOR

Pan fydd yr Awdurdod yn ymrwymo i drafodiad mewn arian tramor, caiff y trafodiad ei drosi'n sterling ar y gyfradd gyfnewid ar y dyddiad y mae'n digwydd. Os oes symiau mewn arian tramor sy'n ddyledus ar ddiwedd y flwyddyn, maent yn cael eu haildrosi ar y gyfradd gyfnewid gyfredol ar 31 Mawrth. Caiff unrhyw enillion neu golledion sy'n deillio o hyn eu cydnabod yn llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

10. CYFRIFO AM GRANTIAU'R LLYWODRAETH

Caiff grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau a rhoddion trydydd parti eu cydnabod fel rhai sy'n ddyledus i'r Awdurdod pan fo sicrwydd rhesymol y bydd:

- yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r amodau sy'n gysylltiedig â'r taliadau, ac
- y bydd y grantiau neu'r cyfraniadau yn cael eu derbyn.

Cydnabod: Ni chaiff symiau sy'n cael eu cydnabod fel rhai sy'n ddyledus eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr nes bod yr amodau sydd ynghlwm â'r grant neu'r cyfraniad wedi'u bodloni.

Amodau heb eu Bodloni: Caiff arian a gafwyd fel grantiau a chyfraniadau nad yw'r amodau wedi'u bodloni ar eu cyfer eu cario yn y Fantolen fel credydwyr.

Amodau wedi'u Bodloni: Lle bodlonir yr amodau, caiff y grant neu'r cyfraniad ei gredydu i'r llinell wasanaeth berthnasol (grantiau a chyfraniadau refeniw y gellir eu priodoli) neu Incwm Trethiant a Grantiau Amhenodol (ar gyfer grantiau refeniw heb eu neilltuo a'r holl grantiau cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fo grantiau cyfalaf yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu gwrthdroi allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Pan nad yw'r grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei roi yn y Gronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf heb eu Defnyddio. Lle mae wedi'i ddefnyddio, caiff ei roi yn y Cyfrif Addasu Cyfalaf. Caiff symiau yn y Gronfa Wrth Gefn Grantiau Cyfalaf Heb eu Defnyddio eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf pan fyddant wedi'u defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf.

11. ASEDAU ANNIRIAETHOL

Caiff gwariant ar asedau anariannol sydd heb sylwedd ffisegol ond sy'n cael eu rheoli gan yr Awdurdod o ganlyniad i ddigwyddiadau'r gorffennol, ee trwyddedau meddalwedd, ei gyfalafu pan ddisgwylir y bydd buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol yn llifo o'r ased anniriaethol i'r Awdurdod.

Mae asedau anniriaethol yn cael eu mesur i ddechrau ar gost. O dan y Cod Ymarfer diwygiedig, sy'n effeithiol o 1 Ebrill 2025, ni ellir ailbrisio asedau anniriaethol mwyach. Yn unol â'r Cod, rhaid i'r holl asedau anniriaethol gael eu cadw ar gost hanesyddol ddibrisiant, gan fod y model ailbrisio wedi'i dynnu'n ôl. Nid yw'r Awdurdod yn dal unrhyw asedau anniriaethol sy'n bodloni'r meini prawf ar gyfer ailbrisio o dan y cod blaenorol; felly, nid oes unrhyw effeithiau trosiannol sy'n deillio o'r newid hwn ar gyfer 2025/26.

Bydd swm dibrisiedig ased anniriaethol yn cael ei amorteiddio dros gyfnod ei oes ddefnyddiol i'r llinell(au) wasanaeth berthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae ased yn cael ei brofi am amhariad pryd bynnag y mae arwydd o amhariad posibl. Caiff unrhyw golledion a gydnabyddir eu postio i'r llinellau gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Bydd unrhyw enillion neu golledion sy'n codi ar ôl gwaredu neu adael ased anniriaethol yn cael eu postio i'r llinell gwariant gweithredu arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fydd gwariant ar asedau anniriaethol yn cyfrif fel gwariant cyfalaf at ddibenion statudol, ni chaniateir i amorteiddio, colledion amharu ac enillion a cholledion gwaredu effeithio ar falans y Gronfa Gyffredinol. Caiff yr enillion a'r colledion hyn eu gwrthdroi o falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad Mewn Cronfeydd Wrth Gefn a'u postio i'r cyfrif addasu cyfalaf. Ar gyfer unrhyw enillion gwerthu sy'n fwy na £10,000, mae'r symiau'n cael eu postio i'r gronfa derbyniadau cyfalaf

12. RHESTRAU STOC

Mae rhestrau stoc wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail pa bynnag un sydd isaf, y gost ynteu'r gwerth gwireddadwy net. Caiff cost rhestrau stoc ei phennu gan ddefnyddio'r fformiwla costio 'y Cyntaf i Mewn, y Cyntaf Allan'(FIFO).

13. PRYDLESI

Mae'r Awdurdod yn cymhwyso IFRS 16 Prydlesi ac yn cydnabod y rhan fwyaf o brydlesi ar y Mantolen ar ffurf asedau hawl defnydd (ROU) a rhwymedigaethau prydles cyfatebol. Mae hyn yn adlewyrchu hawl yr Awdurdod i ddefnyddio asedau ar brydles a'r rhwymedigaeth i wneud taliadau prydles dros dymor y les.

Mae prydlesi yn cael eu hasesu ar y dechrau i benderfynu a yw contract yn cyfleu'r hawl i ddefnyddio ased a nodwyd yn gyfnewid am gydnabyddiaeth. Pan fo contract yn cynnwys tir ac adeiladau, mae pob elfen yn cael ei asesu ar wahân yn unol â'r Cod.

Cyfrifyddu Lesddeiliaid

Mae asedau ROU yn cael eu cydnabod ar werth rhwymedigaeth y les, wedi'u haddasu ar gyfer unrhyw ragdaliadau prydles, costau uniongyrchol cychwynnol neu rwymedigaethau i adfer y safle, a'u lleihau gan unrhyw gymhellion prydles. Mae rhwymedigaethau prydles yn cael eu mesur ar werth presennol taliadau prydles yn y dyfodol, wedi'u disgowntio gan ddefnyddio'r gyfradd llog ymhlyg yn y les, neu gyfradd fenthyca cynyddol yr Awdurdod lle na ellir pennu hyn yn hawdd.

Mae taliadau prydles yn cynnwys taliadau sefydlog, taliadau sefydlog yn y sylw, Symiau o dan warantau gwerth sy'n weddill, taliadau o dan opsiynau y mae'r Awdurdod yn weddol sicr o'u harfer, ac unrhyw gosbau am derfynu'n gynnar. Mae asedau ROU yn cael eu mesur wedyn gan ddefnyddio model cost IFRS 16.

Eithriad prydles cost isel: Mae'r eithriad cost isel wedi'i osod ar £10,000, yn unol â'r lefel gwariant de minimis ar gyfer Eiddo, Offer ac Offer. Bydd prydlesi islaw'r gwerth hwn yn cael eu heithrio o IFRS16.

Eithriad prydles tymor byr: Mae prydlesi sydd â thymor prydles o 12 mis neu lai ar y dyddiad cychwyn, ac nad ydynt yn cynnwys opsiwn prynu, yn cael eu trin fel prydlesi tymor byr. Pan gymhwysir yr eithriad hwn, mae prydlesi o'r fath wedi'u heithrio o gydnabyddiaeth IFRS 16, gyda thaliadau prydles yn cael eu codi ar wariant ar sail syth dros gyfnod y les.

Eithriad asedau anniriaethol: Nid yw IFRS 16 yn gymwys i brydlesi asedau anniriaethol (e.e., trwyddedau meddalwedd), sy'n parhau i gael eu cyfrif o dan y polisïau asedau anniriaethol perthnasol.

Defnyddio portffolio o brydlesi sydd â nodweddion rhesymol debyg: Bydd yr Awdurdod yn defnyddio'r portffolio sy'n fuddiol ar gyfer llungopïwyr a pheiriannau tebyg (e.e., MFDs, peiriannau ffrancio). Mae gan y prydlesi hyn nodweddion tebyg o ran swyddogaeth, cost a chytundebau, a byddant yn dod o fewn yr eithriad cost isel.

Dibrisiant a Llog

Mae asedau ROU yn cael eu dibrisio dros y byrraf o oes ddefnyddiol yr ased neu dymor y les. Rhennir taliadau prydles rhwng tâl cyllid a gydnabyddir yn y CIES, a gostyngiad yn yr atebolrwydd les.

Mae gofynion cyfrifyddu cyfalaf yn berthnasol yn yr un modd ag ar gyfer asedau cyfredol sy'n eiddo iddynt. Mae addasiadau statudol yn sicrhau nad yw dibrisiant a thaliadau llog yn effeithio ar y Gronfa Gyffredinol, yn lle hynny gan gofnodion cyllido statudol.

Trefniadau Eraill sy’n Cynnwys Prydles

Gall trefniadau nad ydynt yn gyfreithiol yn gyfreithiol fod o fewn cwmpas IFRS 16 os ydynt yn rhoi rheolaeth dros y defnydd o ased a nodwyd. Mae trefniadau o'r fath yn cael eu hadolygu a'u cyfrif yn gyson ag egwyddorion IFRS 16.

Prydlesi Cyllid (Llesddeiliad)

Mae prydles yn cael ei dosbarthu fel prydles gyllid lle mae'n trosglwyddo'n sylweddol holl risgiau a gwobrau perchnogaeth. Mewn achosion o'r fath, cydnabyddir yr ased a'r rhwymedigaeth ar yr isaf o werth teg neu werth presennol isafswm taliadau prydles. Codir dibrisiant dros gyfnod y brydles oni bai bod perchnogaeth yn trosglwyddo i'r Awdurdod. Mae cyfrifyddu prydles gyllid yn dilyn yr un egwyddorion â'r model ROU ar gyfer dibrisiant, lleihau atebolrwydd a chydnabyddiaeth llog.

Yn hytrach na chodi ardoll ar gyfer dibrisiant neu golledion amhariad, mae'r Awdurdod yn gwneud cyfraniad refeniw blynyddol tuag at y buddsoddiad cyfalaf, yn unol â gofynion statudol. Mae hyn yn cael ei adlewyrchu trwy addasiad rhwng y Gronfa Gyffredinol a'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Yr Awdurdod fel Leswr

Bydd Prydlesi Cyllid Asedau a waredir o dan brydlesi cyllid yn cael eu hysgrifennu allan o'r Mantolen a swm a gydnabyddir yn y Mantolen fel dyledwr derbyniadwy sy'n adlewyrchu'r buddsoddiad net yn y les fel y'i diffinnir gan y safon gyfrifyddu briodol.

Bydd elfen gyfalaf unrhyw rent sy'n ddyledus o dan les gyllid yn cael ei gyfrif fel derbynneb cyfalaf, ac mae'r dyledwr a'r rhwymedigaeth gyfatebol yn cael eu hysgrifennu i lawr gan y swm hwnnw. Bydd yr elfen gyllid yn cael ei thrin fel incwm refeniw.

14. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Mae asedau sydd â sylwedd ffisegol ac sy'n cael eu defnyddio wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol yn cael eu dosbarthu'n Eiddo, Peiriannau, ac Offer.

Cydnabod

Caiff gwariant ar gaffael, creu, neu wella Eiddo, Peiriannau ac Offer ei gyfalafu ar sail croniadau, ar yr amod ei bod yn debygol y bydd y manteision economaidd neu'r potensial gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r eitem yn y dyfodol yn llifo i'r Awdurdod ac y gellir mesur y gost yn ddibynadwy. Bydd gwariant sy'n cynnal ond nid yn ychwanegu at botensial yr ased (e.e. atgyweirio a chynnal a chadw) yn cael ei godi fel traul wrth iddo ddigwydd.

Mae lefel gwariant de-minimis o £10,000 wedi'i gosod ar gyfer Eiddo, Peiriannau, ac Offer. Ni fydd gwariant o dan y lefel hon yn ddarostyngedig i ofynion cyfrifyddu cyfalaf. Os caiff ased ei ailbrisio o dan £10,000, bydd unrhyw wariant a dibrisiant cysylltiedig yn cael ei ysgrifennu allan, a bydd yr ased yn cael ei dynnu oddi ar y Gofrestr Asedau Sefydlog.

Mesur

Mae asedau'n cael eu mesur i ddechrau ar gost, sy'n cynnwys y pris prynu, unrhyw gostau sy'n angenrheidiol i ddod â'r ased i'w leoliad a'i gyflwr arfaethedig, ac amcangyfrif cychwynnol o gostau datgymalu ac adfer safle. Nid yw'r Awdurdod yn cyfalafu costau benthyca sy'n codi tra bo asedau'n cael eu hadeiladu. Ystyrir mai cost yr asedau sy'n cael eu caffael rywfodd heb eu prynu yw eu gwerth teg.

Mae asedau'n cael eu cario ar y Fantolen gan ddefnyddio'r seiliau mesur canlynol:

- Tir ac Adeiladau: Swyddfeydd/Gweithdai – gwerth cyfredol (Gwerth Defnydd Presennol)
- Tir ac Adeiladau: Gorsafoedd Tân – gwerth cyfredol (Cost Amnewid Ddibrisiedig)
- Asedau sydd wrthi'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol
- Yr holl asedau eraill – gwerth cyfredol, wedi'i bennu fel y swm a fyddai'n cael ei dalu am yr ased yn ei ddefnydd presennol (Gwerth Defnydd Presennol).

Lle nad oes tystiolaeth seiliedig ar y farchnad o werth cyfredol oherwydd natur arbenigol ased, defnyddir cost amnewid ddibrisiedig (DRC) i amcangyfrif ei werth cyfredol. Mewn perthynas ag asedau heb fod yn eiddo sydd â bywydau defnyddiol byr neu werth isel, defnyddir cost hanesyddol ddibrisiedig fel procsi ar gyfer gwerth cyfredol.

Mynegeio Eiddo, Peiriannau ac Offer

Mae'r Awdurdod yn cymhwyso mynegeio i Eiddo, Offer ac Offer perthnasol er mwyn cadw gwerthoedd asedau yn gywir rhwng prisiiadau ffurfiol, yn unol â Chod Ymarfer CIPFA/LASAAC. Mae mynegeio yn diweddaru gwerthoedd mewn blynyddoedd heb ailbrisio llawn fel bod y Mantolen yn parhau i adlewyrchu'r gwerth cyfredol, ond nid yw'n disodli'r gofyniad am ailbrisiadau llawn o fewn y cylch pum mlynedd na'r angen i asesu

asedau ar gyfer amhariad posibl. Disgwylir i'r ailbrisio llawn nesaf ar gyfer y dosbarthiadau asedau perthnasol ddigwydd yn 2027/28.

Mae mynegeio yn cael ei gymhwyso'n flynyddol i asedau a fesurir ar werth cyfredol, gan gynnwys Swyddfeydd a Gweithdai (wedi'u prisio yn ôl Gwerth Defnydd Presennol), Gorsafoedd Tân a thyrau hyfforddi (wedi'u prisio gan ddefnyddio Cost Amnewid Dibrisiant) a Thir. Mae'r Awdurdod yn defnyddio mynegeion allanol cydnabyddedig wedi'u halinio â RICS a chanllawiau prisio'r sector cyhoeddus, gyda ffactorau addasu yn cael eu hadolygu ochr yn ochr â phrisiwr yr Awdurdod.

Mae'r mynegai yn cael ei gymhwyso i'r Gwerth Llyfr Net Agoriadol (NBV) ar 1 Ebrill i gynhyrchu swm cario wedi'i ddiweddaru cyn dibrisiant. Mae cynnydd mewn gwerth yn cael ei gredydu i'r Gronfa Ailbrisio oni bai eu bod yn gwrthdroi colledion cynharach a godwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES). Mae gostyngiadau yn cael eu codi yn erbyn unrhyw balans Ailbrisio wrth gefn sydd ar gael ar gyfer yr ased, gydag unrhyw ostyngiad pellach yn cael ei gydnabod yn y CIES. Mae hyn yn sicrhau triniaeth gyson gydag ailbrisiadau llawn ac addasiadau nam.

Dim ond lle mae'r newid sy'n deillio o hynny yn sylweddol y cymhwysir mynegeio. Os yw mynegeion yn dangos anwadalrwydd anarferol neu nad ydynt yn adlewyrchu categori asedau yn briodol, gellir cwblhau adolygiad prisio yn lle hynny. Pan fo dangosyddion nam yn bodoli, cynhelir adolygiad nam ar wahân waeth beth fo'r mynegeio.

Mae dibrisiant yn seiliedig ar y NBV mynegeio. Ar gyfer adeiladau cydrannol, dyrennir mynegeio yn gymesur ar draws pob cydran fel bod cyfanswm y gwerth mynegeio yn adlewyrchu'r cynnydd yn NBV Agoriadol yr ased.

Wrth gymhwyso mynegeio, caiff yr Awdurdod brosesu'r addasiad naill ai drwy ailddatgan y gost gros a'r dibrisiant cronedig, neu drwy ddileu dibrisiant cronedig gydag addasiad cyfatebol i'r swm cario gros. Caniateir y ddau ddull o dan y Cod.

O dan y dull ail-ddatgan cyfrannol, mae’r Awdurdod yn diweddaru gwerthoedd asedau drwy uwchraddio’r swm cario gros a’r dibrisiant cronedig yn gymesur fel bod y symudiad mynegiedig yn cael ei gymhwyso’n gyson ar draws holl gydrannau’r ased. Mae’r dull hwn yn cadw’r berthynas bresennol rhwng cost gros a dibrisiant cronedig, gan sicrhau bod y Gwerth Llyfr Net mynegiedig yn cael ei gyflawni heb ddileu dibrisiant blaenorol. Mae hefyd yn cynnal parhad yn y proffil dibrisio ac yn gyson â’r egwyddorion ar gyfer mesur dilynol.

Amhariad

Mae asedau'n cael eu hasesu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol ar gyfer arwyddion o amhariad. Os oes arwyddion a bod y gwahaniaethau’n sylweddol, amcangyfrifir y swm y gellir ei adennill o'r ased. Os yw hyn yn llai na'r swm cario, cydnabyddir colled amhariad am y diffyg.

Mae colledion amhariad yn cael eu cyfrif trwy ostwng swm cario'r ased yn erbyn unrhyw enillion ailbrisio yn y gronfa ailbrisio wrth gefn (hyd at swm yr enillion cronedig). Os nad oes gweddill yn y gronfa ailbrisio wrth gefn neu os nad oes gweddill digonol, bydd swm

cario'r ased yn cael ei ostwng yn erbyn y llinell(au) wasanaeth berthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Os caiff colled amhariad ei gwrthdroi wedyn, caiff hynny ei gredydu i'r llinell(au) wasanaeth berthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i haddasu ar gyfer y dibrisiant y byddid wedi codi amdano pe na bai'r golled wedi cael ei chydnabod.

Dibrisiant

Darperir ar gyfer dibrisiant yr holl asedau Eiddo, Peiriannau, ac Offer trwy ddyrannu eu symiau dibrisiadwy'n systematig dros eu hoes ddefnyddiol. Mae oes economaidd ddefnyddiol asedau fel a ganlyn

Tir	Diddiwedd (dim dibrisiant)
Adeiladau	Oes ddefnyddiol yr eiddo (yn ôl amcangyfrif y prisiwr)
Adeiladau (a lesir)	Tymor y les
Cerbydau, Peiriannau ac Offer	5 - 20 mlynedd
Asedau Anniriaethol	5 mlynedd

Darperir dibrisiant ar sail llinell syth, gyda chaffaeliadau'n cael eu dibrisio yn y flwyddyn ar ôl eu prynu. Codir am ddibrisiant blwyddyn gyfan yn ystod y flwyddyn waredu. Mae adeiladau'n cael eu dibrisio trwy eu rhannu'n gydrannau, gan amcangyfrif oes ddefnyddiol holl gydrannau'r adeilad, a defnyddir cyfartaledd wedi'i bwysoli i gyfrifo'r tâl blynyddol. Y canrannau a ddefnyddir yw:

Adeiladau – gorsafoedd tân	2.05% - 2.22%
Adeiladau – swyddfeydd/gweithdai	1.98% - 2.15%

Codir am ddibrisiant o fewn y cyfrif incwm a gwariant. Mae'r swm hwn yn cael ei gredydu i Falans y Gronfa Gyffredinol ac mae'n cael effaith niwtral ar y cyfraniadau a wneir gan yr awdurdodau cyfansoddol. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud cyfraniad blynyddol o'i refeniw tuag at ostwng ei ofyniad benthyca cyffredinol.

Caiff dibrisiant, ailbrisio, a cholledion amhariad ac amorteiddiad eu disodli gan y cyfraniad hwn o Falans y Gronfa Gyffredinol (MRP), trwy drafodiad addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Mae enillion ailbrisio hefyd yn cael eu dibrisio, gyda'r gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth cyfredol a dibrisiant cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r gronfa ailbrisio wrth gefn i'r cyfrif addasu cyfalaf.

Gwaredu

Pan fydd yn debygol y bydd swm cario’r ased yn cael ei adennill yn bennaf trwy drafodiad gwerthu yn hytrach na pharhau i’w ddefnyddio, caiff ei ailddosbarthu’n ased sy’n cael ei ddal i'w werthu. Caiff yr ased ei ailbrisio’n union cyn ei ailddosbarthu a’i gario wedyn ar ba bynnag un sydd isaf, y swm hwn neu’r gwerth teg, llai costau gwerthu. Caiff gostyngiadau dilynol i’r gwerth teg llai costau gwerthu eu postio i’r llinell gwariant gweithredu arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Dim ond hyd swm unrhyw golledion cydnabyddedig blaenorol yn y gwarged neu’r diffyg ar ddarpariaeth gwasanaethau y bydd enillion o ran gwerth teg yn cael eu cydnabod Ni chodir am ddibrisiant ar asedau sy’n cael eu dal i’w gwerthu.

Pan fydd ased yn cael ei waredu neu ei ddatgomisiynu, caiff swm cario'r ased yn y Fantolen ei ddileu a’i nodi ar y llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r elw neu'r golled wrth waredu. Mae derbyniadau o waredıadau yn cael eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r elw neu'r golled wrth waredu. Bydd unrhyw enillion ailbrisio a gronnwyd ar gyfer yr ased yn y gronfa ailbrisio wrth gefn yn cael eu trosglwyddo i'r cyfrif addasu cyfalaf.

Mae symiau o fwy na £10,000 a dderbynnir am waredu yn cael eu dosbarthu’n dderbyniadau cyfalaf. Bydd balans y derbyniadau’n aros yn y gronfa derbyniadau cyfalaf a dim ond ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd y gellir ei ddefnyddio, neu ei roi o'r neilltu i leihau angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthyca. Caiff derbyniadau eu priodoli i’r gronfa wrth gefn o falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Nid yw gwerth gwarediadau a ddilëwyd yn dâl yn erbyn yr ardoll, gan y darperir yn llawn am gost asedau anghyfredol o dan drefniadau ar wahân ar gyfer ariannu cyfalaf. Caiff symiau eu priodoli i’r cyfrif addasu cyfalaf o falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

15. DARPARIAETHAU, RHWYMEDIGAETHAU AMODOL AC ASEDAU WRTH GEFN

Darpariaethau

Gwneir darpariaethau pan fo digwyddiad wedi digwydd ar ddyddiad y Fantolen neu ynghynt:

- sy'n rhoi rhwymedigaeth gyfredol i'r Awdurdod
- y mae'n debyg y bydd angen ei setlo drwy drosglwyddiad buddion economaidd neu botensial gwasanaeth, a
- lle gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth.

Os nad yw'n glir a yw digwyddiad wedi digwydd ar neu cyn dyddiad y Fantolen, caiff ei ystyried fel rhwymedigaeth gyfredol, os, ar sail yr holl dystiolaeth sydd ar gael, yw’n fwy tebygol na pheidio bod rhwymedigaeth gyfredol yn bodoli ar ddyddiad y Fantolen. Gall y rhwymedigaeth cyfredol fod yn gyfreithiol neu'n adeiladol.

Caiff tâl am ddarpariaethau ei godi fel traul ar y llinell wasanaeth briodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fydd gan yr Awdurdod rwymedigaeth. Maent yn cael eu mesur ar yr amcangyfrif gorau o'r gwariant sy'n ofynnol i setlo'r rhwymedigaeth ar

ddyddiad y Fantolen, gan ystyried risgiau ac ansicrwydd perthnasol. Bydd setliadau amcangyfrifedig yn cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol. Os daw'n llai tebygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd (neu os gwneir setliad is na’r disgwyl), caiff y ddarpariaeth ei gwrthdroi a'i chredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol.

Os disgwylir i rywfaint neu'r cyfan o'r taliad sy'n ofynnol i setlo darpariaeth gael ei adennill gan barti arall (e.e. trwy hawliad yswiriant), dim ond os yw fwy neu lai’n sicr y ceir ad-daliad os bydd yr Awdurdod yn setlo'r rhwymedigaeth y bydd yn cael ei gydnabod fel incwm ar gyfer y gwasanaeth perthnasol.

Rhwymedigaethau Dibynnol

Bydd rhwymedigaeth ddibynnol yn codi pan fydd digwyddiad wedi bod sy'n rhoi’r Awdurdod o dan rwymedigaeth bosibl, a fydd yn cael ei gadarnhau dim ond os bydd digwyddiadau yn y dyfodol, nad oes unrhyw sicrwydd yn eu cylch ac nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr awdurdod, yn digwydd neu ddim yn digwydd. Bydd rhwymedigaethau dibynnol hefyd yn codi mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth fel arall yn cael ei gwneud ond naill ai nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu nid yw’n bosibl mesur swm y rhwymedigaeth yn ddigon dibynadwy. Ni chaiff rhwymedigaethau dibynnol eu cydnabod yn y Fantolen ond cânt eu datgelu mewn nodyn i’r cyfrifon.

Asedau Dibynnol

Bydd ased dibynnol yn codi pan fydd digwyddiad wedi bod sy'n rhoi ased posibl i’r Awdurdod, a fydd yn cael ei gadarnhau dim ond os bydd digwyddiadau yn y dyfodol, nad oes unrhyw sicrwydd yn eu cylch ac nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr awdurdod, yn digwydd neu ddim yn digwydd.
Ni chaiff asedau dibynnol eu cydnabod yn y Fantolen ond byddant yn cael eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon lle mae'n debygol y bydd mewnlif o fuddion economaidd neu botensial gwasanaeth.

16. CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r Awdurdod yn neilltuo symiau penodol fel cronfeydd wrth gefn at ddibenion polisïau’r dyfodol neu i dalu am hapddigwyddiadau. Caiff cronfeydd wrth gefn eu creu drwy drosglwyddo symiau allan o falans y Gronfa Gyffredinol. Pan fydd gwariant yn cael ei ariannu o gronfa wrth gefn, caiff ei godi ar y gwasanaeth priodol yn y flwyddyn honno, gan effeithio ar y gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff y gronfa wedyn ei throsglwyddo’n ôl i falans y Gronfa Gyffredinol, fel nad oes tâl net yn cael ei godi yn erbyn yr ardoll am y gwariant.

Cynhelir rhai cronfeydd wrth gefn i reoli'r prosesau cyfrifyddu ar gyfer asedau anghyfredol, offerynnau ariannol, ymddeol, a buddion cyflogeion. Nid yw’r cronfeydd wrth gefn hyn yn cynrychioli adnoddau defnyddiadwy i’r Awdurdod ac maent yn cael eu hegluro yn y polisïau perthnasol.

17. TAW

Mae TAW sy'n daladwy wedi'i gynnwys fel traul, ond dim ond i'r graddau nas gellir ei adennill gan CThEF. Mae TAW derbyniadwy wedi’i eithrio o’r incwm.

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

1 Cwr y Ddinas
Tyndall Street / Stryd Tyndall
Cardiff / Caerdydd
CF10 4BZ
Tel / Ffôn: 029 2032 0500
Fax / Ffacs: 029 2032 0600
Textphone / Ffôn testun: 029 2032 0660
info@audit.cymru / post@archwilio.cymru
www.audit.wales / www.archwilio.cymru

Y Cynghorydd Dylan Rees, Cadeirydd yr Awdurdod Tân ac Achub,
Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (Cyllid ac Adnoddau),
Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru,
Ffordd Salesbury, Parc Busnes Llanelwy,
Llanelwy,
Sir Ddinbych,
LL17 0JJ

Dyddiad cyhoeddi: 02 Ebrill 2026

Cyhoeddwyd drwy e-bost

Annwyl Dylan a Helen,

Ymholiadau archwilio i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant a rheoli

Mae Datganiad o Gyfrifoldebau yr Archwilydd Cyffredinol yn nodi ei fod yn gyfrifol am gael sicrwydd rhesymol bod y datganiadau ariannol a gymerir yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiadau sylweddol, p'un a ydynt wedi'u hachosi gan dwyll neu gamgymeriad. Mae hefyd yn nodi beth yw cyfrifoldebau priodol archwilwyr, rheolwyr a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant.

Mae'r llythyr hwn yn gofyn yn ffurfiol am ystyriaeth a dealltwriaeth ddogfennol ynghylch nifer o feysydd llywodraethiant sy'n effeithio ar ein harchwiliad o'ch datganiadau ariannol. Mae'r ystyriaethau hyn yn berthnasol i reolwyr Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a'r 'rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant' (yr Awdurdod Tân ac Achub).

Rwyf wedi nodi isod y meysydd llywodraethiant yr wyf yn gofyn eich barn amdanynt:

1. Materion mewn perthynas â thwyll
2. Materion mewn perthynas â chyfreithiau a rheoliadau
3. Materion mewn perthynas â phartïon cysylltiedig

Bydd yr wybodaeth y byddwch chi'n ei darparu yn llywio ein dealltwriaeth o Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a'i brosesau busnes ac yn cynorthwyo ein gwaith o roi barn archwilio ar eich datganiadau ariannol 2025-26.

Byddwn yn ddiolchgar pe gallech ddiweddaru'r tabl atodedig yn Atodiad 1 i Atodiad 3 ar gyfer 2025-26.

Dylai Atodiad 1 i Atodiad 3 gael eu cwblhau a'u hystyried yn ffurfiol a'u cyfleu i ni ar ran y rheolwyr a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant erbyn 19/06/2026. Yn y cyfamser, os oes gennych ymholiadau, cysylltwch â mi ar 02920 829375 neu carwyn.rees@audit.cymru.

Yn gywir

C.G. Rees

Carwyn Rees
Rheolwr Archwilio

Atodiad 1

Materion mewn perthynas â thwyll

Mae’r Safon Ryngwladol ar Archwilio (DU) 240 yn cynnwys cyfrifoldebau archwilwyr o ran twyll wrth archwilio datganiadau ariannol.

Mae'r prif gyfrifoldeb ar gyfer atal a chanfod twyll yn nwylo’r rheolwyr a'r 'rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant', sef yr Awdurdod Tân ac Achub. Dylai rheolwyr, gyda goruchwyliaeth y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant, sicrhau bod pwyslais cryf ar atal a rhwystro twyll a chreu diwylliant o ymddygiad gonest a moesegol, wedi'i atgyfnerthu gan oruchwyliaeth weithredol gan y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant.

Fel archwilwyr allanol, rydym yn gyfrifol am gael sicrwydd rhesymol bod y datganiadau ariannol yn rhydd o gamddatganiadau sylweddol oherwydd twyll neu gamgymeriad. Mae'n ofynnol i ni fod ag amheuaeth broffesiynol drwy gydol yr archwiliad, gan ystyried y potensial i reolwyr ddiystyru rheolaethau.

Beth mae'n ofynnol i ni ei wneud?

Fel rhan o'n gweithdrefnau asesu risg, mae'n ofynnol i ni ystyried y risgiau o gamddatganiadau o bwys oherwydd twyll. Mae hyn yn cynnwys deall y trefniadau y mae'r rheolwyr wedi'u rhoi ar waith mewn perthynas â risgiau twyll. Mae'r Safon Ryngwladol ar Archwilio yn ystyried twyll fel naill ai:

- Camddefnyddio asedau yn fwriadol (arian parod, eiddo, ac ati); neu
- Driniaeth neu gamddatganiad bwriadol o’r datganiadau ariannol.

Mae angen i ni hefyd ddeall sut mae'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant yn goruchwylio’r prosesau rheoli. Mae'n ofynnol i ni hefyd wneud ymholiadau i'r rheolwyr a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant ynghylch eu gwybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, sy’n cael ei amau neu ei honni, proses y rheolwyr ar gyfer nodi ac ymateb i'r risgiau a'r rheolaethau mewnol a sefydlwyd i'w lliniaru.

Cwestiwn	Ymateb 2025-26
1. Beth yw asesiad rheolwyr o'r risg y gallai'r datganiadau ariannol gael eu camddatgan yn sylweddol oherwydd twyll? Beth yw natur a maint asesiad y rheolwyr a pha mor aml mae'n digwydd?	Mae ein hasesiad yn dangos, oherwydd y rheolaethau priodol, bod y risg o gamddatganiad sylweddol o ganlyniad i dwyll yn isel: • Nid oes unrhyw honiadau o dwyll, neu amheuaeth o dwyll, sy'n effeithio ar y datganiadau ariannol a gyfathrebwyd gan weithwyr, cyn-weithwyr, rheoleiddwyr neu eraill. • Mae gan uwch bersonél lefel uchel o wybodaeth ac ymwybyddiaeth • Mae mynediad at arian parod a thaliadau sylweddol yn gyfyngedig. • Mae'r Gwasanaeth yn cymryd rhan ym mhroses y Fenter Twyll Genedlaethol nad oedd yn tynnu sylw at unrhyw gyfatebiaethau sydd angen ymchwiliad pellach. • Mae gweithdrefnau cadarn ar waith mewn perthynas â recriwtio a rheoli staff gydag adolygiadau Archwilio Mewnol yn rhoi sicrwydd bod trefniadau'n gweithredu yn ôl y disgwyl • Safonau proffesiynol pwrpasol o fewn yr adran Gyllid, adolygiad rheolaidd o brosesau mewnol a rheolaethau allweddol. • Mabwysiadir polisïau a gweithdrefnau priodol, gan gynnwys gweithredu rheolaethau mewnol a chynnal prosesau cofrestru asedau

Cwestiwn	Ymateb 2025-26
	• Mae Rheoliadau Ariannol ar waith ac mae'r gweithdrefnau ariannol yn cynnwys rheolaethau allweddol fel y cynllun dirprwyo ariannol, rheolau'r weithdrefn contractau, gwahanu dyletswyddau a therfynau awdurdodi. • Rhoddir dibyniaeth y rheolwyr ar brosesau rheoli cyllidebol, adolygu dadansoddol ac adolygiadau archwilio mewnol.
2. A oes gennych wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, sy'n cael ei amau, neu ei honni, sy'n effeithio ar y corff archwiliedig?	Cadarnhawyd nad oes gan reolwyr unrhyw wybodaeth am unrhyw dwyll a amheuir neu honiadau sy'n ymwneud â'r rheolaethau sy'n gweithredu o fewn GTAGC.
3. Beth yw proses y rheolwyr ar gyfer nodi ac ymateb i'r risgiau o dwyll yn y corff archwiliedig, gan gynnwys unrhyw risgiau penodol o dwyll y mae'r rheolwyr wedi'u nodi neu sydd wedi'u dwyn i'w sylw?	Ystyrir bod lefel uchel o ymwybyddiaeth gan reolwyr, gyda risgiau allweddol wedi'u nodi ar y gofrestr risg gorfforaethol. Mae gan yr Awdurdod bolisi chwythu'r chwiban cadarn ac mae rolau'r swyddogion statudol ac archwilio mewnol wedi'u diffinio a'u deall yn glir. Mae craffu rheolaidd ar linellau gwariant, gwahanu dyletswyddau mewn trefniadau, a

Cwestiwn	Ymateb 2025-26
	defnydd rheoledig o daliadau electronig, gyda llwybr archwilio clir. Mae trefniadau cadarn ar waith sy'n llywodraethu'r trefniadau caffael gydag adolygiad diweddar gan Archwiliad Mewnol. Yr Awdurdod yw Rheolwr y Cynllun ar gyfer Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân a weinyddir gan Gronfa Bensiwn Dyfed. Mae rheolaethau a gweithdrefnau cadarn ar waith i gysoni cyflwyniadau cyflogres a phrawf hunaniaeth adeg ymddeol. Mae Cronfa Bensiwn Dyfed yn cynnal gwiriadau arferol drwy wasanaeth hysbysu marwolaethau. Mae gwiriadau cadarn ar waith ar gyfer gweithwyr newydd sy'n cael eu talu trwy'r system gyflogres ac ar gyfer sefydlu cyflenwyr newydd ar y system cyfrifon taladwy. Mae pob anfoneb yn amodol ar gymeradwyaeth yn unol â chynllun dirprwyo ariannol y Gwasanaeth. Byddai materion sy'n peri pryder yn cael eu codi'n fewnol o fewn yr adran Cyllid a'u cyfeirio at y PSTC Cyllid ac Adnoddau neu Drysorydd yr Awdurdod fel y bo'n briodol

Cwestiwn	Ymateb 2025-26
4. Pa ddosbarthiadau o drafodion, balansau cyfrifon a datgeliadau ydych chi wedi'u nodi fel rhai sydd fwyaf mewn perygl o dwyll?	Ystyrir bod risg o dwyll yn y meysydd canlynol: **Cyflogres** – wedi'i lliniaru trwy wiriadau ar gyflogaeth a chyfranogiad yn yr NFI **Credydwyr** – wedi'i lliniaru trwy brosesau i sicrhau bod newidiadau i fanylion cyflenwyr a manylion banc yn cael eu rheoli'n briodol. Mae cynllun dirprwyo ariannol ar waith i sicrhau bod archebion a gymeradwywyd cyn derbyn trefniadau i gadarnhau nwyddau yn cael eu derbyn. **Twyll contract** – wedi'i lliniaru trwy ddefnyddio fframweithiau a thendrau lle cynhelir diwydrwydd dyladwy cyn dyfarnu contract **Pensiynau** – wedi'i lliniaru trwy wiriadau Adnabod cyn eu prosesu (e.e. tystysgrif geni a thystysgrif briodas). **Seiberddiogelwch** - wedi'i lliniaru trwy hyfforddiant, defnyddio cyfrineiriau cryf, gosod waliau tân, a bod yn un o'r awdurdodau cyntaf i ymuno â gwasanaeth SOC (canolfan gweithrediadau diogelwch) cwmwl Socura / CymruSOC.

Cwestiwn	Ymateb 2025-26
5. Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw achos o chwythu'r chwiban neu gwynion gan ddarpar chwythwyr chwiban? Os felly, beth yw ymateb y corff archwiliedig?	Nid oes unrhyw gwynion o'r fath wedi'u derbyn
6. Beth yw'r cyfathrebu a wneir gan reolwyr, os o gwbl, â'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant ynghylch eu prosesau ar gyfer nodi ac ymateb i risgiau twyll?	Mae'r Gweithgor Craffu ar y Gyllideb yn derbyn adroddiad cydymffurfio mewn perthynas â'u cydymffurfiaeth â rheoliadau a gofynion ariannol allweddol. Mae'r Pwyllgor Archwilio yn cael yr adroddiadau a gynhyrchir gan archwilwyr mewnol yr Awdurdod. Yn ogystal, mae'r Awdurdod Tân ac Achub yn cael y Datganiad Llywodraethiant Blynyddol ac adroddiadau archwilio mewnol blynyddol.
7. Beth yw'r cyfathrebu a wneir gan reolwyr, os o gwbl, â gweithwyr ynghylch eu barn am arferion busnes ac ymddygiad moesegol?	Mae gan y Gwasanaeth Gynllun Dirprwyo Ariannol sydd wedi'i ymgorffori trwy reolaethau'r system o fewn y Systemau Ariannol. Mae'r adran Cyllid yn rhoi cyngor ac arweiniad i staff drwy gylchlythyrau a nodiadau canllaw penodol (e.e. rheoli cardiau credyd Lloyds a ffurflenni milltiredd). Mae hyfforddiant parhaus wedi'i ddarparu i Ddeiliaid, Rheolwyr Cyllidebau ac aelodau. Mae pobl gyswllt allweddol wedi'u nodi ym mhob adran i dderbyn

Cwestiwn	Ymateb 2025-26
	hyfforddiant caffael. Mae rheolau'r weithdrefn contractau yn nodi bod y safonau gofynnol mewn perthynas â chontractau a llywodraethiant ariannol yn cael eu monitro trwy'r Pwyllgor Cyllid a Chaffael sy'n rhan o strwythur llywodraethiant mewnol y Gwasanaeth. Yn ystod 2025/26, cyflwynwyd pecyn e-ddysgu ymwybyddiaeth o dwyll newydd, gyda gofyn i'r tîm Cyllid a'r staff sy'n gysylltiedig â phrosiect Hwb Awen gwblhau'r hyfforddiant yn y cam cyntaf.
8. O ran sefydliadau gwasanaeth, ydych chi wedi rhoi gwybod am unrhyw dwyll i'r endid sy'n ddefnyddiwr?	Na

Ymholiadau i’r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant – mewn perthynas â thwyll

Cwestiwn	Ymateb 2025-26
1. A oes gennych unrhyw wybodaeth am dwyll gwirioneddol, sy’n cael ei amau neu honedig, sy'n effeithio ar y corff archwiliedig?	Nid oes unrhyw achosion o dwyll sy’n cael ei amau yn hysbys i'r Awdurdod ar hyn o bryd.
2. Beth yw eich asesiad o'r risg o dwyll o fewn y corff archwiliedig, gan gynnwys y risgiau hynny sy'n benodol i sector busnes y corff archwiliedig?	Ein hasesiad o'r risg o dwyll o fewn Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yw isel. Mae rheolaethau priodol yn y systemau ariannol, ac mae swyddogion statudol (y Prif Swyddog Tân, y Swyddog Monitro a Swyddog Adran 151) yn adrodd yn rheolaidd i'r Awdurdod. Mae archwilio mewnol hefyd yn adrodd i'r Awdurdod. Nid oes unrhyw dwyll honedig wedi'i adrodd. **Cyflogaeth** – Rhoddir dibyniaeth ar ddiwydrwydd dyladwy yn y broses recriwtio. Mae hyn yn cynnwys cael geirdaon a gwirio cymwysterau ac aelodaeth o gyrff proffesiynol trwy gyfeirio at dystysgrifau gwreiddiol. Mae'n ofynnol i'r holl staff ddatgelu cyflogaeth eilaidd, ac mae'r Awdurdod yn cymryd rhan yn y Fenter Twyll Genedlaethol heb unrhyw broblemau wedi'u nodi yn flaenorol. Mae pob absenoldeb yn cael ei fonitro gyda threfniadau ar

Ymholiadau i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant – mewn perthynas â thwyll

Cwestiwn	Ymateb 2025-26
	gyfer ymyrraeth rheoli mewn absenoldebau tymor byr lluosog neu unrhyw absenoldeb dros 28 diwrnod. Dim ond ar gyngor ymarferydd meddygol cymwys annibynnol (IQMP) y bydd ymddeoliadau oherwydd afiechyd yn cael eu hystyried. **Damweiniau sy'n gysylltiedig â gwaith** – Mae trefniadau cadarn ar waith ar gyfer adrodd, ymchwilio ac asesu pob digwyddiad sy'n gysylltiedig â gwaith. Mae'r rhai sy'n symud ymlaen i hawliad yn cael eu rheoli gan reolwyr hawliadau allanol sy'n gweithio ar ran yr Awdurdod a'r yswiriwr. Mae hyn yn sicrhau bod tystiolaeth lawn ar gyfer pob achos. **Taliadau cyflenwyr** – Rhoddir dibyniaeth ar y trefniadau sydd ar waith ar gyfer sefydlu cyflenwyr, y rheolaethau caffael sylfaenol a'r gofyniad am orchmynion prynu. Mae hyn yn darparu llwybr archwilio clir.

Ymholiadau i’r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant – mewn perthynas â thwyll

Cwestiwn	Ymateb 2025-26
3. Sut ydych chi'n arfer goruchwyliaeth o: • brosesau rheolwyr ar gyfer nodi ac ymateb i'r risg o dwyll yn y corff archwiliedig, a’r • rheolaethau y mae'r rheolwyr wedi'u sefydlu i liniaru'r risgiau hyn?	Cynhelir cyfarfodydd rheolaidd rhwng Archwilio Mewnol (sy'n asesu'r amgylchedd o ran rheolaethau mewnol yr Awdurdod a rheolaethau mewn systemau, a phwy fyddai'n cyflawni swyddogaethau ymchwilio yn ôl yr angen) a'r Prif Swyddog Cynorthwyol (Cyllid ac Adnoddau). Mae'r cyfarfodydd hynny hefyd yn cynnwys y Swyddog Adran 151 yn ôl yr angen. Mae Swyddog Adran 151 yr Awdurdod yn bresennol ym mhob un o gyfarfodydd yr Awdurdod. Mae'r Rheolwr Archwilio Mewnol yn adrodd yn annibynnol i Bwyllgor Archwilio'r Awdurdod.

Atodiad 2

Materion mewn perthynas â chyfreithiau a rheoliadau

Mae Safon Ryngwladol ar Archwilio (y DU ac Iwerddon) 250 yn cynnwys cyfrifoldebau archwilwyr i ystyried effaith cyfreithiau a rheoliadau mewn archwiliad o ddatganiadau ariannol.

Mae'r rheolwyr, gyda goruchwyliaeth y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant, yn gyfrifol am sicrhau bod gweithrediadau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cael eu cynnal yn unol â chyfreithiau a rheoliadau, gan gynnwys cydymffurfio â'r rhai sy'n pennu'r symiau a'r datgeliadau yr adroddwyd amdanynt yn y datganiadau ariannol.

Fel archwilwyr allanol, rydym yn gyfrifol am gael sicrwydd rhesymol bod y datganiadau ariannol yn rhydd o gamddatganiadau sylweddol oherwydd twyll neu gamgymeriad, gan ystyried y fframwaith cyfreithiol a rheoleiddiol priodol. Mae'r Safon Ryngwladol ar Archwilio yn gwahaniaethu rhwng dau gategori gwahanol o gyfreithiau a rheoliadau:

- deddfau a rheoliadau sy'n cael effaith uniongyrchol ar bennu symiau a datgeliadau perthnasol yn y datganiadau ariannol;
- cyfreithiau a rheoliadau eraill lle gall cydymffurfiaeth fod yn sylfaenol i barhau â gweithrediadau, neu i osgoi cosbau sylweddol.

Beth mae'n ofynnol i ni ei wneud?

Fel rhan o'n gweithdrefnau asesu risg, mae'n ofynnol i ni holi rheolwyr a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant a yw Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau perthnasol. Pan fyddwn yn dod yn ymwybodol o wybodaeth am ddiffyg cydymffurfiaeth neu amheuaeth o ddiffyg cydymffurfiaeth, mae angen i ni gael dealltwriaeth o'r diffyg cydymffurfiaeth a'r effaith bosibl ar y datganiadau ariannol.

Ymholiadau i reolwyr – mewn perthynas â chyfreithiau a rheoliadau

Cwestiwn	Ymateb 2025-26
1. A yw'r corff archwiliedig yn cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau perthnasol? Sut ydych chi wedi cael sicrwydd y cydymffurfiwyd â'r holl gyfreithiau a rheoliadau perthnasol? A oes unrhyw bolisïau neu weithdrefnau ar waith?	Mae'r Gwasanaeth yn gweithredu strwythur llywodraethiant mewnol sy'n cynnwys pwyllgorau a grwpiau sy'n cynnwys pob agwedd ar weithgaredd. Mae hyn yn cynnwys adolygu a mynd i'r afael ag unrhyw ddeddfwriaeth newydd neu faterion rheoleiddio. Mae'r Gwasanaeth wedi bod yn mynd i'r afael â nifer o faterion rheoleiddio mewn perthynas â phensiynau. Mae'r rhain yn faterion cenedlaethol sy'n deillio o heriau cyfreithiol ac y mae wedi bod angen deddfwriaeth sylfaenol ac is-ddeddfwriaeth ar eu cyfer. Mae dyfarniad McCloud yn mynd i'r afael â'r gwahaniaethu ar sail oedran o fewn y newidiadau i'r cynllun pensiwn a gyflwynwyd yn 2015 ac yn ei gwneud yn ofynnol bod pob aelod o staff o fewn y cwmpas perthnasol yn cael datganiad gwasanaeth rhwymedïol erbyn 31 Mawrth. Oherwydd y cymhlethdod a'r llwyth gwaith oedd yn codi, nid oedd yr Awdurdod yn gallu cwrdd â'r dyddiad cau hwn ac adroddodd ei hun i'r Rheoleiddiwr Pensiynau. Mae'r mater hwn wedi'i adrodd i'r Bwrdd Pensiwn Lleol a'r Awdurdod Tân.

Ymholiadau i reolwyr – mewn perthynas â chyfreithiau a rheoliadau

Cwestiwn	Ymateb 2025-26
	Ar wahân i'r mater sy'n ymwneud â chydymffurfio â'r amserlenni ar gyfer prosesu'r diwygiadau pensiwn uchod, nid oes unrhyw faterion pellach wedi'u nodi y mae angen eu hamlygu. Mae rheolwyr a staff yn derbyn gwybodaeth a hyfforddiant perthnasol sy'n berthnasol i'w rôl, ac mae swyddogion statudol profiadol yn cael eu cyflogi. Mae'r Awdurdod yn prynu arbenigedd lle bo angen, h.y. lle mae diffyg arbenigedd mewnol (e.e. defnyddio cyfreithwyr allanol mewn perthynas â materion cyflogaeth). Mae'r Awdurdod yn dibynnu ar y trefniadau llywodraethiant cyffredinol sydd ar waith i roi sicrwydd y cydymffurfir â chyfreithiau a rheoliadau perthnasol. Mae hyn yn cynnwys cyfansoddiad wedi'i ddogfennu sy'n darparu dirprwyaeth ar gyfer materion gweithredol o ddydd i ddydd i'r Prif Swyddog Tân. Mae'r cyfansoddiad hefyd yn cynnwys materion neilltuedig yn ôl yr angen. Mae'r Awdurdod wedi sefydlu Pwyllgorau sy'n cynnwys y Pwyllgor Archwilio, y Panel Gweithredol a'r Bwrdd Pensiwn Lleol. Yn ogystal, mae'r Pwyllgor Safonau wedi'i ffurfio ac yn gweithredu.

Ymholiadau i reolwyr – mewn perthynas â chyfreithiau a rheoliadau	
Cwestiwn	**Ymateb 2025-26**
	Mae'r Awdurdod yn cael ei gynorthwyo gan y Swyddog Monitro a'r Trysorydd sy'n darparu mewnbwn proffesiynol a diwydrwydd dyladwy. Mae trefniadau Archwilio Mewnol hefyd ar waith. Ar Lefel Gwasanaeth mae fframwaith sicrwydd wedi'i ddogfennu sy'n cynnwys Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth gydag ystod o Bwyllgorau a Grwpiau. Mae gan y rhain Gadeiryddion wedi eu henwebu, cylch gorchwyl cytunedig a threfniadau adrodd. Yn fewnol mae trefniadau adrodd i gofnodi digwyddiadau, a digwyddiadau fu bron â digwydd, a gweithdrefn wedi'i dogfennu ar gyfer cwynion.
2. A fu unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio neu amheuaeth o ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau perthnasol yn y flwyddyn ariannol, neu'n gynharach, gyda'r effaith yn parhau ar ddatganiadau ariannol archwiliedig eleni?	Nid ydym yn ymwybodol o unrhyw amheuaeth o ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau perthnasol a fyddai'n effeithio'n sylweddol ar ddatganiadau ariannol 2025-26. Ni ystyrir bod y mater pensiynau y cyfeirir ato uchod yn cael effaith ariannol; mae'r rhwymedigaethau sy'n codi wedi'u cynnwys ym mhrisiadau Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD) sy'n cael eu hadlewyrchu yn y Gronfa Bensiwn.

Ymholiadau i reolwyr – mewn perthynas â chyfreithiau a rheoliadau	
Cwestiwn	**Ymateb 2025-26**
3. A oes unrhyw ymgyfreitha neu hawliadau posibl a fyddai'n effeithio ar y datganiadau ariannol?	Na, nid ydym yn ymwybodol o unrhyw amheuaeth o ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau perthnasol a fyddai'n effeithio'n sylweddol ar ddatganiadau ariannol 2025-26. Heblaw am lefelau darbodus o ormodedd a gytunwyd yn rheolaidd fel rhan o drefniadau yswiriant yr Awdurdod, nid yw'r Awdurdod yn hunanyswirio mewn perthynas ag unrhyw atebolrwydd. Mae trefniadau yswiriant ar waith ac yn cael eu hadolygu'n flynyddol. ac mae trefniadau yswiriant ar waith. Mae pob hawliad yn cael ei hysbysu i'r adran Cyllid a darperir ar gyfer tâl-dros-ben yr yswiriant fel y bo'n briodol. Nid oes angen datgelu unrhyw hawliadau nodedig fel rhan o baratoi'r cyfrifon blynyddol.
4. A oes unrhyw adroddiadau gan gyrff rheoleiddio eraill, fel Cyllid a Thollau EF sy'n nodi diffyg cydymffurfiaeth?	Roedd yr Awdurdod yn destun nifer o arolygiadau cydymffurfio arferol yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Ni nodwyd unrhyw faterion a fyddai'n dangos diffyg cydymffurfiaeth.

Ymholiadau i’r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant – mewn perthynas â chyfreithiau a rheoliadau

Cwestiwn	Ymateb 2025-26
1. Ydych chi'n ymwybodol o unrhyw ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau y gellir disgwyl iddynt gael effaith sylfaenol ar weithrediadau'r endid?	Na, nid yw’r Awdurdod yn ymwybodol o unrhyw ddiffyg cydymffurfiaeth o’r fath yn ystod 2025/26 (h.y. y byddai disgwyl iddo gael effaith sylfaenol ar weithrediadau'r endid).
2. Sut mae'r Awdurdod Tân ac Achub, yn eich rôl fel y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant, yn cael sicrwydd y cydymffurfiwyd â’r holl gyfreithiau a rheoliadau perthnasol?	Mae cynllun dirprwyo ar waith, ac mae ymddiriedaeth yn y swyddogion i ddilyn y trefniadau disgwyliedig. Fel arall, byddai'r Prif Swyddog Tân, y PSTCau, y Swyddog Monitro, y Swyddog Adran 151, neu archwilio mewnol wedi adrodd i'r Awdurdod. Darperir y Datganiad Llywodraethiant Blynyddol sy'n rhoi sicrwydd i'r Awdurdod bod y cynllun dirprwyo ar gyfer swyddogion yn cael ei weithredu'n briodol.

Atodiad 3

Materion mewn perthynas â phartïon cysylltiedig

Mae Safon Ryngwladol ar Archwilio (DU) 550 yn cynnwys cyfrifoldebau archwilwyr sy'n ymwneud â pherthnasoedd a thrafodion â phartïon cysylltiedig.

Gall natur perthnasoedd a thrafodion â phartïon cysylltiedig, mewn rhai amgylchiadau, arwain at risgiau uwch o gamddatganiad sylweddol o'r datganiadau ariannol na thrafodion â phartïon nad ydynt yn gysylltiedig.

Oherwydd nad yw partïon cysylltiedig yn annibynnol ar ei gilydd, mae llawer o fframweithiau adrodd ariannol yn sefydlu gofynion cyfrifyddu a datgelu penodol ar gyfer perthnasoedd, trafodion a balansau â phartïon cysylltiedig er mwyn galluogi defnyddwyr y datganiadau ariannol i ddeall eu natur a'u heffeithiau gwirioneddol neu bosibl ar y datganiadau ariannol. Mae dealltwriaeth o berthynas a thrafodion partïon cysylltiedig yr endid yn berthnasol i werthusiad yr archwilydd o p'un a oes un neu fwy o ffactorau risg twyll yn bresennol fel sy'n ofynnol gan y Safon Ryngwladol ar Archwilio (DU ac Iwerddon) 240, oherwydd gall twyll gael ei gyflawni'n haws trwy bartïon cysylltiedig.

Beth mae'n ofynnol i ni ei wneud?

Fel rhan o'n gweithdrefnau asesu risg, mae'n ofynnol i ni gyflawni gweithdrefnau archwilio i nodi, asesu ac ymateb i risgiau camddatganiad sylweddol sy'n deillio o fethiant yr endid i roi cyfrif am neu ddatgelu perthnasoedd, trafodion neu falansau partïon cysylltiedig yn briodol yn unol â gofynion y fframwaith.

Ymholiadau i reolwyr – mewn perthynas â phartïon cysylltiedig

Cwestiwn	Ymateb 2025-26
1. A fu unrhyw newidiadau i'r partïon cysylltiedig o'r flwyddyn flaenorol? Os felly, pwy yw'r partïon cysylltiedig a natur y perthnasoedd hynny? Cadarnhewch fod y rhain wedi'u datgelu i'r archwilydd.	Mae'n ofynnol i bob aelod ac uwch swyddog ddatgelu eu partïon cysylltiedig, ac mae unrhyw drafodion i gael eu cadarnhau wrth gynhyrchu'r Datganiad o Gyfrifon. Nid oes unrhyw faterion nodedig wedi'u nodi y mae angen eu datgelu. Mae holl ddatganiadau Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth wedi'u derbyn ar gyfer y flwyddyn ariannol 25/26, ac mae 6 aelod awdurdod yn ddyledus ar ddiwedd y flwyddyn.
2. Pa drafodion sydd wedi'u gwneud gyda phartïon cysylltiedig yn ystod y cyfnod? Beth yw pwrpas y trafodion hyn? Cadarnhewch fod y rhain wedi'u datgelu i'r archwilydd.	Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, cynhelir gwiriad llawn o'r holl ddatganiadau partïon cysylltiedig a'u croesgyfeirio â thaliadau cyflenwyr. Nid oes unrhyw faterion presennol yn hysbys.
3. Pa reolaethau sydd ar waith i nodi, rhoi cyfrif am a datgelu trafodion a pherthnasoedd â phartïon cysylltiedig?	Mae datgeliadau yn y Datganiad o Gyfrifon blynyddol yn cynnwys perthnasoedd allanol a buddiannau perthnasol. Gofynnir am yr wybodaeth hon yn flynyddol gan yr Aelodau ac uwch reolwyr er mwyn cynnwys trafodion perthnasol yn y Datganiad o Gyfrifon. Mae'r weithdrefn adolygu a datgan blynyddol i nodi buddiannau aelodau ac uwch swyddogion wedi cael ei chryfhau yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

Ymholiadau i reolwyr – mewn perthynas â phartïon cysylltiedig	
Cwestiwn	**Ymateb 2025-26**
4. Pa reolaethau sydd ar waith i awdurdodi a chymeradwyo trafodion a threfniadau sylweddol: • gyda phartïon cysylltiedig, ac • y tu allan i drefn arferol busnes?	Diweddarwyd rheolau'r weithdrefn contractau yn ddiweddar ac maent yn darparu'r fframwaith rheoli, ac mae pob contract yn ddarostyngedig i'r gofyniad gwerth am arian a fyddai'n cynnwys dyfynbrisiau, tendrau neu fframweithiau caffael cydnabyddedig. Caniateir gwyro oddi wrth reolau'r weithdrefn contractau trwy eithriad er bod rheolaethau pellach ar waith trwy ddefnyddio'r broses hepgoriadau tendr sengl. Mae hyn yn gofyn am ragor o wiriadau diwydrwydd dyladwy ariannol a chymeradwyaeth gan y Pennaeth Cyllid neu PSTC fel y bo'n briodol. Yn benodol, byddai unrhyw dystiolaeth o berthnasoedd personol rhwng y swyddog contractio a'r cyflenwr trydydd parti yn destun ymchwiliad pellach.

Ymholiadau i’r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant – mewn perthynas â phartïon cysylltiedig.

Cwestiwn	Ymateb 2025-26
1. Sut mae'r Awdurdod Tân ac Achub, yn ei rôl fel y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethiant, yn goruchwylio prosesau rheolwyr i nodi, awdurdodi, cymeradwyo, rhoi cyfrif am a datgelu trafodion a pherthnasoedd â phartïon cysylltiedig?	Mae aelodau'r Awdurdod, wrth adolygu'r Datganiad o Gyfrifon drafft, bob amser yn wyliadwrus mewn perthynas â'r ddyletswydd hon. Rhoddir dibyniaeth ar y trefniadau sylfaenol sy'n cynnwys datgeliad llawn gan uwch staff ac aelodau o'r Awdurdod Tân ac Achub ynghylch cyflogaeth, buddiannau busnes a daliadau tir. Mae hyn yn rhoi tryloywder o'r risgiau sylfaenol, ac mae'r rhain yn cael eu rheoli trwy'r rheolau gweithdrefn contract sydd ar waith. Mae cynhyrchu'r datganiadau ariannol yn cynnwys adolygiad o'r holl ddatgeliadau i nodi unrhyw drafodion perthnasol y mae angen eu datgelu. Os oes unrhyw ymholiadau neu bryderon, byddai'r rhain yn cael eu cyfeirio'n fewnol at y PSTC Cyllid ac Adnoddau yn y lle cyntaf a byddai cyngor yn cael ei geisio gan y Trysorydd neu'r Swyddog Monitro fel y bo'n briodol.

This document is available in English **Eitem Agenda 8**

Adroddiad i	**Y Panel Gweithredol**
Dyddiad	**15 Mehefin 2026**
Swyddog Arweiniol	**Anthony Jones, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol**
Swyddog Cyswllt	**Mike Plant, Pennaeth Cynllunio, Perfformiad Thrawsnewid**
Pwnc	**Rheoli Cofrestr Risg Strategol**

PWRPAS YR ADRODDIAD

1 Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau mewn perthynas â'r Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg ac i roi trosolwg o Gofrestr Risg Strategol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod).

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Ers yr adolygiad o reolaethau mewnol gan archwilwyr mewnol, Mersey Internal Audit Agency (MIAA), mae sawl newid i'r ffordd y caiff risgiau eu cofnodi a'u rheoli wedi cael eu cyflwyno er mwyn cryfhau'r broses rheoli risg. Mae ailarchwiliad diweddar wedi rhoi sicrwydd bod yr argymhellion a gyflwynwyd yn parhau i gael eu hystyried.

3 Cafodd y matrics Parodrwydd i Dderbyn Risg a gymeradwywyd ei adolygu yn y Pwyllgor Risg Strategol diweddar ar 19 Mai 2026, ac nid yw'r parodrwydd i dderbyn risg wedi newid.

ARGYMHELLIAD

4 Argymhellir bod yr Aelodau yn:

i) Nodi'r Gofrestr Risg Strategol; ac
ii) Adolygu a chymeradwyo'r parodrwydd i dderbyn risg ym mharagraffau 13–20 isod

CEFNDIR

5 Mae Cofrestr Risg Strategol yr Awdurdod yn nodi risgiau hysbys a allai atal yr Awdurdod o bosibl rhag cyflawni'r canlyniadau a gynlluniwyd ganddo a/neu gyflawni ei swyddogaethau craidd. Rhoddir sgoriau risg i gofnodion ar y gofrestr ac maent yn cael eu hailasesu'n rheolaidd gan swyddogion i adlewyrchu'r cyflwr presennol a'r effaith a ragwelir yn sgil camau lliniaru arfaethedig.

6 O dan y polisi hwn, mae'r Panel Gweithredol yn cael crynodeb o'r risgiau strategol o leiaf ddwywaith y flwyddyn. Rhwng cyfarfodydd, gall Cadeirydd a Dirprwy Gadeirydd yr Awdurdod weld manylion llawn y gofrestr gyda swyddogion.

GWYBODAETH

7 Mae Penaethiaid Adran yn gyfrifol am nodi a rheoli'r risgiau y maen nhw'n berchen arnynt; fodd bynnag, mae Pwyllgor Risg Strategol wedi'i ychwanegu at y strwythur sicrwydd llywodraethiant ac mae wedi cyfarfod ddwywaith ers yr adroddiad diwethaf. Mae'r pwyllgor hwn yn gyfrifol, ymhlith pethau eraill, am adolygu'r risgiau hynny sy'n cael eu nodi fel 'Risg Uchel' neu 'Uchel Iawn'.

8 Mae'r pwyllgor risg strategol yn cael ei gefnogi yn ei waith gan bob pwyllgor arall yn y strwythur sicrwydd llywodraethiant. Mae gan bob pwyllgor o'r fath risg fel eitem agenda sefydlog ar gyfer trafod risgiau newydd a phresennol yng nghyd-destun eu ffrydiau gwaith priodol.

9 Mae modiwlau E-Ddysgu Hyfforddiant Risg Lefel 1 a 2 bellach wedi'u cwblhau a'u llofnodi gan gadeirydd y Pwyllgor Risg Strategol. Mae'r gwaith hwn gan yr adran Hyfforddiant a Datblygu yn cwblhau'r ddarpariaeth hyfforddiant ar lefelau 1 i 4 a oedd angen cael eu gweithredu yn ôl yr adroddiad MIAA. Mae'r modiwlau Lefel 1 a 2 wedi'u neilltuo i gyfrifon dysgu digidol y personél perthnasol ac fe'u cwblheir bob tair blynedd. Mae hyfforddiant lefel 3 a 4 hefyd wedi'i ddarparu. Mae hyn yn cwblhau hyfforddiant cychwynnol yr holl staff o Lefelau 1 i 4.

Datganiad Parodrwydd i Dderbyn Risg Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Adolygwyd ddiwethaf: 19 Mai 2026 yn y Pwyllgor Risg Strategol

10 Mae'r Awdurdod yn cydnabod bod ei gynaliadwyedd hirdymor yn dibynnu ar optimeiddio'r ffordd o reoli risg mewn perthynas â chyflawni ei amcanion strategol, a bod y berthynas â chymunedau, staff, contractwyr, y cyhoedd a budd-ddeiliaid eraill yn allweddol i lwyddiant Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth).

11 Nid dim ond un lefel o barodrwydd i dderbyn risg sydd gan yr Awdurdod; yn hytrach, mae ganddo amrywiaeth o lefelau o barodrwydd i dderbyn risg ar draws ystod ei weithgareddau. Rydym yn cydnabod, wrth fynd ar drywydd ein hamcanion llesiant a gwella, ei bod yn bosibl y byddwn yn dewis derbyn gwahanol raddau o risg mewn gwahanol feysydd.

12 Mae ein parodrwydd i dderbyn risg wedi'i ddiffinio ar ôl ystyried risgiau, materion a chanlyniadau sefydliadol. Byddwn bob amser yn anelu at weithredu gweithgareddau sefydliadol ar y lefelau a ddiffinnir isod. Lle rhagwelir y bydd gweithgareddau'n rhagori ar y lefelau diffiniedig, rhaid tynnu sylw at hyn trwy fecanweithiau llywodraethiant priodol.

13 **Risgiau ariannol:** Rydym wedi mabwysiadu safbwynt **gofalus** ar gyfer risgiau ariannol gan gyfeirio at gostau rhedeg craidd, gan chwilio am opsiynau cyflenwi diogel gyda dim ond ychydig o risg weddilliol sydd ddim ond yn arwain at rywfaint o gyfleoedd ychwanegol. Bydd yr Awdurdod yn cael sicrwydd parhaus trwy'r datganiad llywodraethiant blynyddol bod polisïau a gweithdrefnau ar waith yn unol â chanllawiau'r Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) a SOLACE.

14 **Risgiau Ymateb/Gweithrediadau:** Rydym wedi mabwysiadu safbwynt **gofalus** ar gyfer risgiau i'n gallu i ymateb i argyfyngau, gan geisio diogelu ein gallu i leihau risg i'r cyhoedd a sicrhau ar yr un pryd bod ein diffoddwyr tân mor ddiogel â phosibl.

15 **Risgiau cydymffurfio Cyfreithiol/Rheoleiddiol:** Rydym wedi mabwysiadu safbwynt **minimol** ar gyfer cydymffurfiaeth, gan geisio ffafrio cadw at gyfrifoldebau, ac opsiynau cyflawni diogel gyda dim ond ychydig o risg weddilliol. Bydd gan yr Awdurdod sicrwydd blynyddol bod cyfundrefnau cydymffurfio ar waith, trwy'r Datganiad Llywodraethiant Blynyddol.

16 **Risgiau i enw da:** Rydym wedi mabwysiadu safbwynt **agored** ar gyfer risgiau i enw da, gan ffafrio opsiynau cyflenwi mwy diogel, gan fod yn ofalus a goddef rhywfaint o risg weddilliol a dewis yr opsiwn sydd fwyaf tebygol o arwain at gyflenwi'n llwyddiannus, a thrwy hynny wella ein henw da am ddarparu gwasanaethau cost-effeithiol o ansawdd uchel i'r cyhoedd.

17 **Risgiau pobl:** Rydym wedi mabwysiadu safbwynt **gofalus** mewn perthynas â risgiau Pobl. Rydym yn credu'n gryf ym mhwysigrwydd ymgysylltiad cadarnhaol â staff a chynnal diwylliant sy'n cael ei arwain gan werthoedd i gefnogi ein holl staff. Mae recriwtio a chadw diffoddwyr tân ar alwad yn her benodol yn rhai o'n cymunedau mwy gwledig.

18 **Risgiau gwybodaeth:** Rydym wedi mabwysiadu safbwynt **gofalus** tuag at risg rheoli a storio gwybodaeth bersonol, i adlewyrchu sensitifrwydd a phwysigrwydd yr wybodaeth a gedwir ar ein systemau i gefnogi ein gweithgareddau atal a diogelu yn ogystal â gwybodaeth staff sy'n cael ei phrosesu at ddibenion cyflogaeth.

19 **Risgiau Technoleg/Seiber:** Rydym wedi mabwysiadu safbwynt **minimol** ar gyfer bygythiadau i'n hasedau sy'n deillio o ymosodiadau maleisus allanol. Er mwyn mynd i'r afael â'r risg hon, rydym yn gweithredu prosesau rheoli mewnol cryf ac yn defnyddio atebion technoleg cadarn.

20 **Risgiau Asedau/Ystadau:** Rydym wedi mabwysiadu safbwynt **gofalus** ar gyfer asedau ac ystadau, gan geisio sicrhau gwerth am arian ond gan ffafrio opsiynau cyflenwi profedig sydd â risg weddilliol isel. Mae hyn yn golygu ein bod yn defnyddio atebion ar gyfer prynu, rhentu, gwaredu, adeiladu, ac adnewyddu sy'n sicrhau ein bod yn diogelu'r trethdalwr rhag cymaint o risg â phosibl, gan roi gwerth da am arian a bodloni gofynion sefydliadol yn llawn ar yr un pryd. Rydym hefyd yn ymchwilio i'r posibilrwydd o brynu system rheoli asedau pwrpasol yn dilyn argymhellion a wnaed gan MIAA.

21 **Cofrestr Risg Strategol**

Thema	**Camau Lliniaru**
Ymateb/Gweithrediadau (Parodrwydd i Dderbyn Risg – Gofalus) Oherwydd ansicrwydd o ran argaeledd cyllid ar gyfer buddsoddiad cyfalaf, mae risg na allai cyfleusterau hyfforddi fod yn addas i'r diben mwyach os na fuddsoddir mewn cynnal a chadw a gwella cyfleusterau yn y dyfodol.	Bydd buddsoddi mewn cyfleusterau hyfforddi yn Nolgellau a'r Rhyl, ynghyd â chyfleuster Hyfforddi Ymddygiad Tân yn Airbus Brychdyn, yn caniatáu i hyfforddiant Offer Anadlu barhau yn y tymor byr i ganolig. Ychydig o le sydd i ymestyn/ehangu'r safleoedd hyn i gynnwys unrhyw hyfforddiant arall sy'n seiliedig ar senarios, a hynny oherwydd eu lleoliadau a'u cyfyngiadau cynllunio. Ar hyn o bryd, mae'r cyfleusterau hyfforddi yn cael eu hategu gan staff yn mynd i leoliadau allanol, fodd bynnag, mae'n anodd ragweld cost hyn y tu hwnt i'r flwyddyn ariannol gyfredol.
Technoleg/Seiber (Parodrwydd i Dderbyn Risg – Minimol) Gan fod bygythiadau seiber yn esblygu trwy'r adeg, mae risg y bydd y sefydliad yn destun ymosodiad seiber	Mae technolegau amrywiol yn helpu i'n hamddiffyn rhag bygythiadau allanol, e.e. gosodiadau diogelwch mewnol ac ati. Fodd bynnag, mae'r rhan fwyaf o'r technolegau hyn yn adnabyddus ac mae seiberdroseddwyr yn addasu eu hymosodiadau i ennill y blaen ar ein rheolaethau. Mae meddalwedd ychwanegol (e.e. Bullwall) yn helpu i leihau'r canlyniad, ac mae protocolau'n cael eu llunio i helpu gyda lliniaru ar ôl ymosodiad

Risgiau ariannol (Parodrwydd i dderbyn risg– Gofalus) Mae risg na fydd y terfynau amser yn cael eu bodloni oherwydd cymhlethdod rheolau pensiwn a'r angen i fynd i'r afael â heriau cyfreithiol. Gallai hyn gael ei achosi gan natur gymhleth y rheoliadau a'r amser sydd ei angen i ddatrys materion cyfreithiol.	Aelod o Fwrdd Cynghori'r cynllun. Mae ansawdd data yn gwella. Mae llif arian parod y tu allan i'r gronfa bensiwn.
Ymateb/Gweithrediadau (Parodrwydd i Dderbyn Risg – Gofalus) Oherwydd materion recriwtio a chadw digon o staff, mae risg na fyddwn yn gallu sicrhau bod pympiau ar gael, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig.	Timau recriwtio ac argaeledd pwrpasol ym mhob ardal. Grwpiau pwrpasol a Phwyllgor yn y Strwythur Sicrwydd yn canolbwyntio ar y risg hon. Swyddogion, staff a grwpiau cynrychioliadol yn gweithio mewn partneriaeth gymdeithasol i weithredu'r cytundeb cydweithredol y cytunwyd arno yn ddiweddar i wella darpariaeth yng nghefn gwlad ac i gynyddu gwytnwch. Adnodd argaeledd dyddiol pwrpasol yn sicrhau bod cynifer o beiriannau tân â phosibl ar gael ledled Gogledd Cymru.

Diffinnir **risg** fel cyfuniad o debygolrwydd a chanlyniadau digwyddiadau peryglus.
Tebygolrwydd: y siawns y bydd rhywbeth yn digwydd. Gellir ei ddisgrifio ar sail tebygolrwydd, amlder neu ansicrwydd digwyddiadau.
Canlyniad: Canlyniad digwyddiad. Yn benodol, difrifoldeb neu raddau'r niwed a achosir gan ddigwyddiad.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae’n helpu'r Awdurdod i fonitro ei berfformiad yn erbyn yr amcanion gwella a llesiant yng Nghynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol 2026-27.
Cyllideb	Dim goblygiadau cyllidebol uniongyrchol. Fodd bynnag, mae adrodd yn caniatáu i’r ATA ystyried unrhyw effeithiau posibl ar y gyllideb oherwydd gweithgarwch annisgwyl o ran digwyddiadau.
Cyfreithiol	Yn cynorthwyo’r Awdurdod, fel sy'n ofynnol o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, i ddangos y modd y mae'n cymryd pob cam rhesymol, wrth arfer ei swyddogaethau, i gyflawni ei amcanion llesiant.
Staffio	Dim goblygiadau staffio.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Dim goblygiadau wedi'u nodi.
Risgiau	Mae'r holl fesurau rheoli uchod yn cyfrannu at reoli, a lleihau'r risgiau a nodwyd.

This document is available in English

Eitem Agenda 9

Adroddiad i	**Y Panel Gweithredol**
Dyddiad	**15 Mehefin 2026**
Swyddog Arweiniol	**Dawn Docx, Prif Swyddog Tân**
Swyddog Cyswllt	**Chris Dinwoodie, Rheolwr Datblygu Sefydliadol**
Pwnc	**Adroddiad Asesu Perfformiad Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Blynyddol 2025/26**

PWRPAS YR ADRODDIAD

1 Cyflwyno'r Adroddiad Asesu Perfformiad Blynyddol ar gyfer Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant (EDI) yn 2025/26, ac i geisio cymeradwyaeth i'w gyhoeddi yn unol ag ymrwymiadau statudol a sefydliadol.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Mae'r Adroddiad Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Blynyddol ar gyfer 2025/26 yn rhoi trosolwg o'r cynnydd a wnaed yn erbyn Strategaeth Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant pum mlynedd Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth). Mae'n dangos sut mae'r Gwasanaeth wedi parhau i ymgorffori cynhwysiant yn ei ddiwylliant sefydliadol, wedi gwella amrywiaeth y gweithlu, ac wedi darparu gwasanaethau cynhwysol i gymunedau.

3 Mae'r adroddiad hefyd yn tynnu sylw at waith partneriaeth a wnaed a chamau a gymerwyd mewn ymateb i'r Adolygiad Annibynnol o’r Diwylliant, gan atgyfnerthu ein hymrwymiad i greu gweithle lle gall pawb ffynnu.

ARGYMHELLIAD

4 Argymhellir bod yr Aelodau yn:

i) Argymell bod yr Awdurdod Tân ac Achub llawn yn cymeradwyo cyhoeddi Adroddiad Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Blynyddol 2025/26 ar wefan y Gwasanaeth.

CEFNDIR

5 Yn 2024, lansiodd y Gwasanaeth Strategaeth Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant pum mlynedd er mwyn cefnogi cyflwyno’r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol, cyflawni ei rwymedigaethau cyfreithiol, a chynnal gwerthoedd sefydliadol. Mae'r strategaeth yn canolbwyntio ar bedwar nod allweddol: ymgorffori cynhwysiant mewn diwylliant sefydliadol; denu, recriwtio a chadw pobl dalentog; darparu gwasanaethau cynhwysol i gymunedau; a datblygu partneriaethau effeithiol.

6 Mae'r adroddiad blynyddol hwn yn rhoi crynodeb o’r cynnydd a wnaed yn ystod 2025/26, a dylid ei ddarllen ochr yn ochr â'r adroddiadau ar Fonitro Cydraddoldeb a’r Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau.

GWYBODAETH

7 Mae Adroddiad Asesu Perfformiad Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant 2025/26 yn dangos bod y Gwasanaeth wedi parhau i wneud cynnydd mesuradwy o ran ymgorffori cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant ar draws y sefydliad. Mae'r adroddiad yn dangos gwelliant parhaus wrth ymgorffori arferion cynhwysol ar draws y sefydliad, gyda chefnogaeth goruchwyliaeth arweinyddiaeth gryfach, datblygu’r gweithlu a monitro canlyniadau cydraddoldeb parhaus.

8 Yn ystod y flwyddyn, mae'r Gwasanaeth wedi gwneud cynnydd cadarnhaol o ran denu, datblygu a chefnogi gweithlu mwy amrywiol. Roedd hyn yn cynnwys gweithgarwch gweithredu cadarnhaol cyfreithlon wedi'i dargedu i annog ceisiadau gan grwpiau sydd wedi'u tangynrychioli, yn enwedig menywod sy'n ceisio am rolau diffoddwyr tân, ynghyd â gwelliannau cymedrol yng nghynrychiolaeth y gweithlu. Mae'r adroddiad hefyd yn tynnu sylw at ostyngiad sylweddol yn y bwlch cyflog cymedrig rhwng y rhywiau, o 8.29% i 5.27%, sy'n welliant calonogol ac yn gosod y Gwasanaeth yn is na chyfartaledd presennol y DU.

9 Mae'r adroddiad yn amlinellu ymhellach y camau a gymerwyd i wella hygyrchedd a chynhwysiant ein gwaith o ddarparu gwasanaethau i gymunedau ledled Gogledd Cymru. Mae hyn yn cynnwys hyfforddiant staff ychwanegol, mwy o ymgysylltu gyda grwpiau sydd wedi'u tangynrychioli, a gweithio mewn partneriaeth i gefnogi gwaith atal, ymgynghori ac ymddiriedaeth gymunedol. Mae'r adroddiad yn dod i ben trwy nodi blaenoriaethau 2026/27, gan gynnwys mwy o ddatblygu arweinyddiaeth, gweithgarwch gweithredu cadarnhaol parhaus, monitro data gweithlu cryfach, ac ehangu rhwydweithiau cymorth staff.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Cefnogi gweithlu mwy cyfartal a chynhwysol sy'n cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru).
Cyllideb	Dim goblygiadau ariannol uniongyrchol y tu hwnt i ymrwymiadau Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant presennol.
Cyfreithiol	Cydymffurfio â Deddf Cydraddoldeb 2010 a'r rheoliadau cysylltiedig.
Staffio	Atgyfnerthu ymrwymiad i arferion recriwtio, dilyniant a chadw teg.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Hyrwyddo cydraddoldeb a chynhwysiant; adroddiad ar gael yn ddwyieithog.
Risgiau	Byddai methu â chyhoeddi yn peryglu enw da ac yn golygu nad ydym yn cydymffurfio ag ymrwymiadau i fod yn dryloyw.

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru

Adroddiad Asesu Perfformiad Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Blynyddol 2025/2026

ATAL AMDDIFFYN YMATEB
PREVENTING PROTECTING RESPONDING

www.tangogleddcymru.llyw.cymru
www.northwalesfire.gov.wales

Contents

Rhagair y Prif Swyddog Tân 3

Cyflwyniad 4

Thema 1 – Ymgorffori cynhwysiant yn ein diwylliant sefydliadol 5

Thema 2 - Denu, recriwtio a chadw pobl dalentog 6

Thema 3 - Darparu gwasanaethau cynhwysol i'n cymuned 8

Thema 4 – Datblygu partneriaethau effeithiol 10

Edrych ymlaen 11

Gwybodaeth bellach 11

Rhagair y Prif Swyddog Tân

Mae'n bleser gennyf gyflwyno Adroddiad Asesu Perfformiad Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant (EDI) Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru ar gyfer 2025/26. Mae eleni yn adlewyrchu parhad ein cynnydd yn y gwaith o ymgorffori cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant yn y ffordd yr ydym yn arwain, sut rydym yn gweithio, a sut rydym yn gwasanaethu ein cymunedau.

Rydym wedi gweld gwelliannau ystyrlon o ran cynhwysiant y gweithlu, ymgysylltu wedi'i dargedu gyda chymunedau y mae eu lleisiau yn cael eu clywed yn llai aml, a mwy o hyder ymhlith staff i ddarparu gwasanaethau cynhwysol, sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn. Mae'r cynnydd hwn wedi'i gyflawni trwy ymrwymiad ein pobl, arweinyddiaeth ein rheolwyr a chefnogaeth ein rhwydweithiau staff a'n partneriaid.

Er bod rhagor o waith o'n blaenau, rwy'n hyderus bod y camau gweithredu a nodir yn yr adroddiad hwn yn dangos ein hymrwymiad parhaus i ddysgu, gwella a sicrhau ein bod yn atebol.

Dawn Docx
Prif Swyddog Tân
Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru

Cyflwyniad

Yn 2024, cyhoeddodd Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (GTAGC) ei Strategaeth Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant (EDI) pum mlynedd 2024-2029. Mae'r strategaeth yn cefnogi cyflawni'r Cynllun Rheoli Risg Cymunedol, yn adlewyrchu Gwerthoedd Craidd y Gwasanaeth, ac yn helpu i sicrhau cydymffurfiaeth â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015, Deddf Cydraddoldeb 2010 a Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus.

Mae'r adroddiad hwn yn nodi'r cynnydd a wnaed yn ystod 2025/26 yn erbyn y Strategaeth EDI. Dylid ei ddarllen ochr yn ochr â'r Adroddiad Monitro Cydraddoldeb Blynyddol a'r Adroddiad Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau ar gyfer yr un cyfnod. Yn hytrach nag ailadrodd ystadegau manwl, mae'r adroddiad hwn yn canolbwyntio ar yr hyn sydd wedi'i gyflawni, beth sydd wedi gwella, a'r hyn yr ydym wedi'i ddysgu yn ystod y flwyddyn. Mewn rhannau, mae'r adroddiad hwn yn dangos sut mae wedi symud ymlaen â'i waith tuag at wahanol gyfarwyddebau ac amcanion y llywodraeth, o'u Cynllun Gweithredu Cymru Gwrth-hiliol a Chynllun Gweithredu LHDTC+ Cymru, a'r ystyriaeth a roddwyd i Gynllun newydd Hawliau Pobl Anabl 2025-2030.

Sut rydym yn mesur cynnydd

Mae cynnydd yn cael ei fonitro trwy ddata cydraddoldeb y gweithlu, adroddiadau monitro cydraddoldeb rheolaidd, ymgysylltu ac adborth staff, a goruchwyliaeth ffurfiol trwy Bwyllgor EDI y Gwasanaeth.

Beth sydd wedi newid eleni

Yn ystod 2025/26, mae'r Gwasanaeth wedi gwneud nifer o welliannau pwysig, gan gynnwys:

- gostyngiad sylweddol yn y bwlch cyflog rhwng y rhywiau;
- gweithgaredd gweithredu cadarnhaol estynedig i gefnogi recriwtio, yn enwedig i rolau diffoddwyr tân;
- mwy o ymgysylltiad â staff trwy'r Grwpiau Rhwydwaith EDI Staff;
- ymgynghori mwy pwrpasol â chymunedau sydd wedi'u tangynrychioli; a
- phartneriaethau cryfach sy'n cefnogi cyflwyno gwasanaethau cynhwysol.

Thema 1 – Ymgorffori cynhwysiant yn ein diwylliant sefydliadol

Yn gysylltiedig ag: arwain yn gynhwysol; natur agored a thryloyw; hygyrchedd

Trwy gydol 2025/26, parhaodd y Gwasanaeth i gryfhau diwylliant sefydliadol sy'n gynhwysol ac yn dangos parch, gyda chefnogaeth arweinyddiaeth weladwy, datblygiad y gweithlu a dadansoddi cydraddoldeb yn gyson.

Parhaodd y Prif Swyddog Tân i gadeirio'r Pwyllgor EDI, gan atgyfnerthu atebolrwydd ar lefel uwch. Rhoddwyd cydnabyddiaeth i ymddygiadau cynhwysol hefyd trwy fentrau fel Gwobr flynyddol Cyfraniad at Amrywiaeth.

Gwnaed cynnydd pellach o ran meithrin gallu staff. Cwblhaodd 19 o gydweithwyr ychwanegol hyfforddiant Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb, sy'n cynrychioli cynnydd o 23%, a chododd y ganran cwblhau hyfforddiant EDI gorfodol i 87%, gwelliant o 6% o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Fe wnaeth sesiynau wyneb yn wyneb sy'n ymdrin â rhagfarn ddiarwybod, ymwybyddiaeth o awtistiaeth ac ymddygiadau cynhwysol helpu staff i roi'r hyn y gwnaethant ei ddysgu ar waith yn fwy hyderus yn eu rolau bob dydd.

Adlewyrchwyd ystyriaethau EDI hefyd mewn gwaith cynllunio'r ystad, gan gynnwys moderneiddio gwahanol orsafoedd tân a dylunio'r ganolfan hyfforddi newydd, gan helpu i wella hygyrchedd a chreu amgylcheddau dysgu mwy cynhwysol.

Y Rheolwr Grŵp Adam yn derbyn ei Wobr Cyfraniad at Amrywiaeth gan y Prif Swyddog Tân Dawn Docx.

Thema 2 - Denu, recriwtio a chadw pobl dalentog

Yn gysylltiedig ag: atyniad; grymuso; addysg

Yn ystod y flwyddyn, parhaodd GTAGC i ganolbwyntio ar adeiladu gweithlu amrywiol a chynhwysol trwy weithgarwch recriwtio a chadw sy'n seiliedig ar ddata.

Drwy fonitro'r gweithlu gwelwyd gwelliant cyson, gan gynnwys cynyddu cynrychiolaeth lleiafrifoedd ethnig (+0.4%), cynnydd mewn datganiadau o anabledd (+0.6%), a gwell cynrychiolaeth o fenywod ar draws rolau gweithredol, rheoli a chorfforaethol (+1.2% yn gyffredinol). Roedd yn gadarnhaol gweld sawl gwryw yn ymuno â'r gwasanaeth mewn rolau arbenigol newydd a rolau eraill a fyddai'n hanesyddol wedi cael eu llenwi gan fenywod. Mae'r mesurau hyn yn helpu i ddatblygu gweithlu amrywiol sy'n dod â gwahanol dalentau, profiadau a sgiliau.

Lleihau'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau

Bu gwelliant sylweddol yn y bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn ystod 2025/26. Gostyngodd y bwlch cyflog cymedrig fesul awr o 8.29% i 5.27%, newid sylweddol sy'n gosod y Gwasanaeth ymhell o dan gyfartaledd y DU o 11.2%.

Er bod y Gwasanaeth yn cydnabod bod bwlch cyflog yn dal i fodoli, mae'r gostyngiad hwn yn adlewyrchu cynnydd cadarnhaol yng nghynrychiolaeth y gweithlu, dilyniant a dosbarthiad ar draws rolau. Bydd y gwaith yn parhau i ganolbwyntio ar gynnal ac adeiladu ar y gwelliant hwn.

Recriwtio wedi'i dargedu a gweithredu cadarnhaol

Cymerodd y Gwasanaeth gamau cadarnhaol cyfreithlon i annog ceisiadau gan grwpiau sydd wedi'u tangynrychioli, yn enwedig menywod sy'n gwneud cais am rolau diffoddwyr tân.

Roedd hyn yn cynnwys hyrwyddo cyfleoedd mewn digwyddiadau park run lleol, ymgysylltu â chlybiau chwaraeon a grwpiau cymunedol, cyflwyno sesiynau blasu, a mynd i ddigwyddiadau Balchder a recriwtio Hyderus o ran Anabledd ledled Gogledd Cymru. Helpodd y gweithgaredd hwn i herio canfyddiadau o rôl y diffoddwr tân, egluro gofynion mynediad a lleihau rhwystrau canfyddedig i wneud cais. O ganlyniad, mae'r Gwasanaeth wedi gweld cynnydd bach (+0.3%) yn nifer y swyddi diffoddwyr tân amser llawn sy'n cael eu llenwi gan fenywod.

As a result, the Service has seen a slight increase (+0.3%) in the number of wholetime firefighter filled by women.

Esboniad o weithredu cadarnhaol

Mae gweithredu cadarnhaol yn cyfeirio at gamau cyfreithlon o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 i annog ceisiadau gan grwpiau sydd wedi'u tangynrychioli i'r gweithlu. Mae pob penderfyniad recriwtio a dyrchafiad yn parhau i gael ei wneud ar sail teilyngdod.

Staff yn cyflwyno digwyddiadau Gweithredu Cadarnhaol mewn Digwyddiad Recriwtio Hyderus o ran Anabledd yn Llangefni, Ynys Môn, a Digwyddiad Balchder yn Ysgol Uwchradd y Fflint.

Meithrin dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth o gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant

Yn ogystal â gweithgarwch recriwtio, buddsoddodd y Gwasanaeth mewn meithrin ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o faterion EDI ar draws y gweithlu. Arweiniwyd y gwaith hwn gan y Swyddog EDI mewn partneriaeth â'r pedwar Grŵp Rhwydwaith EDI Staff.

Yn ystod y flwyddyn, cydlynodd y rhwydweithiau ymgyrchoedd, canllawiau a digwyddiadau sy'n cydnabod cydraddoldeb, arferion crefyddol a diwylliannol allweddol, gan gynnwys Diwrnod Rhyngwladol y Menywod, Mis Hanes LHDT+, Wythnos Dathlu Niwroamrywiaeth, Mis Hanes Sipsiwn, Roma a Theithwyr, Mis Hanes Pobl Ddu, Ramadan, ac arferion sy'n seiliedig ar ffydd fel Blwyddyn Newydd y Lleuad, Ramadan, Diwali, Hanukkah, Pasg, Vaisakhi a Gŵyl y Bara Croyw.

Ein siaradwr gwadd, Capten Sheridan Lucas MBE, yn ysbrydoli aelodau rhwydwaith Menywod yn y Gwasanaeth Tân gyda'i thaith yn y Fyddin Brydeinig ar Ddiwrnod Rhyngwladol y Menywod

Roedd y gweithgaredd dysgu hefyd yn cynnwys myfyrdodau dan arweiniad staff ar grefydd a chred, siaradwyr allanol ar faterion fel trais ar sail anrhydedd, a chyfranogiad mewn dysgu cenedlaethol trwy sefydliadau fel Cymdeithas Gwasanaeth Tân Asia, Menywod yn y Gwasanaeth Tân Cymru a Chynhadledd Genedlaethol LHDT+ y Gwasanaeth Tân ac Achub. Rhannwyd dysgu o'r gweithgaredd hwn ar draws y Gwasanaeth a'i ddefnyddio i fod yn sail i arweiniad ac ymarfer bob dydd.

Staff GTAGC yng Nghynhadledd Haf AFSA, Cynhadledd Genedlaethol LHDTCRh+ y Gwasanaeth Tân ac Achub, a phenwythnos ysbrydoledig Menywod yng Ngwasanaeth Tân Cymru.

Thema 3 - Darparu gwasanaethau cynhwysol i'n cymuned

Yn gysylltiedig ag: ymgysylltu; ymddiriedaeth a hyder; cadw pobl yn ddiogel

Darparu gwasanaethau medrus sy'n ystyriol o drawma

Parhaodd ein timau Atal i ddatblygu a chynnal eu sgiliau proffesiynol trwy hyfforddiant Ymwybyddiaeth o fod yn Fyddar, Ymwybyddiaeth o Awtistiaeth ac Ymwybyddiaeth o Fisogynedd. Roedd y dysgu hwn yn cefnogi eu hymarfer ystyriol o drawma wrth gyflwyno rhaglenni helaeth am ddiogelwch tân mewn ysgolion a diogelwch ar y ffyrdd gyda phobl ifanc ledled Gogledd Cymru. Roedd cynnal dulliau sy'n canolbwyntio ar y person ac sy'n ystyriol o drawma hefyd yn galluogi'r tîm i barhau i gyflwyno ein rhaglen Archwiliad Diogel ac Iach, gan fynd ati i leihau risgiau i'r rhai yr effeithir arnynt gan oedran, anabledd, anghenion iechyd neu ynysu cymdeithasol.

Staff mewn hyfforddiant Ymwybyddiaeth o fod yn Fyddar

Gweithiodd y tîm Atal hefyd ar y cyd â thimau'r Orsaf i gyflwyno gweithgareddau Ffenics, gan sicrhau bod dull cyson, sy'n canolbwyntio ar y person yn sail i'r gwaith ataliol hwn gyda phobl ifanc. Mae'r dull cydgysylltiedig hwn wedi cyfrannu at lwyddiant parhaus Prosiect Ffenics, gan helpu pobl ifanc a allai fod yn profi heriau cymdeithasol, ymddygiadol neu addysgol i fagu hyder, datblygu sgiliau a gweithio tuag at gymwysterau. Ar yr un pryd, mae cynlluniau Cadetiaid Tân yn y Bala, y Trallwng, Amlwch a Cherrigydrudion wedi annog cyfranogiad cynhwysol ac ymgysylltu cadarnhaol â'r Gwasanaeth.

Myfyrwyr o Ysgol Bryn Elian yn cymryd rhan mewn cwrs Ffenics yng Ngorsaf Dân Llanfairfechan

Ymgynghori â chymunedau sydd wedi'u tangynrychioli

Mabwysiadodd y Gwasanaeth ymagwedd ragweithiol at ymgynghori, a chyfrannodd hyn at waith cynllunio gwasanaeth gan gynnwys Cynllun Gweithredu Rheoli Risg Cymunedol 2026/27. Drwy ymgysylltu wedi ei dargedu drwy grwpiau cymunedol, mannau addoli, colegau a phrifysgolion sicrhawyd cynnydd yng nghyfranogiad pobl anabl, preswylwyr iau, a phobl nad Cymraeg neu Saesneg yw eu dewis iaith neu'u prif iaith, gan helpu i leihau rhwystrau ac ehangu cynrychiolaeth yn yr adborth a gafodd y gwasanaeth.

Cynyddu gwelededd ac ymddiriedaeth

Ymgysylltodd GTAGC yn uniongyrchol ag ystod eang o gymunedau drwy ddigwyddiadau fel Diwrnod Rhyngwladol Pobl Hŷn, Wythnos Gofalwyr Wrecsam, digwyddiad blynyddol Uwch Grŵp Dementia Gwynedd, sesiynau Mind Dyffryn Clwyd, a digwyddiadau Trawsryweddol Unigryw. Roedd yr ymgysylltiad hwn yn cefnogi dull wedi'i dargedu ac yn helpu i adeiladu ymddiriedaeth a hyder gyda chymunedau a allai fod mewn mwy o berygl, ac sy'n draddodiadol yn llai tebygol o ymgysylltu â'r gwasanaethau brys.

Staff yn cefnogi Diwrnod Balchder Prestatyn a'r Bala 2025.

Gweithio mewn partneriaeth ag asiantaethau yn nigwyddiad Wythnos Gofalwyr Wrecsam, ac yng Ngorsaf Dân Dinbych yn ystod Diwrnod Rhyngwladol Pobl Hŷn

Thema 4 – Datblygu partneriaethau effeithiol

Yn gysylltiedig â: cysylltiad; cydweithredu; creu’r effaith fwyaf

Yn ystod 2025/26, canolbwyntiodd ein gweithgarwch partneriaeth ar ddysgu, cyflawni a rhannu gwelliant. Roedd hyn yn cynnwys cymryd rhan yng Nghynhadledd Amrywiol Gyda’n Gilydd Gogledd Cymru, cyflwyniadau yng Nghynhadledd Flynyddol Anabledd Dysgu Cymru, a chyfranogiad yng ngwasanaeth Diwrnod Cofio’r Holocost ym Mhrifysgol Bangor.

Cryfhaodd y Gwasanaeth allu’r gweithlu trwy hyfforddiant achrededig Ymwybyddiaeth o Awtistiaeth a symud ymlaen i statws Lefel 2 Hyderus o ran Anabledd (‘Cyflogwr’). Parhaodd y gwaith hefyd gyda phartneriaid gan gynnwys yr Adran Gwaith a Phensiynau, Gyrfa Cymru a Chyngor Sir Ynys Môn i sefydlu Fforwm Hyderus o ran Anabledd Gogledd Cymru, ochr yn ochr â chyfranogiad parhaus mewn rhwydweithiau EDI Cymru Gyfan a chenedlaethol.

Mae’r Gwasanaeth hefyd wedi’i gynrychioli mewn rhwydweithiau a fforymau cenedlaethol a rhanbarthol, gan gynnwys gweithgorau Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân, Cymdeithas Gwasanaeth Tân Asia, Fforwm Rhyng-ffydd Gogledd Cymru, Rhwydwaith Arweinwyr Cydraddoldeb Gogledd Cymru a Rhwydwaith Swyddogion Cydraddoldeb Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru. Mae’r rhwydweithiau a’r fforymau hyn yn galluogi ein Gwasanaeth i gael gwybod am ddatblygiadau a thueddiadau cyffredin gydag EDI yn y gweithle, ond i ddeall heriau cyffredin gyda chyllid, recriwtio a darparu gwasanaethau yn ogystal.

Ein Swyddog EDI Benji yn Fforwm Rhyng-ffydd Gogledd Cymru a Simon yn cyflwyno yng Nghynhadledd Flynyddol Anabledd Dysgu Cymru

Edrych ymlaen

Yn 2026/27 bydd y Gwasanaeth yn:

- cwblhau adolygiad o arferion Asesu Effaith o Gydraddoldeb;
- cyflwyno hyfforddiant arweinyddiaeth ar niwroamrywiaeth ac addasiadau rhesymol;
- parhau i hyrwyddo hyfforddiant Ymwybyddiaeth o Awtistiaeth ar gyfer staff rheng flaen;
- cyhoeddi a monitro’r Cynllun Gweithredu Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau;
- adrodd a monitro data cydraddoldeb chwarterol y gweithlu i’r Pwyllgor EDI;
- gwirio ansawdd data anabledd ac ethnigrwydd staff i baratoi ar gyfer gofynion adrodd bwlch cyflog ychwanegol;
- parhau â gweithgarwch recriwtio gweithredu cadarnhaol; a
- chefnogi Grwpiau Rhwydwaith EDI Staff a sefydlu Rhwydwaith Gofalwyr a Rhieni.

Gwybodaeth bellach

Os oes angen yr adroddiad hwn arnoch mewn print bras, Saesneg neu fformat arall, cysylltwch â:

- **Ffôn**: 01745 535 250
- **E-bost**: enquiries@northwalesfire.gov.wales
- Pencadlys Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru
  Ffordd Salesbury
  Parc Busnes Llanelwy
  Sir Ddinbych
  LL17 0JJ